

Nordjysk uddannelsesindblik 2025

Dette er Region Nordjyllands publikation
Nordjysk Uddannelsesindblik 2025

Nordjysk Uddannelsesindblik blev første gang udgivet i 2013.
Publikationen kan hentes på Region Nordjyllands hjemmeside.

Udarbejdet for Region Nordjylland, Regional Udvikling, af:

Pluss

www.pluss.dk

Forord

I Nordjylland har vi meget at være stolte af på uddannelsesområdet. Bl.a. gennemfører flere unge en ungdomsuddannelse og flere opnår en erhvervskompetencegivende uddannelse. Det er vigtige faktorer – både for et Nordjylland i udvikling, og fordi vejen til det gode liv med beskæftigelse og godt helbred i høj grad hænger sammen med uddannelse.

Derfor har Regionsrådet fokus på uddannelse, og forsøger at skubbe udviklingen i den rigtige retning. Det er grunden til, at vi ca. hvert andet år udarbejder Nordjysk Uddannelsesindblik, som giver et solidt, nuanceret og opdateret indblik i uddannelsesområdet.

Der er meget positivt at hæfte sig ved i denne udgave af Uddannelsesindblikket, og jeg tillader mig at fremhæve tre forhold, som har stor betydning for Nordjyllands udvikling:

- Region Nordjylland er fortsat den region, hvor flest unge søger en erhvervsuddannelse efter 9. eller 10. klasse, og hvor flest studenter påbegynder en erhvervsuddannelse.
- Region Nordjylland er fortsat den region, hvor den største andel unge tilgår en videregående STEM-uddannelse.
- Flere nordjyske unge starter i dag på en mellemlang eller lang videregående uddannelse inden for velfærdsområdet end for 10 år siden.

Men vi må ikke hvile på laurbærrene, der er nemlig også forhold, som trækker i en bekymrende retning:

- Der er overvægt af mænd blandt dem som har afbrudt en ungdomsuddannelse og som, syv år efter 9. klasse, ikke har gennemført en anden uddannelse.
- Der ses en tendens til, at unge tager mere end ét sabbatår efter deres gymnasiale uddannelse og, som konsekvens heraf, træder senere ind på arbejdsmarkedet.

I Regionsrådet arbejder vi derfor med at udvikle kvaliteten af ungdomsuddannelserne og styrke de unges motivation for at tage en uddannelse. Og frem for alt skal vi sikre, at unge har bæredygtige kvalitetsuddannelser inden for rækkevidde – også i fremtiden. Det glæder mig derfor, at dette fokus er tydeligt i den nye reform på uddannelsesområdet,

Lige nu blæser forandringens vinde over uddannelserne, men vi står på et godt fundament i Nordjylland. Vi har en lang tradition for samarbejde på ungdomsuddannelsesområdet, og Nordjysk Uddannelsesindblik gør det muligt at fokusere på relevante problemstillinger og sætte en klar politisk retning. Indførelsen af EPX mv. medfører markante forandringer i både institutions- og uddannelseslandskabet. Gennem samarbejde og et tværgående fokus på udvikling skal vi sikre, at også fremtidens unge møder et attraktivt udbud af ungdomsuddannelser i hele Nordjylland.

Tak fordi du læser med.

Mads Duedahl
Regionsrådsformand
Region Nordjylland

Indhold

Indledning	7
Resultater og opmærksomhedspunkter	10
Resumé af centrale pointer fra de 10 indikatorer	14

De 10 Indikatorer

01	De unges kvalifikationer fra grundskolen	17
02	Påvirkning af de unges uddannelsesvalg	27
03	Afstand til ungdomsuddannelse	33
04	Søgning til ungdomsuddannelse	43
05	De unges veje til ungdomsuddannelse	51
06	Elevernes trivsel på de nordjyske ungdomsuddannelser	59
07	Frafald på ungdomsuddannelser	67
08	Unges uddannelsesniveau syv år efter grundskolen	77
09	Overgang til videregående uddannelse	83
10	Vejene til fremtidens kompetencer	95

Status på Regionsrådets mål på uddannelsesområdet	110
---	-----

Indledning

Nordjysk Uddannelsesindblik 2025 er den seneste udgave i en række indblik, som siden 2013 løbende har taget temperaturen på udviklingen i ungdomsuddannelseslandskabet i Nordjylland.

Udgivelsen samler viden og indsigter baseret på centrale indikatorer og fungerer som et redskab til at forstå, følge og reagere på tendenser, udfordringer og potentialer på tværs af Nordjylland.

Dette indblik bygger videre på tidligere analyser og belyser de unges veje gennem uddannelsessystemet – fra grundskole til ungdomsuddannelse og videregående uddannelse – med særligt fokus på kvalifikationer, overgange, søgemønstre og frafald. Nye data og indikatorer giver samtidig et opdateret billede af, hvordan de unges trivsel påvirker uddannelsesvalg og gennemførelse, og hvad der påvirker deres valg.

Med indikatorer opgjort på kommunalt, regionalt og nationalt niveau skaber Nordjysk Uddannelsesindblik 2025 både overblik og mulighed for sammenligning. Det giver aktører på tværs af kommuner, uddannelsesinstitutioner og politiske fora et fælles vidensgrundlag til at styrke samarbejdet om unges uddannelsesmuligheder i Nordjylland.

Læsevejledning

Indblikket består af forskellige kapitler, der kan læses separat. Først er der i *Det overordnede indblik – resultater og opmærksomhedspunkter* en beskrivelse af de resultater og opmærksomhedspunkter, som de enkelte indikatorer viser. Kapitlet er struktureret efter den unges vej gennem uddannelsessystemet. Første skridt på vejen er overgangen fra grundskole til ungdomsuddannelse, næste skridt er gennemførelse af en ungdomsuddannelse, tredje skridt er gennemførelse af en erhvervskompetencegivende uddannelse og sidste skridt er overgangen fra uddannelsessystemet til arbejdsmarkedet. Her er resultaterne fra de 10 indikatorer skrevet sammen. De kommer derfor ikke nødvendigvis i den rækkefølge, som de præsenteres i resten af indblikket.

Kapitlet *Resumé af centrale pointer fra de 10 indikatorer*, opsummerer kort pointerne fra hver enkelt indikator. I de følgende kapitler uddybes resultaterne for hver enkelt indikator, og der er indsat figurer, som viser data.

Til sidst i indblikket er *Status på Regionsrådets mål på uddannelsesområdet*. Data fra indikatorerne er med til at belyse, hvordan udviklingen for de enkelte mål ser ud.

Anvendte betegnelser

I indblikket anvendes forskellige betegnelser om uddannelsesstyper. De er forklaret her:

Ungdomsuddannelse

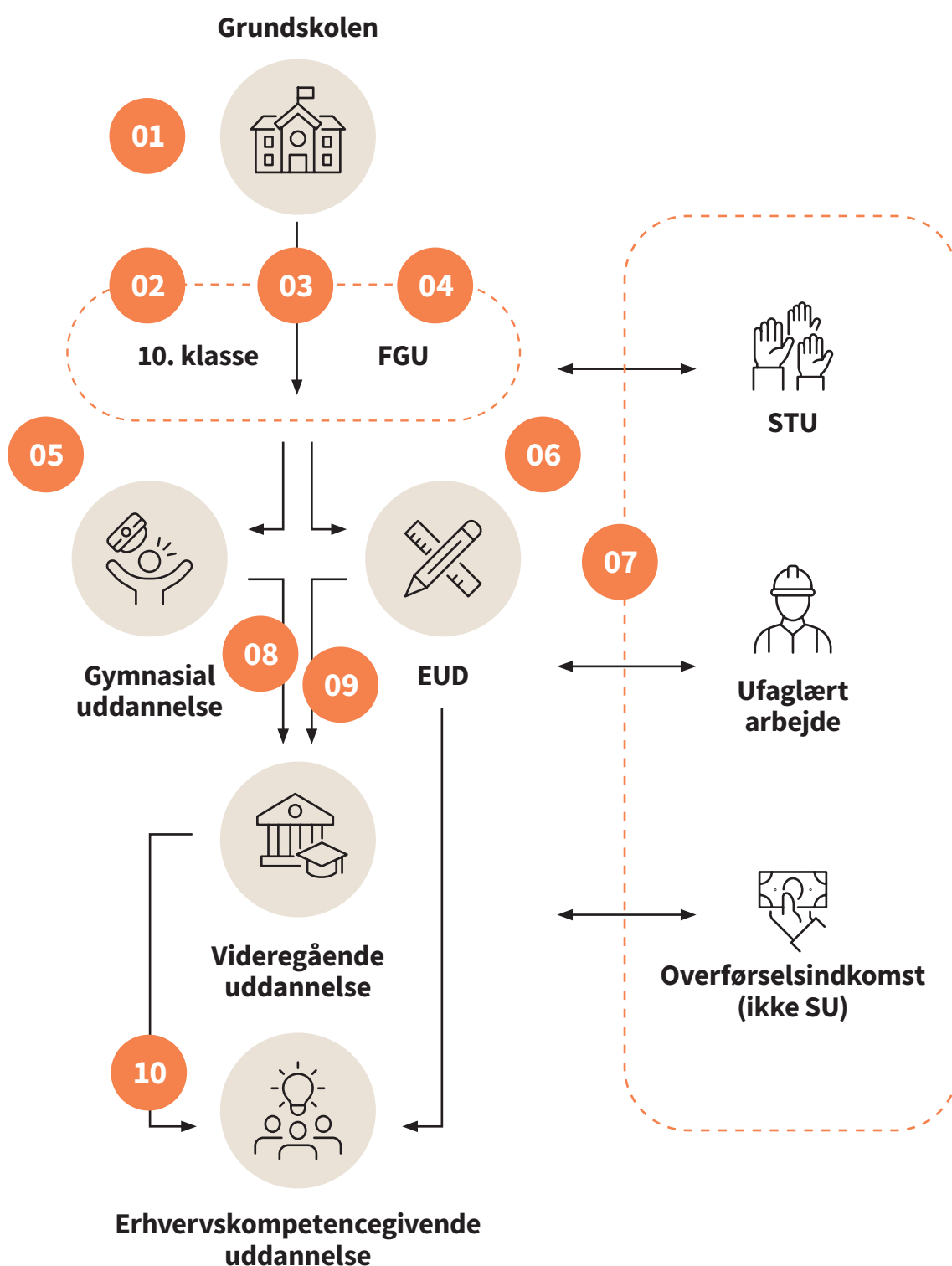
Ungdomsuddannelser, der giver formel adgang til videre uddannelse eller direkte til beskæftigelse inden for et fagområde. Det er de gymnasiale uddannelser (stx, hhx, htx og hf) og erhvervsuddannelserne (eud/eux).

Erhvervskompetencegivende uddannelse

En uddannelse, der giver formelle kvalifikationer til at varetage et bestemt fag eller jobfunktion på arbejdsmarkedet. Det er erhvervsuddannelser og videregående uddannelser.

Veje gennem uddannelsessystemet

Resultater og opmærksomhedspunkter

Herunder gøres status på hvad det samlede indblik viser, opdelt på de fire centrale skridt fra grundskolen til en erhvervskompetencegivende uddannelse. For hvert skridt beskrives udviklingen og særlige opmærksomhedspunkter i Nordjylland.

For nogle unge er vejen gennem uddannelsessystemet lineær. Det er de unge, der tager den direkte vej fra grundskole til en erhvervskompetencegivende uddannelse. For andre unge er vejen mere snørklet. Nogen støder på en barriere, allerede når de forlader grundskolen, fordi de ikke har en afgangsprøve, der giver direkte adgang til en ungdomsuddannelse.

Andre tager en omvej, enten via en forberedende grunduddannelse (FGU) eller ved helt at forlade uddannelsessystemet og fx få ufaglært arbejde i en periode. Andre hopper mellem forskellige uddannelser, inden de finder den rigtige. Og endelig er der dem, der gennemfører en studentereksamen eller et grundforløb på en erhvervsfaglig uddannelse, men som aldrig opnår en erhvervskompetencegivende uddannelse.

Nordjysk Uddannelsesindblik 2025 tager temperaturen på udviklingen i ungdomsuddannelseslandskabet og ser på, hvad der har betydning for de unges uddannelsesvalg og hvordan deres uddannelsesvej ser ud anno 2025. Indblikket er med til at belyse, hvad der har betydning for, at unge trives, gennemfører deres uddannelse og bliver godt forankret på arbejdsmarkedet.

Demografiske udfordringer

Nordjylland står i lighed med resten af landet over for store udfordringer affødt af den demografiske udvikling. Antallet af unge vil de kommende år falde og dermed øges manglen på arbejdskraft. Frem mod 2040 forventes et fald på 28.329 personer i den arbejdsdygtige alder¹ i Nordjylland. Det svarer til et fald på 7,7 % sammenlignet med 2025.

Nordjylland er den region, hvor der forventes det største procentvise fald. Samtidig viser befolkningsfremskrivningen, at der forventes at være 46 % flere personer over 80 år i 2040 i Nordjylland sammenlignet med 2025. Dermed øges behovet for personer med en velfærdsuddannelse, da personer over 80 år har et markant større træk på offentlige (sundheds)services end resten af befolkningen. Samtidig bliver det med færre

arbejdsdygtige en udfordring at imødekomme erhvervslivets efterspørgsel efter eksempelvis STEM² – og sprogligt uddannede.

Det første skridt på vejen:

Overgang fra grundskole til ungdomsuddannelse

For de unge begynder vejen, når de forlader grundskolen. Afgangsprøven er så at sige billetten til at komme videre i uddannelsessystemet. Indblikket viser, at en stigende andel af de nordjyske unge forlader grundskolen uden nødvendige kvalifikationer. I 2023 afsluttede 17 % grundskolen uden en fuld afgangsprøve. Blandt dem, der fik en fuld afgangsprøve, var der 23 %, som ikke opfyldte adgangskravene til en ungdomsuddannelse og derfor stod uden retskrav på optagelse. Når vi ser på tallene over en 10-årig periode, er der en forholdsvis konstant gruppe af unge, som ikke kan tage den lige vej fra grundskole til en ungdomsuddannelse. For nogen betyder det, at de aldrig får en uddannelse.

Den forberedende grunduddannelse (FGU) blev etableret for at støtte unge, der har brug for en særlig indsats efter grundskolen for at blive i stand til at gennemføre en ungdomsuddannelse eller komme i beskæftigelse. Der ses imidlertid et stort frafald inden for det første år efter, at eleverne fra FGU er overgået til en ungdomsuddannelse. Kun 9 % af de unge, der har gået på FGU i Nordjylland, er i gang med en ungdomsuddannelse 12 måneder efter et afsluttet FGU-forløb i 2023/2024. Lignende mønstre findes i de øvrige regioner, om end frafaldet er særligt stort i Nordjylland.

Politisk har der været en række tiltag for at motivere flere unge til at vælge en ungdomsuddannelse direkte efter 9. klasse. Tiltagene har fokuseret på at forbedre vejledningen, øge kendskabet til forskellige uddannelsesmuligheder og skabe mere sammenhængende overgange fra grundskole til ungdomsuddannelse. I 2017 blev der gennemført en reform³, hvor Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU-centrene) blev nedlagt, og vejledningen integreret i kommunernes

ungeindsats (KUI). Reformen gav kommunerne et større ansvar for at sikre, at alle unge er klar til uddannelse eller beskæftigelse, og havde til formål at skabe en mere sammenhængende og effektiv vejledningsindsats.

Indblikket viser, at de unges valg stadig afspejler deres forældres uddannelsesbaggrund. Unge af forældre med en videregående uddannelse vælger i høj grad en gymnasial ungdomsuddannelse, mens unge af forældre med en erhvervsuddannelse både vælger gymnasiale- og erhvervsuddannelser. Fortsætter denne tendens, vil flere og flere vælge en gymnasial ungdomsuddannelse. Samtidig med, at forældrene spiller en afgørende rolle i de unges valg af ungdomsuddannelse, føler mange forældre sig usikre på grund af manglende eller forældet viden om de aktuelle uddannelsesmuligheder.

På trods af de politiske initiativer for at få flere til at starte en ungdomsuddannelse direkte efter 9. klasse, har andelen af nordjyske unge, der påbegynder en uddannelse efter 9. klasse, stort set ikke ændret sig i 10 år. Der har derimod været tale om et lille fald. I 2013 startede 43 % direkte på en ungdomsuddannelse efter 9. klasse. I 2023 var det 39 %, men de fleste påbegynder en ungdomsuddannelse to år efter afsluttet 9. klasse. I 2023 påbegyndte 91 % en ungdomsuddannelse to år efter 9. klasse, hvilket er en stigning fra 88 % på 10 år. Samtidig viser indblikket, at der sker en lille forskydning i, hvornår de unge træffer deres endelige valg af ungdomsuddannelse, og at flere vælger at tage en mellemstation i form af efterskole eller 10. klasse.

Nordjylland er stadig den region, hvor flest unge søger en erhvervsuddannelse direkte efter 9. eller 10. klasse. I 2025 valgte 24 % en erhvervsuddannelse, og i flere nordjyske kommuner ses en positiv tendens med stigende søgning til erhvervsuddannelserne. Størstedelen af de nordjyske unge søger dog fortsat mod gymnasiale uddannelser efter 9. og 10. klasse.

“I 2025 valgte 24 % en erhvervsuddannelse, og i flere nordjyske kommuner ses en positiv tendens med stigende søgning til erhvervsuddannelserne. Størstedelen af de nordjyske unge søger dog fortsat mod gymnasiale uddannelser efter 9. og 10. klasse.”

¹ Den arbejdsdygtige alder er defineret som personer mellem 15 og 64 år. Tal for Region Nordjylland er trukket fra Danmarks Statistik: FRLD125 Befolkningsfremskrivning 2025 efter region/landsdel, alder og køn. ² STEM er en international forkortelse af "Science, Technology, Engineering and Mathematics". På dansk: Naturvidenskab, Teknologi, Ingeniørfag og Matematik. ³ Den kommunale ungeindsats (KUI) blev etableret som følge af den politiske aftale "Aftale om bedre veje til uddannelse eller job", fra oktober 2017.

Det næste skridt på vejen: Gennemførelse af en ungdomsuddannelse

Når de unge har påbegyndt en ungdomsuddannelse, er næste skridt for dem at fuldføre uddannelsen. Der er i indblikket ikke noget, der tyder på, at det er lykkedes at nedbringe frafaldet, på trods af et stort politisk fokus på at fastholde flere i uddannelse. På de gymnasiale uddannelser i Nordjylland ligger frafaldet på niveau med resten af landet, og mønstrene i frafald har været stabile de seneste syv år. Det er dog vigtigt at bemærke, at de fleste, der afbryder en gymnasial uddannelse, vælger en ny uddannelsesvej. Sammenlignet med de øvrige regioner er der en lidt højere andel af de unge i Nordjylland, der vælger en ny uddannelse. Af dem, der afbryder en gymnasial uddannelse og laver et omvalg, fortsætter 38 % på en erhvervsuddannelse.

På erhvervsuddannelserne i Nordjylland er der lavere frafald på grundforløbets del 1 (GF1) og grundforløbets del 2 (GF2) end i de andre regioner. Det største frafald sker i overgangen mellem grund- og hovedforløb, hvor 23 % ikke er startet seks måneder efter, de har kvalificeret sig til hovedforløbet. Denne andel har stabiliseret sig de sidste år, efter at have været faldende siden 2011. For de unge, der går i stå mellem grund- og hovedforløb, er der ikke en formel barriere i form af manglende kvalifikationer.

Fravær og mistrivsel på uddannelsen kan være årsager til, at unge frafalder. Der er dog ikke noget, der tyder på, at unge i Nordjylland har højere fravær eller dårligere trivsel på deres uddannelse end unge i andre regioner. Tværtimod har nordjyske unge et af de gennemsnitligt laveste fravær i Danmark med et fravær på 9,4 % på de gymnasiale uddannelser og 8,3 % på erhvervsuddannelserne. Indblikket viser dog, at fraværet på erhvervsuddannelserne har været stigende siden 2020 – især for kvinderne. Når de unge selv angiver deres trivsel via de nationale trivselsmålinger, fortæller de, at de helt

overordnet trives på deres uddannelse. De nordjyske unges trivsel er i 2024 på niveau med 2022, og generelt på niveau med resten af landet.

Eleverne på de gymnasiale uddannelser angiver overordnet set, at de har god faglig og social trivsel. Der er dog et opmærksomhedspunkt i forhold til, at næsten en femtedel (18 %) tilkendegiver, at de oplever pres og bekymringer, som går ud over deres trivsel. En tilsvarende andel giver deres læringsmiljø en lav score (om end der er tale om en lille bedring siden 2018). Elever og lærlinge på erhvervsuddannelserne trives også både fagligt og socialt. Den laveste score får de fysiske rammer, som de unge giver 3,7 på en skala, hvor 5 er det højeste.

En anden årsag til ikke at gennemføre sin ungdomsuddannelse, kan være afstanden til den nærmeste relevante uddannelsesinstitution⁴. Af indblikket fremgår, at de nordjyske unge ikke nødvendigvis tilgår den relevante uddannelse, der ligger nærmest deres bopæl. Der er dog forskel afhængig af, hvilken uddannelse den unge har valgt. På de gymnasiale uddannelser tilgår op mod 80 % den institution, der ligger nærmest deres bopæl, mens det er omvendt for de unge, der vælger en erhvervsuddannelse. Her tilgår op mod 80 % ikke den institution, der ligger nærmest deres bopæl.

Samtidig viser indblikket, at de nordjyske unge ikke har fået længere til en relevant ungdomsuddannelse set over en 10-årig periode, samt at omkring 70 % har mellem 0 og 25 kilometer til den ungdomsuddannelse, som de går på. 11 % har over 50 kilometer til den ungdomsuddannelse, de går på. Der er ikke overraskende kommunale forskelle. Unge i Aalborg Kommune har i gennemsnit under 15 kilometer til deres ungdomsuddannelse, mens unge i de øvrige kommuner i Nordjylland har over 20 kilometer.

“I Nordjylland er der sket et markant fald i andelen, der starter direkte på en videregående uddannelse efter en gymnasial uddannelse. Blandt de unge, der afsluttede gymnasiet i 2020/2021, begyndte kun 30 % på en videregående uddannelse inden for ét år. Til sammenligning gjaldt det 58 % af dem, der afsluttede i 2012/2013.”

⁴ Nærmeste relevante ungdomsuddannelse er defineret som den samme ungdomsuddannelse, som den unge faktisk har valgt. Hvis en ung f.eks. går på hf, ser vi på, om den unge har valgt den hf-mulighed, som var nærmest på dennes bopæl.

Indblikket viser også, at afstand kan have en lille betydning for, om den unge gennemfører sin uddannelse. De unge, der afbryder deres uddannelse, har lidt længere end dem, der ikke afbryder. Der er dog ikke den store forskel, hvorfor afstand ikke kan siges at være en afgørende årsag for, om de unge gennemfører deres uddannelse eller ej. Det er primært FGU-elever, der er følsomme overfor afstand på mere end 50 kilometer. Det samme gør sig i mindre grad gældende for de gymnasiale uddannelser, mens der ingen effekt ses i forhold til erhvervsuddannelserne.

I 2024 har 79 % af de nordjyske unge, der afsluttede 9. klasse i 2016/2017, gennemført en ungdomsuddannelse syv år efter 9. klasse. Det er en stigning på fire procentpoint over de seneste 10 år. Der har været en tilsvarende stigning i alle landets regioner. Stigningen skyldes primært, at flere af de unge fuldfører en uddannelse inden for de syv år. Hvor det for 10 år siden var 10 % af de unge, der efter syv år stadig var i gang med en ungdomsuddannelse, er det i dag kun 5 %. Fuldfører de sidstnævnte deres uddannelse, vil 84 % af årgangen have gennemført en ungdomsuddannelse, hvilket stadig er et stykke fra målet om, at 90 % af de 25-årige i 2030 skal have en ungdomsuddannelse.

Endelig viser indblikket, at der i Nordjylland er en gruppe på 16 %, der ikke får gennemført en ungdomsuddannelse. Andelen af unge, der aldrig har påbegyndt en ungdomsuddannelse, har ligget stabilt på 2 % gennem de seneste 10 år. Ligeledes er andelen af unge, der har afbrudt en ungdomsuddannelse og hverken er i gang med eller har gennemført en anden uddannelse, forholdsvis konstant. I 2023 udgør denne gruppe 14 %, dvs. at de afsluttede 9. klasse i 2017. Der er en overvægt af mænd i de 14 %.

Det tredje skridt på vejen: Gennemførelse af en erhvervs-kompetencegivende uddannelse

Ligesom overgangen mellem grundskole og ungdomsuddannelse kan være et svært skridt for nogle, kan overgangen mellem ungdomsuddannelse og videregående uddannelse også være svær. Den tidsmæssige overgangsperiode mellem ungdomsuddannelse og videregående uddannelse bliver længere og længere. I Nordjylland såvel som i resten af landet ser vi en udvikling i retning af, at de unge tager (mange) flere end ét sabbatår efter deres gymnasiale uddannelse.

I Nordjylland er der sket et markant fald i andelen, der starter direkte på en videregående uddannelse efter en gymnasial uddannelse. Blandt de unge, der afsluttede gymnasiet i 2020/2021, begyndte kun 30 % på en videregående uddannelse inden for ét år. Til sammenligning gjaldt det 58 % af dem, der afsluttede i 2012/2013. Indblikket viser, at først fem år efter afslutning af gymnasiet er 80 % af 2017/2018-årgangen i gang med en videregående uddannelse. Antallet af sabbatår er en markant forlængelse af de unges uddannelsesforløb, og dermed varer det længere inden, de kommer på ud på arbejdsmarkedet.

Samtidig viser indblikket, at der er en lille stigning i andelen af unge, der efter gymnasiet søger ind på en professionsbacheloruddannelse, mens der er et lille fald i andelen, der søger mod universitetsbacheloruddannelser. Derimod er andelen, der søger ind på erhvervsakademiuddannelser, stabil.

De videregående STEM-rettede uddannelser i Nordjylland tiltrækker studerende fra andre regioner – primært fra Midtjylland. Derimod er det blevet markant sværere at tage en videregående uddannelse inden for sprog i Nordjylland. Dels medførte gymnasireformen fra 2017, at de sproglige studieretninger blev nedprioriteret, dels lukkede AAU i 2020 for optag på flere sproglige bacheloruddannelser. Beslutningen blev truffet på baggrund af vedvarende lave ansøgningstal og manglende økonomisk bæredygtighed.

Der er et øget behov for uddannet arbejdskraft inden for de offentlige velfærdsområder, der særligt retter sig mod den stigende andel af befolkningen over 80 år. På de velfærdsrettede uddannelser i Nordjylland er der et kraftigt fald i antal studerende, der tilgår en erhvervsfaglig velfærdsuddannelse, mens antallet af studerende, der tilgår en videregående velfærdsuddannelse, er fastholdt over en 10-årig periode. Sættes dette i perspektiv til det stigende antal nordjyder over 80 år, så vokser gabet mellem arbejdskraft og behov.

Det sidste skridt på vejen:

Overgangen fra uddannelsessystemet til arbejdsmarkedet

Det sidste skridt på vejen er fra uddannelse til arbejdsmarked. I Nordjylland stiger andelen af 25-64-årige, der har en erhvervskompetencegivende uddannelse. I 2023 havde 76 % en erhvervskompetencegivende uddannelse, hvilket er en stigning på fem procentpoint siden 2013. Dermed er Region Nordjylland tættere på sit mål om, at 80 % af de 25-64-årige i 2030 har en erhvervskompetencegivende uddannelse, selvom den nuværende udvikling er langsommere end tidligere.

Resumé af centrale pointer fra de 10 indikatorer

Nedenfor følger en kort opsummering af de mest centrale pointer fra de 10 indikatorer, som tilsammen udgør Nordjysk Uddannelsesindblik 2025. Opsummeringen giver et hurtigt overblik over status og udvikling på uddannelsesområdet i Nordjylland. I de følgende kapitler er der en dybdegående beskrivelse af resultaterne for hver enkelt indikator.

01

De unges kvalifikationer fra grundskolen

En stigende andel af nordjyske unge forlader grundskolen uden de nødvendige kvalifikationer til at komme videre i uddannelsessystemet. I 2023 afsluttede 17 % af eleverne grundskolen uden en fuld afgangsprøve, mens 5 % havde utilstrækkelige karakterer til at klare adgangskravene til en ungdomsuddannelse. Det vil sige, at 23 % af årgangen ikke havde retskrav på optagelse på en ungdomsuddannelse.

Samtidig er der markante forskelle mellem de nordjyske kommuner. Andelen af unge, der opfylder adgangskravene til mindst en ungdomsuddannelse, varierer med op til 10 procentpoint. Samtidig er andelen af unge med høj trivsel i grundskolen, som søger ind på en erhvervsuddannelse, steget fra 2015/2016 til 2020/2021.

02

Påvirkning af de unges uddannelsesvalg

Forældre spiller en afgørende rolle i de unges valg af ungdomsuddannelse, men mange forældre føler sig usikre på grund af manglende eller forældet viden om de aktuelle uddannelsesmuligheder. Alligevel ser man tydelig tendens til, at unges valg ofte spejler deres forældres uddannelsesbaggrund.

Blandt nordjyske unge, der vælger en gymnasial ungdomsuddannelse, har 63 % forældre med en videregående uddannelse. Omvendt har 43 % af de unge, der søger en erhvervsuddannelse, forældre med en erhvervsuddannelse.

03

Afstand til ungdomsuddannelser

De fleste unge i Nordjylland har et relevant uddannelsesstilbud inden for en afstand på under 30 kilometer. Det er dog ikke ensbetydende med, at de tilgår den uddannelsesinstitution, der ligger nærmest. Særligt på erhvervsuddannelserne er det op mod 80 %, som ikke tilgår det nærmeste uddannelsessted, som udbyder det hovedområde, den unge har valgt.

Afstand kan have en lille betydning for, om den unge gennemfører sin uddannelse. De unge, der afbryder deres uddannelse, har lidt længere end dem, der ikke afbryder. Der er dog ikke den store forskel, hvorfor afstand ikke kan siges at være en afgørende årsag for, om de unge gennemfører deres uddannelse eller ej.

04

Søgning til ungdomsuddannelser

Nordjylland er den region, hvor flest unge søger en erhvervsuddannelse direkte efter 9. eller 10. klasse. I alt vælger 24 % denne vej, og i flere nordjyske kommuner ses en stigende søgning til erhvervsuddannelserne. Størstedelen af de unge søger dog fortsat mod gymnasiale uddannelser efter 9. og 10. klasse.

Overgangen fra FGU til en ungdomsuddannelse er en stor udfordring. Blandt unge, der kommer fra FGU, er det kun 9 %, der stadig er i gang med en ungdomsuddannelse ét år efter, de begyndte.

05 De unges veje til ungdomsuddannelse

Andelen af unge, der starter direkte på en ungdomsuddannelse efter 9. klasse, har ligget stabilt gennem det seneste årti. Og to år efter afsluttet 9. klasse er 91 % påbegyndt en ungdomsuddannelse, hvilket er en svag stigning i forhold til for 10 år siden.

Dermed er det cirka 10 %, der ikke har fået fodfæste i uddannelsessystemet to år efter 9. klasse. Langt de fleste af dem har været i gang med en ungdomsuddannelse og er faldet fra, mens en mindre andel slet ikke er påbegyndt en uddannelse.

06 Elevernes trivsel på de nordjyske ungdomsuddannelser

Nordjyske unge har et lavt fravær sammenlignet med resten af landet. Fraværet er på 9,4 % på de gymnasiale uddannelser og 8,3 % på erhvervsuddannelserne. Fraværet på erhvervsuddannelserne har dog været stigende siden 2020, især blandt kvinderne. Generelt trives de nordjyske elever godt fagligt og socialt på deres uddannelse. På de gymnasiale uddannelser oplever de fleste høj trivsel, dog angiver 18 %, at pres og bekymringer, samt læringsmiljøet påvirker deres trivsel negativt. På erhvervsuddannelserne rapporterer elever og lærlinge også om god trivsel på deres uddannelse. Her er det primært de fysiske rammer, der trækker ned med en gennemsnitlig vurdering på 3,7 på en skala, hvor 5 er højest.

07 Frafald fra ungdomsuddannelser

Frafald fra de gymnasiale uddannelser i Nordjylland ligger på niveau med resten af landet. Det er lavest på stx og hhx (12 %) og højest på den 2-årige stx (33 %). Mønstrene i frafald har været stabile de seneste syv år. De fleste, der afbryder en gymnasial uddannelse, vælger en ny uddannelsesvej. I Nordjylland er det en lidt større andel end på landsplan, der vælger en ny uddannelse. 38 % fortsætter på en erhvervsuddannelse.

Erhvervsuddannelserne i Nordjylland har et lavere frafald på GF1 og GF2 end i andre regioner. Det største frafald sker i overgangen mellem grund- og hovedforløb, hvor 23 % ikke er påbegyndt et hovedforløb seks måneder efter, de blev klar. Denne andel har stabiliseret sig de sidste år, efter at have været faldende siden 2011.

08 Unges uddannelsesstatus syv år efter grundskolen

Syv år efter afslutningen af 9. klasse har 79 % af de nordjyske unge gennemført en ungdomsuddannelse, hvilket er en stigning på fire procentpoint over de seneste 10 år. Den samme tendens ses i resten af landet.

Andelen af unge, der aldrig har påbegyndt en ungdomsuddannelse, har været stabil på 2 %, mens omkring 14 % har afbrudt en ungdomsuddannelse og ikke er kommet i gang med eller har færdiggjort en anden uddannelse. Denne gruppe har været nogenlunde konstant gennem det sidste årti.

Blandt de unge, der ikke har gennemført en ungdomsuddannelse, er der en klar overvægt af mænd. Denne kønsskævhed er særligt markant i Morsø, Thisted og Vesthimmerlands kommuner.

09 Overgang til videregående uddannelse

Over de sidste 10 år har flere nordjyder fået en erhvervs-kompetencegivende uddannelse. Blandt de 25-64-årige har 76 % i 2023 en erhvervskompetencegivende uddannelse, hvilket er en stigning på fem procentpoint siden 2013.

Der ses et markant fald i andelen af unge, der går direkte fra gymnasiet til en videregående uddannelse. Hvor 58 % af årgangen 2012/2013 begyndte inden for ét år, gjorde det samme sig kun gældende for 30 % af dem, der blev færdige i 2020/2021. Først efter fem år er cirka 80 % i gang med en videregående uddannelse. Det er en national tendens, at de unge tager stadigt flere sabbatår.

Der er små tegn på et skifte i unges uddannelsesvalg, hvor flere søger ind på professionsbacheloruddannelser, mens interessen for universitetsbacheloruddannelser er faldende. Samtidig vælger flere unge med gymnasial baggrund en erhvervsuddannelse. I Nordjylland søgte 10 % af 2020/2021-årgangen en erhvervsuddannelse, hvilket er den højeste andel i landet.

10 Veje til fremtidens kompetencer

Nordjylland har sammenlignet med de øvrige regioner den højeste andel af en årgang, der tilgår en videregående STEM-uddannelse. Særligt studenter fra htx udgør en større andel af den samlede tilgang end i resten af landet. 27 % af de studerende på en videregående STEM-uddannelse har en htx-baggrund, mens det i de øvrige regioner under et er 15 %. De videregående STEM-rettede uddannelser i Nordjylland tiltrækker studerende fra andre regioner – primært fra Midtjylland.

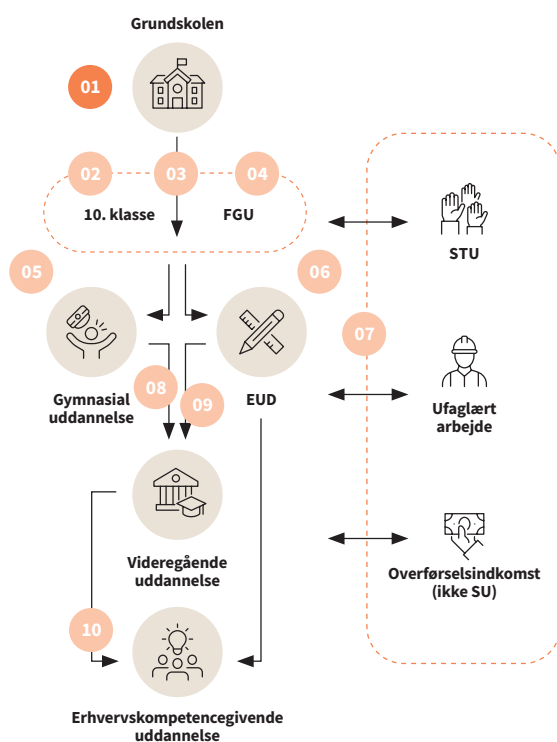
Det er blevet markant sværere at tage en videregående sproglig uddannelse i Nordjylland. Gymnasireformen fra 2017 har bidraget til en nedprioritering af sproglige studieretninger, og i 2020 lukkede AAU for optag på flere sproglige bacheloruddannelser.

På de velfærdsrettede uddannelser i Nordjylland er der et kraftigt fald i antal studerende, der tilgår en erhvervsfaglig velfærdsuddannelse, mens antallet af studerende, der tilgår en videregående velfærdsuddannelse, er fastholdt over en 10-årig periode. Set i lyset af den stigende ældre befolkning – særligt gruppen over 80 år – er der et øget behov for arbejdskraft, som beskrevet i FremKom4: *Kompetence- og arbejdskraftbehovet i sundhedsvæsenet*.

⁵ https://fremkom.dk/wp-content/uploads/2022/05/Sektorrapport-SUNDHED_5K-FINAL-a.pdf

De unges kvalifikationer fra grundskolen

Indikator 1 fokuserer på betydningen af afgangskaraktererne fra grundskolen. Indikatoren er således med til at belyse, om flere unge starter – eller kan starte på en ungdomsuddannelse efter 9. eller 10. klasse.

De faglige kvalifikationer, som unge opnår i grundskolen, har stor betydning for deres videre uddannelsesforløb.

Adgangskravene til ungdomsuddannelserne blev senest ændret med virkning fra skoleåret 2019/2020. Ændringerne blev indført som led i gymnasireformen fra 2017 og havde til formål at styrke det faglige niveau og sikre, at eleverne var bedre forberedt til de gymnasiale uddannelser. Om den unge har retskrav på optagelse på ungdomsuddannelser efter grundskolen, afhænger af om afgangsprøven fra 9. klasse opfylder kravene til den ungdomsuddannelse, som den unge søger optagelse på.

Selvom det ikke er Region Nordjyllands ansvar at skabe rammer og indhold i grundskolen, giver resultaterne for denne indikator alligevel grund til opmærksomhed, hvis flere unge skal starte på en ungdomsuddannelse i 2030. Resultaterne i indikator 1 viser, at:

- Der er en svag stigning i karaktergennemsnittet for både drenge og piger fra 2013/2014 til 2022/2023. Pigerne afslutter fortsat grundskolen med et højere karaktergennemsnit end drengene.
- Andelen af unge uden tilstrækkelige kvalifikationer fra grundskolen er svagt stigende. I Nordjylland forlader 17 % grundskolen uden en fuld afgangsprøve. Af dem, som fik en fuld afgangsprøve, har knap en fjerdedel (23 %) en afgangsprøve, der ikke sikrer dem retskrav på en ungdomsuddannelse.
- Der er væsentlige forskelle mellem de nordjyske kommuner, når man ser på andelen af unge med bopæl i kommunen, som opfylder adgangskravene til en ungdomsuddannelse. I de fleste kommuner ligger andelen omkring 80 %, mens den i Thisted, Morsø og Vesthimmerlands kommuner er tættere på 70 %.
- Andelen af unge med høj trivsel i grundskolen, som søger ind på en erhvervsuddannelse, er steget fra 2015/2016 til 2020/2021. Stigningen er på seks procentpoint i andet år efter afsluttet 9. klasse og på fem procentpoint i det tredje år.

Oversigt 1 Adgangskrav til ungdomsuddannelser 2025/2026

Der er indledningsvist indsat en oversigt over de adgangskrav, som er gældende for at have retskrav på optagelse på en ungdomsuddannelse. Har man ikke via sine karakterer et retskrav på optagelse, er der – som det fremgår af oversigten, alternative adgange til optagelse på de enkelte uddannelser.

Uddannelsesretning	Hvordan opnås retskrav/alternativ adgang?	Hvad giver gennemsnittet adgang til?
Erhvervsuddannelse (eud) og Erhvervsfaglig studentereksamen (eux)	Bestået afgangsprøve fra 9./10. klasse med mindst 02 i gennemsnitskarakter i dansk og matematik. Alternativ adgang via optagelsesprøve og samtale, hvis adgangskrav ikke er opfyldt	Mindst 02 i gennemsnit i dansk og matematik, men under 4,0. Adgang til erhvervsuddannelser.
HF	Bestået afgangsprøve fra 9./10. klasse med mindst 4,0 i gennemsnit af alle afsluttende standpunktskarakterer. Alternativ adgang via en helhedsvurdering, som laves på baggrund af en centralt stillet optagelsesprøve og en samtale.	Mindst 4,0 i gennemsnit, men under 5,0. Adgang til HF og erhvervsuddannelser.
Stx, hhx og htx	Bestået afgangsprøve fra 9./10. klasse med mindst 5,0 i gennemsnit af alle afsluttende standpunktskarakterer. Eller et karaktergennemsnit fra de lovbundne prøver på mindst 3,0. Alternativ adgang: Har ansøgeren mindst 2,0, men under 3,0 og gennemfører en vejledningssamtale med gymnasiets leder, har vedkommende også krav på optagelse eller via en helhedsvurdering, som laves på baggrund af en centralt stillet optagelsesprøve og en samtale.	Mindst 5,0 i gennemsnit. Adgang til alle uddannelser.

Oversigt 1: Oversigten viser de i 2025 gældende adgangskrav til de forskellige ungdomsuddannelser.

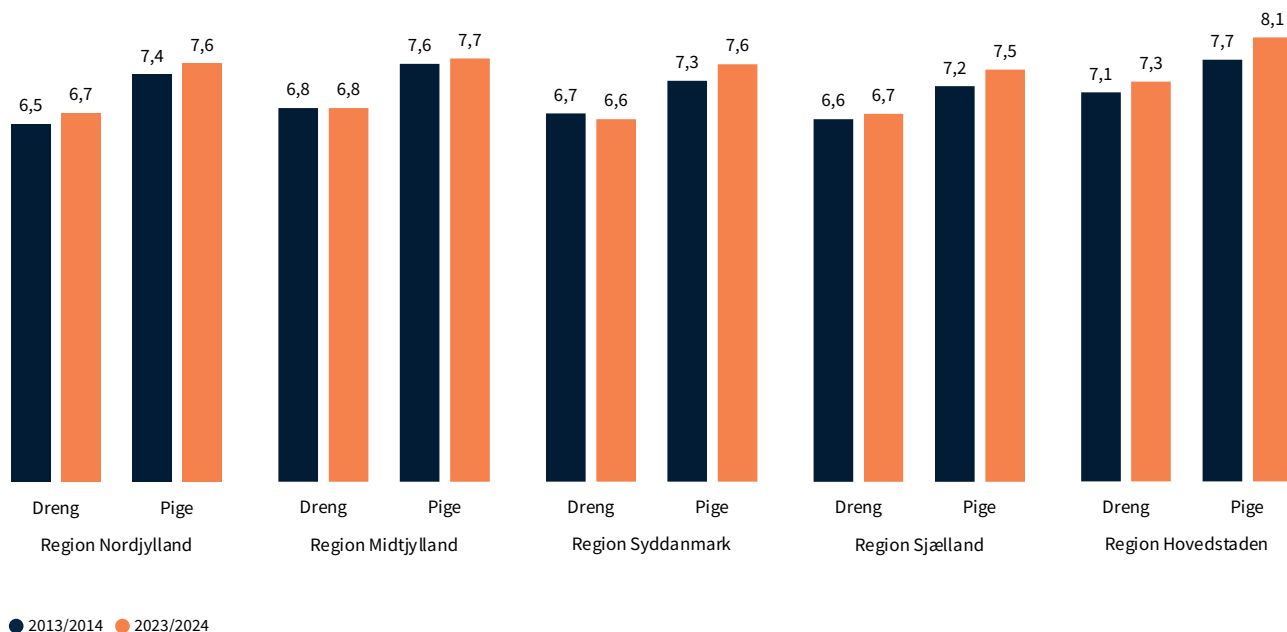
Kilde: www.uvm.dk/erhvervsuddannelser/adgang-og-optagelse og www.uvm.dk/gymnasiale-uddannelser/adgang-og-optagelse

Der er en svag stigning i karaktergennemsnit for både drenge og piger

Nordjyske afgangselever havde i skoleåret 2023/2024 et karaktergennemsnit på 7,2 i de bundne prøver, hvilket er det næsthøjeste for de fem regioner. Som det fremgår af Figur 1 har piger generelt et højere karaktergennemsnit end drenge.

Der er sket en svag stigning i karaktergennemsnittet for både drenge og piger fra 2013/2014 til 2023/2024 i de fleste regioner, herunder Nordjylland. Generelt er der dog kun små udsving i karaktergennemsnittene i perioden. En undtagelse herfra er skoleårene 2019/2020 og 2020/2021, hvor afgangsprøven var påvirket af Covid-19, og hvor karaktergennemsnittet var markant højere end i de øvrige år.

Figur 1
Karaktergennemsnit ved lovbundne prøver i 9. klasse

Figur 1: Figuren viser de opnåede karaktergennemsnit i de bundne prøver ved afgangsprøven i 9. klasse fordelt på køn for hver af de fem regioner (institutionens beliggenhed) i sommeren 2014 og 2024.

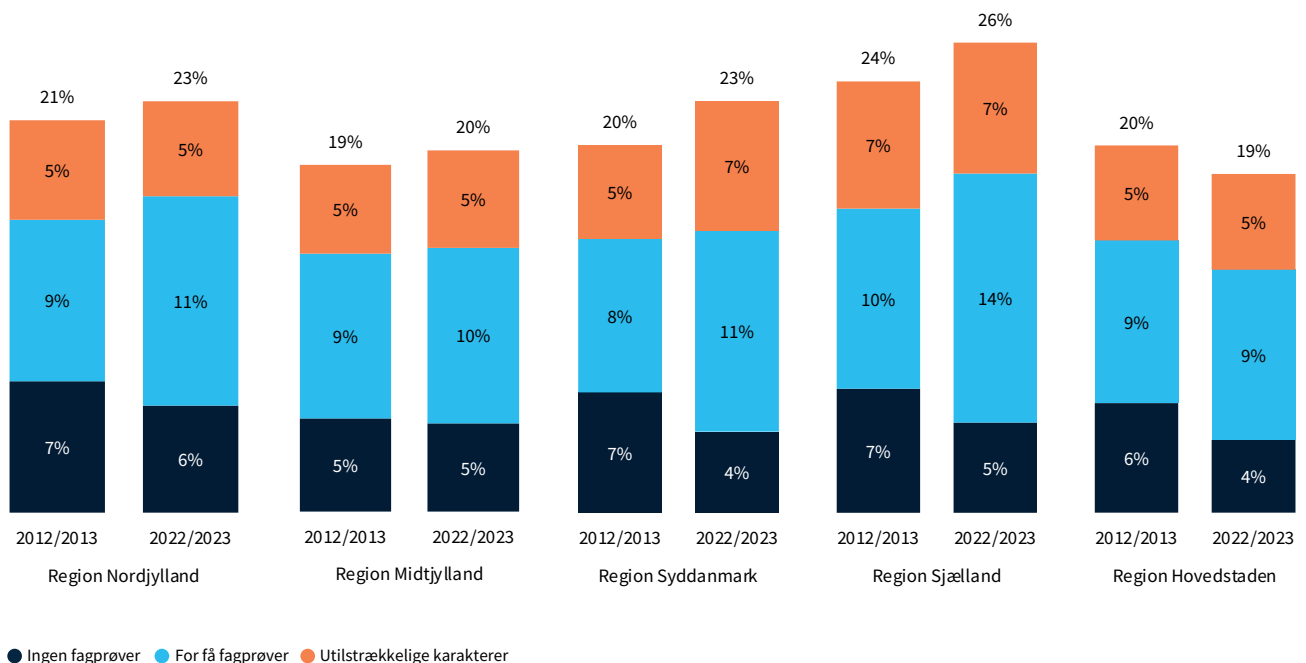
Kilde: Pluss på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring

Andelen af unge uden tilstrækkelige kvalifikationer fra grundskolen er svagt stigende

Den hyppigste årsag til, at unge ikke opfylder adgangskravene til ungdomsuddannelserne er, at de ikke har en fuld afgangsprøve. Det var i 2022/2023 tilfældet for 17 % af de nordjyske elever, som det fremgår af Figur 2. Hertil kommer, at 5 % har en fuld afgangsprøve, men ikke et karaktergennemsnit på 2,0 eller derover, samt mindst 2,0 i gennemsnit ved afgangsprøver og standpunkt i dansk og matematik, hvilket er det laveste adgangskrav til en ungdomsuddannelse. Som det fremgår af *Oversigt 1* er det erhvervsuddannelserne, der har det laveste adgangskrav.

Udviklingen i andelen af unge, som ikke opfylder adgangskravene til en ungdomsuddannelse, følger generelt udviklingen i andelen af unge, som ikke har fuld afgangsprøve. Således har andelen uden tilstrækkelige faglige kvalifikationer til ungdomsuddannelserne været nogenlunde konstant, hvis vi ser bort fra Covid-19 årene, hvor andelen var markant lavere end i de øvrige år.

Figur 2
Andel unge uden tilstrækkelige faglige kvalifikationer

Figur 2: Figuren viser andelen af afgangselever i 9. klasse med bopæl i Nordjylland og de øvrige regioner, som ikke har dokumenteret tilstrækkelige faglige kvalifikationer til at opnå retskrav på optagelse på erhvervsfaglige eller gymnasiale uddannelser i skoleårene 2012/2013 og 2022/2023. Kategorien "Utilstrækkelige karakterer" rummer de elever, som har fuld afgangsprøve, men som alligevel ikke opfylder adgangskravene til ungdomsuddannelser.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik

⁶ En fuld afgangsprøve betyder, at en elev har gennemført folkeskolens undervisning til og med 9. eller 10. klasse og aflagt folkeskolens afgangsprøve med de obligatoriske prøver i de krævede fag. De bundne prøver er fag som dansk, matematik, engelsk, fysik/kemi samt de prøver, der udtrækkes blandt de øvrige fag.

Som det fremgår af Figur 3 havde 83 % af de nordjyske unge, som afsluttede 9. klasse i 2022/2023, en fuld afgangsprøve. De resterende elever havde enten ikke aflagt nogen afgangsprøver (6 %) eller kun nogle af afgangsprøverne (11 %). Dermed har 17 % – næsten en femtedel – af de unge, der forlader grundskolen, ikke mulighed for at søge direkte ind på en ungdomsuddannelse. Denne andel har været uændret siden skoleåret 2012/2013, både i Nordjylland og i resten af landet.

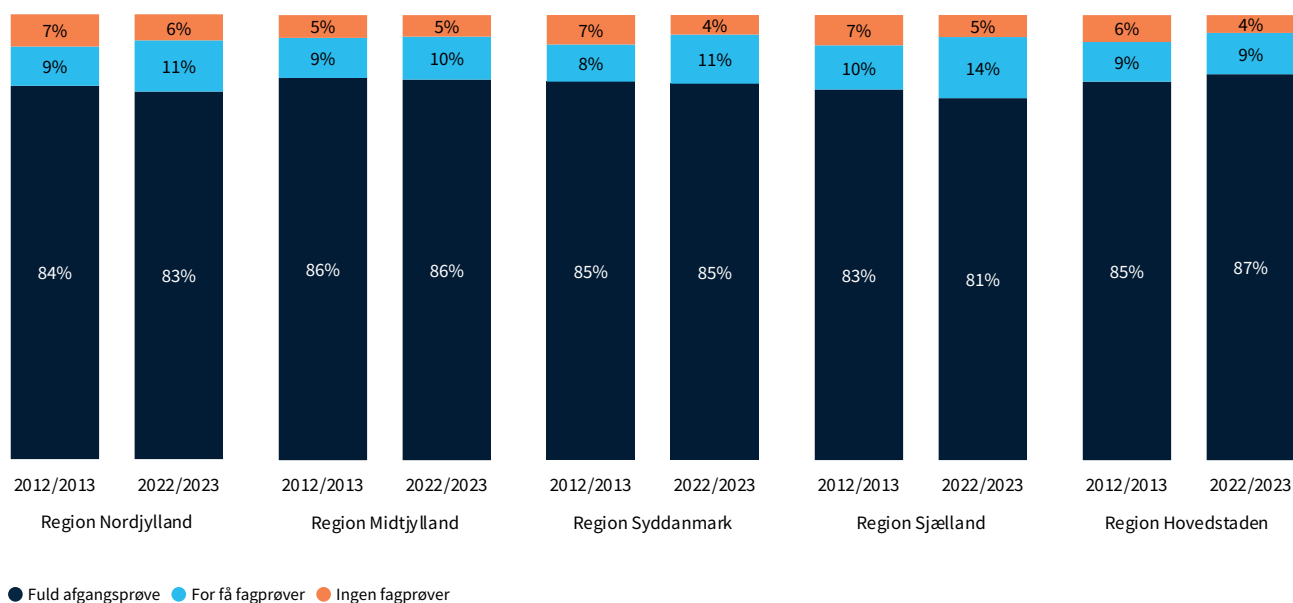
I alle regioner har andelen af elever med en fuld afgangsprøve været uændret frem mod skoleåret 2016/2017, hvorefter den er steget en smule i skoleårene 2017/2018 og 2018/2019. Andelen med fuld afgangsprøve var i alle regioner højest i skoleårene 2019/2020 og 2020/2021, hvor standpunktskarakterer blev ophøjet til prøvekarakterer på grund af

Covid-19 pandemien. Således fik 89 % af de nordjyske 9. klasseelever en fuld afgangsprøve i disse skoleår. Efter Covid-19 årene er andelen faldet til det aktuelle niveau, hvilket må formodes at hænge sammen med, at afgangsprøven er blevet afholdt på normal vis.

Derudover bemærkes, at afgangsårgangen 2021/2022, som den første, også skulle gennemføre en bunden praktisk/musisk valgfagsprøve i 8. klasse for at have en fuld afgangsprøve. Denne og efterfølgende årgange har altså skulle opfylde flere krav for at opnå en fuld afgangsprøve end tidligere årgange.

Figur 3

Andel af nordjyske 9. klasses elever med fuld, delvis eller ingen afgangsprøve sammenlignet med andre regioner

Figur 3: Figuren viser andelen af 9. klasse elever med bopæl i de fem regioner, som har hhv. fuld afgangsprøve, for få fagprøver eller slet ingen fagprøver for skoleårene 2012/2013 og 2022/2023. En elev har fuld afgangsprøve, hvis vedkommende har aflagt prøve i de fem lovbundne prøver i 9. klasse, to prøvefag til udtræk i 9. klasse og siden skoleåret 2021/2022 også et praktisk/musisk valgfag i 8. klasse. De fem lovbundne prøver er skriftlig dansk (retskrivning, læsning og skriftlig), mundtlig dansk, skriftlig matematik (med og uden hjælpemidler), mundtlig engelsk samt praktisk/mundtlig i fællesprøve for fysik/kemi, biologi og geografi. Analysen er afgrænset til elever i alderen 14-17 år, som ifølge elevregistret (kotre) går i 9. klasse per 30. april i det relevante skoleår og/eller har mindst en registrering i en lovbundet prøve i karakterregistret (udfk) i det relevante skoleår. Vi har frasorteret privatister og elever fra prøvefritagede skoler.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik

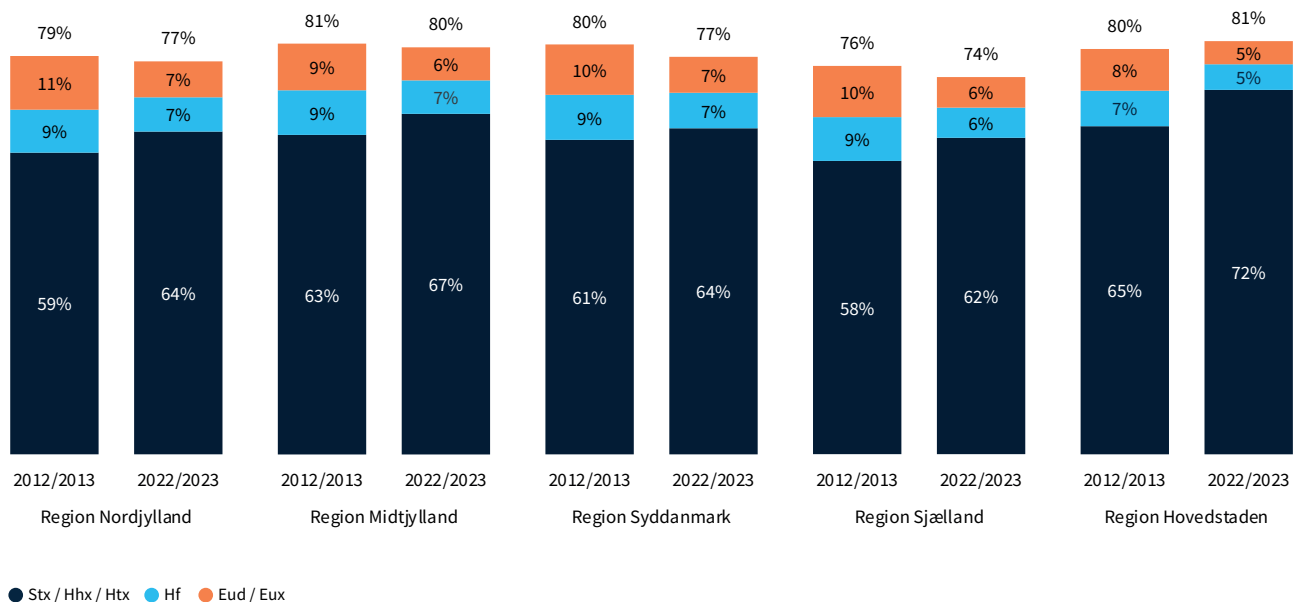
Man skal som udgangspunkt have en fuld afgangsprøve for at opfylde de faglige krav til en ungdomsuddannelse. Der er forskellige karakterkrav afhængig af hvilken type ungdomsuddannelse, en elev ønsker at påbegynde. Som det fremgår af Oversigt 1, er det laveste adgangskrav til erhvervsuddannelserne (eud/eux), hvor eleven skal have en fuld afgangsprøve med gennemsnit på 2,0 eller derover og mindst 2,0 i gennemsnit ved afgangsprøver og standpunkt i dansk og matematik.

Samlet set fik 77 % af de nordjyske unge ved afslutningen af 9. klasse i sommeren 2023 en afgangsprøve, der som minimum opfylder adgangskravene til erhvervsuddannelserne. Denne andel er en smule lavere end ved afslutningen af skoleåret 2012/2013.

Det næsthøjeste adgangskrav har hf, som 71 % af de nordjyske elever i 2023 opfyldte adgangskravet til. De højeste adgangskrav er på de tre gymnasiale uddannelser (stx, hhx og htx). I alt 64 % af de nordjyske unge fik ved afslutningen af 9. klasse i 2023 en afgangsprøve, der opfyldte adgangskravene til de tre uddannelser.

Det skal bemærkes, at de elever, som ved afslutningen af 9. klasse ikke kan opfylde adgangskravene til en ungdomsuddannelse, alligevel kan være startet på en ungdomsuddannelse, enten gennem optagelsesprøver eller senere via 10. klasse, FGU m.v.

Figur 4
Andel unge med afgangsprøve der opfylder adgangskrav til ungdomsuddannelser

Figur 4: Figuren viser andelen af afgangselever med bopæl i Nordjylland og i landets øvrige regioner, som i sommeren 2013 og sommeren 2023 har afgangsprøver, der opfylder optagelseskravene til hhv. stx/hhx/htx, til hf og til eud/eux på baggrund af deres karakterer i 9. klasse.

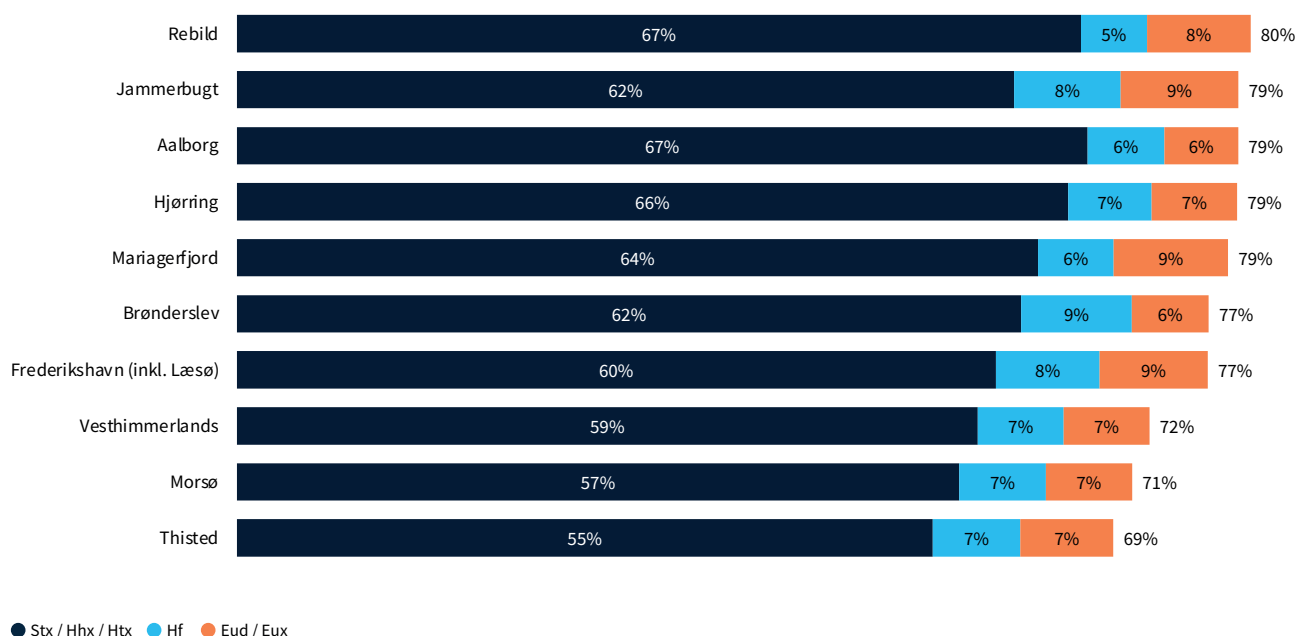
Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik

Der er væsentlige forskelle mellem de nordjyske kommuner i andelen af unge med bopæl i kommunen, som opfylder adgangskravene til en ungdomsuddannelse

I de fleste kommuner ligger andelen af unge, der opfylder adgangskravene til en ungdomsuddannelse, på knap 80 %. I Thisted, Morsø og Vesthimmerlands kommuner er andelen dog tættere på 70 %.

Figur 5 viser, hvordan det ser ud i de enkelte kommuner med hensyn til, hvilke uddannelser elevernes afgangsprøve minimum sikrer dem adgang til.

Figur 5
Andel unge med afgangseksamen der opfylder adgangskrav til ungdomsuddannelser

Figur 5: Figuren viser andelen af afgangselever med bopæl i nordjyske kommuner, som i sommeren 2023 har en afgangsprøve, der opfylder optagelseskravene til hhv. stx/hhx/htx, til hf og til eud/eux på baggrund af deres karakterer i 9. klasse.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik

Andelen af unge med høj trivsel i grundskolen, som søger ind på en erhvervsuddannelse, er steget

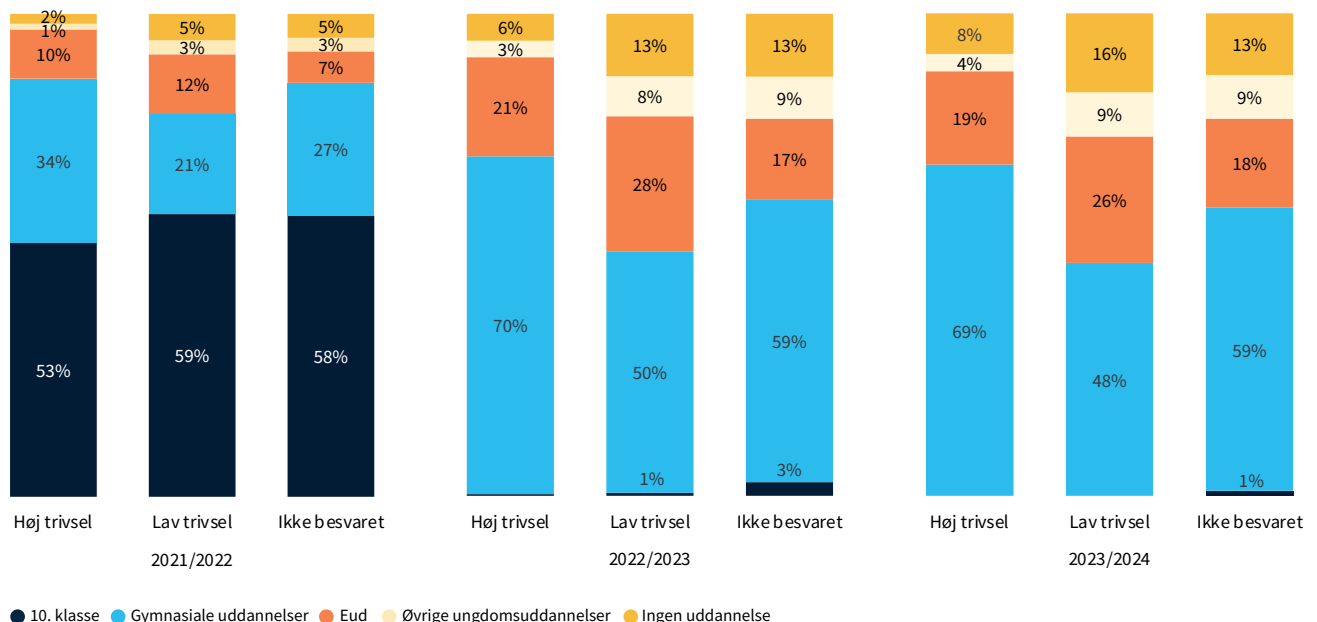
Her ser vi på, om de unges trivsel i grundskolen har betydning for deres valg af ungdomsuddannelse og for, hvad de laver op til tre år efter afsluttet 9. klasse. Figur 6 følger dem, der afsluttede 9. klasse i 2020/2021, og viser, hvad de laver tre år efter.

I det første år efter 9. klasse har trivsel ikke den store betydning. Både elever med høj og lav trivsel i grundskolen vælger 10. klasse. I 2020/2021 var det 59 % af dem, der havde lav trivsel, mens det i 2015/2016 var 57 %.

I andet og tredje år efter 9. klasse er der flest, som havde en høj trivsel i grundskolen, der vælger en gymnasial uddannelse. Sammenligningen viser, at tre år efter afsluttet 9. klasse for årgang 2020/2021, er det 69 % med høj trivsel, der har valgt en gymnasial uddannelse. I 2015/2016 var det 75 %.

Andelen af unge med høj trivsel i grundskolen, der har søgt en erhvervsuddannelse, er steget fra årgang 2015/2016 til 2020/2021. Stigningen er på seks procentpoint i andet år efter afsluttet 9. klasse og på fem procentpoint i det tredje år.

Figur 6
De nordjyske unges trivsel i grundskolen og valg af ungdomsuddannelse (årgang 2020/2021)

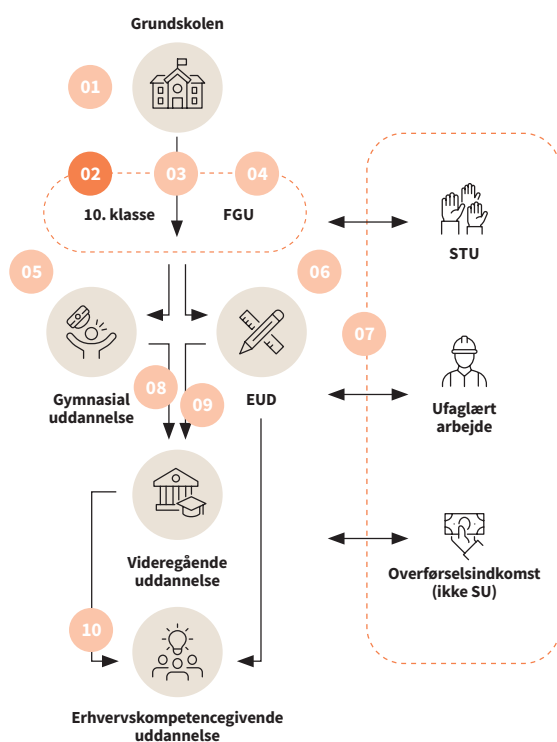

Figur 6: Figuren viser, hvor stor en andel af de unge, der afsluttede 9. klasse i skoleåret 2020/2021, som havde en gennemsnitlig trivselsscore for 7.-9. klasse i den nationale trivselsmåling på over 3,5 (høj trivsel), under 3,5 (lav trivsel) eller ikke havde besvaret den nationale trivselsmåling. Dette fordelt på, om de per 30. september i skoleårene 2021/2022, 2022/2023 og 2023/2024 havde påbegyndt en ungdomsuddannelse eller ej. Det er alene unge med bopæl i Nordjylland, da de afsluttede 9. klasse, som indgår i figuren. Den gennemsnitlige trivselsscore for den enkelte elev er udregnet for alle elevens besvarelser i udskolingen, mens klassetrin uden besvarelser ikke indgår i udregningen af gennemsnittet.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik

Påvirkning af de unges uddannelsesvalg

Indikator 2 ser nærmere på, hvad der påvirker de unges valg – og hvordan disse påvirkninger kan bidrage til både at udvide og begrænse de unges horisont. Dermed er indikatoren med til at belyse, hvornår de unge træffer deres valg, og hvad de forbinder med valg af en ene eller anden uddannelse.

Når unge skal vælge uddannelse efter grundskolen, træffer de sjældent beslutningen uden påvirkning fra omgivelserne. Valget formes af et samspil mellem deres egne interesser og drømme samt de input, de får fra forældre, venner, lærere og vejledere. Samtidig spiller lokale uddannelsesmuligheder, samfundets behov for arbejdskraft og unges forestillinger om fremtiden også en rolle.

Resultaterne for indikator 2 peger på et antal forhold, som dels er hentet fra nationale undersøgelser, dels fra data for Nordjylland. Overordnet peger resultaterne på, at:

- Forældre har stor betydning for de unges valg af uddannelse, men en væsentlig andel af forældrene oplever, at deres viden om uddannelsesmuligheder og -veje er uaktuel og begrænset.
- For de unge, som søger ind på en gymnasial ungdomsuddannelse, har 63 % en forælder med en videregående uddannelse, mens 28 % har en forælder med en erhvervsuddannelse som højeste uddannelse.
- For unge, der søger ind på en erhvervsuddannelse, har 34 % en forælder med en videregående uddannelse og 43 % en forælder med en erhvervsuddannelse som højeste uddannelse.
- Der er en stigning i andelen af unge, som søger FGU eller en erhvervsuddannelse, og som har en forælder med en videregående uddannelse som højeste uddannelse.
- De unges forventninger til eget uddannelsesvalg opstår tidligt. Forventningen om at starte på gymnasiet virker til at være det nemmeste valg at fastholde, mens overvejsen om at starte på en erhvervsuddannelse i højere grad fralægges.

“Dermed afhænger forældrenes forudsætninger for at vejlede om ungdomsuddannelser af deres egen baggrund, hvilket betyder, at unge med akademikerforældre og unge med dansk oprindelsesbaggrund i højere grad end andre unge oplever, at deres forældre kender til uddannelsesmulighederne”.

Forældre har stor betydning for de unges valg af uddannelse, men en væsentlig andel af forældrene oplever, at deres viden er uaktuel og begrænset

Det er dokumenteret gennem flere studier^{7,8}, at forældrene påvirker, hvordan de unge vælger uddannelse og hvilke uddannelser, de vælger. Forældrenes rolle er at hjælpe med at vurdere, hvorvidt den unge vil passe ind på forskellige ungdomsuddannelser. På den måde er forældrene med til at filtrere de unges valg, så kun de mest relevante uddannelser for den enkelte unge er tilbage.

Samtidig er det ikke alle forældre, der oplever, at de har nok aktuel viden om uddannelsessystemet til at vejlede deres børn om ungdomsuddannelse. I stedet trækker de på deres egen uddannelse som referenceramme. Dermed afhænger forældrenes forudsætninger for at vejlede om ungdomsuddannelser af deres egen baggrund, hvilket betyder, at unge med akademikerforældre og unge med dansk oprindelsesbaggrund i højere grad end andre unge oplever, at deres forældre kender til uddannelsesmulighederne. Omvendt søger unge med ufaglærte forældre i højere grad hjælp fra andre voksne, fx UU-vejledere, lærere eller en mentor, når de skal have hjælp til uddannelsesvalget.

VIVE⁹ har identificeret tre forskellige typer af forældre påvirkning: En gruppe af ofte kortere uddannede forældre har en tilbagetrukket tilgang til deres børns uddannelsesvalg. En anden – og den største – gruppe af forældre praktiserer en implicit påvirkning, hvor deres uddannelsesforventninger er mere udtalte, men hvor det ligger i kortene, hvilken vej deres børn bør vælge. Den tredje gruppe af ofte længere uddannede forældre er meget aktive i at hjælpe og guide deres børn i uddannelsesvalget.

Samme rapport finder, at forældre generelt oplever stx, som et godt og sikkert valg, når det kommer til fremtidsmuligheder, hvilket er en vigtig faktor for forældrene. Forældrene orienterer sig dog også efter, om den unge forventes at kunne gennemføre uddannelsen, og at den unge vælger efter sine interesser. Nogle unge oplever, at deres forældre har eksplícite eller implicite forventninger til, at de får høje karakterer eller vælger en gymnasial uddannelse¹⁰. Det er i høj grad unge med indvandrere eller efterkommere som forældre, der oplever, at deres forældre har bestemte forventninger til uddannelsesvalget.

⁷ Danske Erhvervsskoler- og gymnasier 2022: Unges valgrejse mod HHX og HTX. VIVE 2022: Uddannelsesforventninger blandt danske unge – en repræsentativ spørgeskemaundersøgelse af elever i 9. klasse. Juul, T. M., M. Pless, & N. Katznelson. 2016. Uddannelsesvalg, vejledning og karrierelæring i et ungeperspektiv: centrale konklusioner fra følgeforskningsprojektet "Fremtidens Valg og Vejledning". København: CeFU, Center for Ungdomsforskning.

⁸ VIVE 2022: Uddannelsesforventninger blandt danske unge – en repræsentativ spørgeskemaundersøgelse af elever i 9. klasse

⁹ VIVE 2020: Danske forældres uddannelsesforventninger

¹⁰ EVA 2019 b: Unges oplevelse af uddannelsesvalg og vejledning i 9. klasse

På de gymnasiale uddannelser har 63 % en forælder med en videregående uddannelse

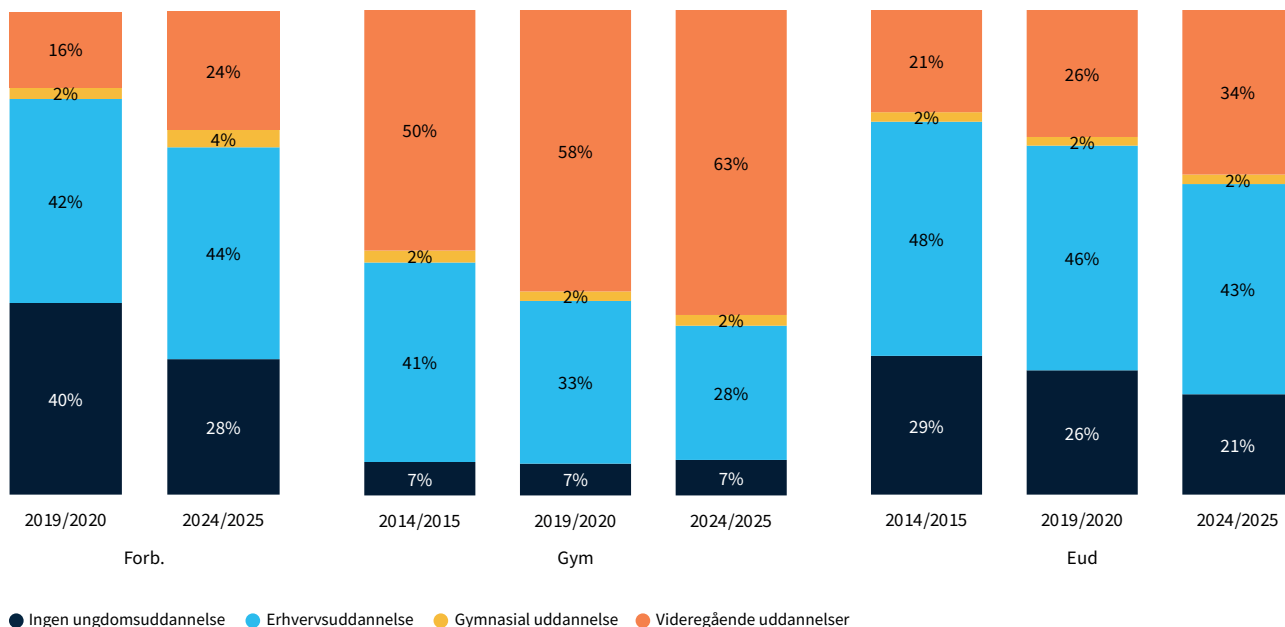
Af de nordjyske unge, der i skoleåret 2024/2025 starter på en gymnasial uddannelse, har 63 % en forælder med en videregående uddannelse, mens det kun er tilfældet for 34 % af de unge, der starter på en erhvervsuddannelse. Det er stort set samme billede, som man ser i de øvrige regioner.

Ser vi på udviklingen i tilgang til ungdomsuddannelser fordelt på forældres højeste uddannelse (se Figur 7) er der en stigning i andelen af unge, der søger en erhvervsuddannelse eller en gymnasial uddannelse, som har en forælder med en videregående uddannelse. Samtidig sker der et fald i andelen af unge,

der søger en erhvervsuddannelse, som har en forælder med en erhvervsuddannelse som højest fuldførte uddannelse.

Der er en stigning i andelen af unge, som søger FGU eller en erhvervsuddannelse, og som har en forælder med en videregående uddannelse. På FGU er stigningen på otte procentpoint og på erhvervsuddannelserne 13 procentpoint. Samtidig er der færre unge, med forældre uden en ungdomsuddannelse, der søger FGU eller erhvervsuddannelse.

Figur 7
Udvikling i tilgang til ungdomsuddannelser fordelt på forældres højeste uddannelse

Figur 7: Figuren viser den højest gennemførte uddannelse blandt forældre til unge, som i skoleårene 2014/2015, 2019/2020 og 2024/2025 er tilgået hhv. en forberedende, gymnasial, og erhvervsfaglig uddannelse, og på disse tidspunkter boede i Nordjylland. Højest fuldførte uddannelse for de unges forældre er beregnet i året, hvor de unge fylder 13 år. Det er kun oplysningen fra forælderen med den højeste uddannelse, der er medtaget. Der er ikke data for FGU fra før skoleåret 2019/2020, hvor FGU havde første optag af elever.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring

De unge træffer deres valg om ungdomsuddannelse tidligt og skal kunne identificere sig med uddannelsen

De unges forventninger til eget uddannelsesvalg opstår tidligt og forventningen om at starte på gymnasiet virker til at være det nemmeste valg at fastholde, mens overvejelsen om at starte på en erhvervsuddannelse i højere grad fralægges. Det viser en analyse fra EVA¹¹, hvor 93 % af de unge, der i 8. klasse regnede med, at de skulle starte på en gymnasial uddannelse, også ender med at starte. Omvendt starter kun 52 % af de unge, der i 8. klasse regnede med, at de skulle starte på en erhvervsuddannelse, faktisk den uddannelse. De unge oplever selv, at de generelt har størst kendskab til gymnasiale uddannelser frem for erhvervsuddannelser. En analyse fra DEA¹² viser, at selv når elever i 9. klasse får relevant og positiv information om erhvervsuddannelser, er det et fåtal, der får mere lyst til at starte på uddannelsen.

For unge, som har overvejet en erhvervsuddannelse, men vælger noget andet i sidste ende, skyldes fravalget, at de ikke tror, at de vil passe ind på uddannelsen eller at de ikke er klar til at vælge en faglig retning. De unge, der ikke overvejer en erhvervsuddannelse, begrundes det med, at der ikke er en erhvervsuddannelse, der interesserer dem, og at de ikke tror, de vil passe ind. Selvom mange unge godt kan se fordelene ved, at en erhvervsuddannelse giver en hurtig og målrettet vej til arbejdsmarkedet og et anderledes undervisningsindhold, så kræver det, at de kan se sig selv i et specifikt erhverv, hvilket mange unge ikke kan¹³. At kunne identificere sig med den uddannelse, man vælger, er altså centralt for de unge.

Prædikater på forskellige gymnasiale uddannelser får på den måde betydning for, hvordan de unge vælger uddannelse, da de ser efter, om de passer ind på den pågældende uddannelse¹⁴. Stx bliver et attraktivt valg, da der er et stort udbud

af skoler med forskelligt omdømme og identifikation. På den måde bliver det muligt at vælge uddannelse ikke bare efter, hvilken uddannelsesretning man interesserer sig for, men også efter hvilken skole, der har det image, man gerne selv vil udstråle.

Valget af ungdomsuddannelse afhænger i høj grad også af de unges opfattelse af, hvilke elever der går på forskellige uddannelser og hvilke muligheder, man har efterfølgende. De unge forbinder gymnasiet med et uddannelsesvalg, som giver dem mange muligheder for videre uddannelse – noget de ikke forbinder erhvervsuddannelserne med.

De unge har et billede af, at gymnasiet har et højt fagligt niveau og er for de boglige. Omvendt ses erhvervsuddannelserne som stedet for de skoletrætte og som et tegn på, at man har truffet en beslutning for livet. Det bekræftes af DEA's analyse fra 2024¹⁵, hvor unge i 9. klasse og deres forældre, der præsenteres for fiktive elever, sender elever til gymnasiet, hvis de har høje karakterer og forældre med videregående uddannelse, og omvendt til en erhvervsuddannelse, hvis eleven kan lide de praktiske fag, er skoletræt, pjækker og/eller har mange venner i klassen, der også vælger en erhvervsuddannelse.

Tallene i indikator 1 viste, at andelen af nordjyske unge med høj trivsel i grundskolen, der har søgt en erhvervsuddannelse, er steget fra årgang 2015/2016 til 2020/2021. Samtidig viser indikator 4, at Nordjylland er den region, hvor flest unge søger en erhvervsuddannelse efter 9. eller 10. klasse. Dermed er der noget, som tyder på, at de nordjyske unge og deres forældre opfatter erhvervsuddannelserne som et attraktivt valg.

“Valget af ungdomsuddannelse afhænger i høj grad også af de unges opfattelse af, hvilke elever der går på forskellige uddannelser og hvilke muligheder, man har efterfølgende.”

¹¹ EVA 2022: Unges valgproces og start på ungdomsuddannelse

¹² Tænketanken DEA 2024 b: Forestillinger om hvem, der skal gå i gymnasiet og på erhvervsuddannelser

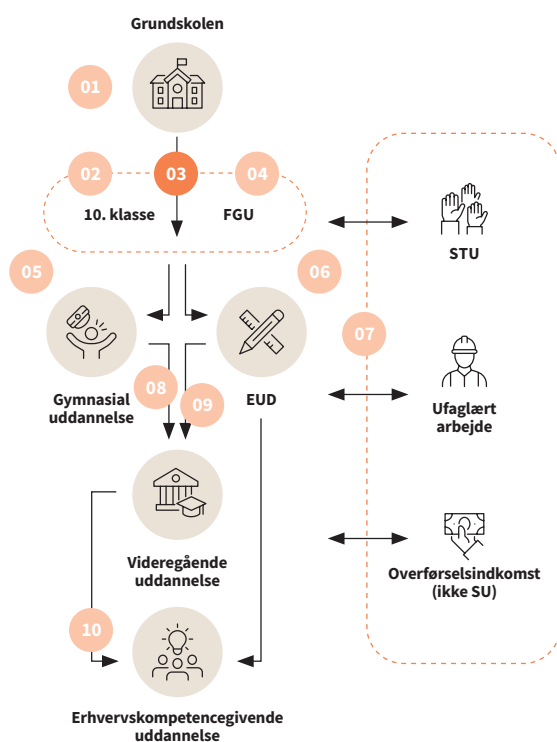
¹³ Juul, T. M., M. Pless, & N. Katznelson. 2016. Uddannelsesvalg, vejledning og karrierelæring i et ungeperspektiv: centrale konklusioner fra følgeforskningsprojektet “Fremtidens Valg og Vejledning”. København: CeFU, Center for Ungdomsforskning.

¹⁴ Danske Erhvervsskoler- og gymnasier 2022: Unges valgrejse mod HHX og HTX

¹⁵ Tænketanken DEA 2024 b: Forestillinger om hvem, der skal gå i gymnasiet og på erhvervsuddannelser

Afstand til ungdoms- uddannelse

Indikator 3 ser nærmere på betydningen af, hvor langt de nordjyske unge har til en ungdomsuddannelse, og om de vælger deres lokale ungdomsuddannelses tilbud. Herudover undersøges det, om afstand har indflydelse på, om de unge gennemfører uddannelsen.

Afstanden til en ungdomsuddannelse kan spille en rolle for unges valg og for deres mulighed for at gennemføre uddannelsen. Når uddannelses tilbuddet ligger langt fra hjemmet, kan det medføre længere transporttid, højere udgifter og mindre fleksibilitet i hverdagen. Det kan især påvirke unge i landdistrikter, hvor kollektiv transport kan være begrænset, og hvor et valg af en fjernere uddannelse kan betyde, at de må flytte hjemmefra tidligere end andre unge. Samtidig kan fysisk nærhed til et uddannelsessted øge sandsynligheden for, at de unge vælger den pågældende uddannelse og gennemfører forløbet, fordi den daglige logistik er mere overkommelig, og tilknytningen til lokalsamfundet kan bevares.

Resultaterne i indikator 3 indikerer, at afstand har en mindre betydning for, om den unge gennemfører sin uddannelse. Indikatoren viser også, at de fleste unge i Nordjylland har et relevant tilbud inden for afstand af 30 kilometer. Overordnet peger resultaterne på, at:

- I Nordjylland har de unge ikke fået længere til en relevant ungdomsuddannelse set over en 10-årig periode. De fleste har mellem 0 og 25 kilometer, hvilket er det samme i alle regioner, undtagen Hovedstaden.
- Der er forskel i transportafstand afhængig af bopæl. Unge i Aalborg Kommune har gennemsnitligt under 15 kilometer til deres ungdomsuddannelse, mens unge i øvrige kommuner i Nordjylland har over 20 kilometer.
- De unge tilgår ikke nødvendigvis den relevante uddannelse, der ligger nærmest på deres bopæl. De, der vil have en gymnasial uddannelse, tilgår dog for de flestes vedkommende den institution, der ligger nærmest¹⁶, mens hovedparten af unge, der vælger en erhvervsuddannelse, ikke tilgår den institution, der ligger nærmest.
- Afstand kan have en mindre betydning for, om den unge gennemfører sin uddannelse. Unge, der afbryder deres uddannelse, har lidt længere end dem, der ikke afbryder, men der er ikke den store forskel, hvorfor afstand ikke kan siges at være en afgørende årsag for om de unge gennemfører deres uddannelse.

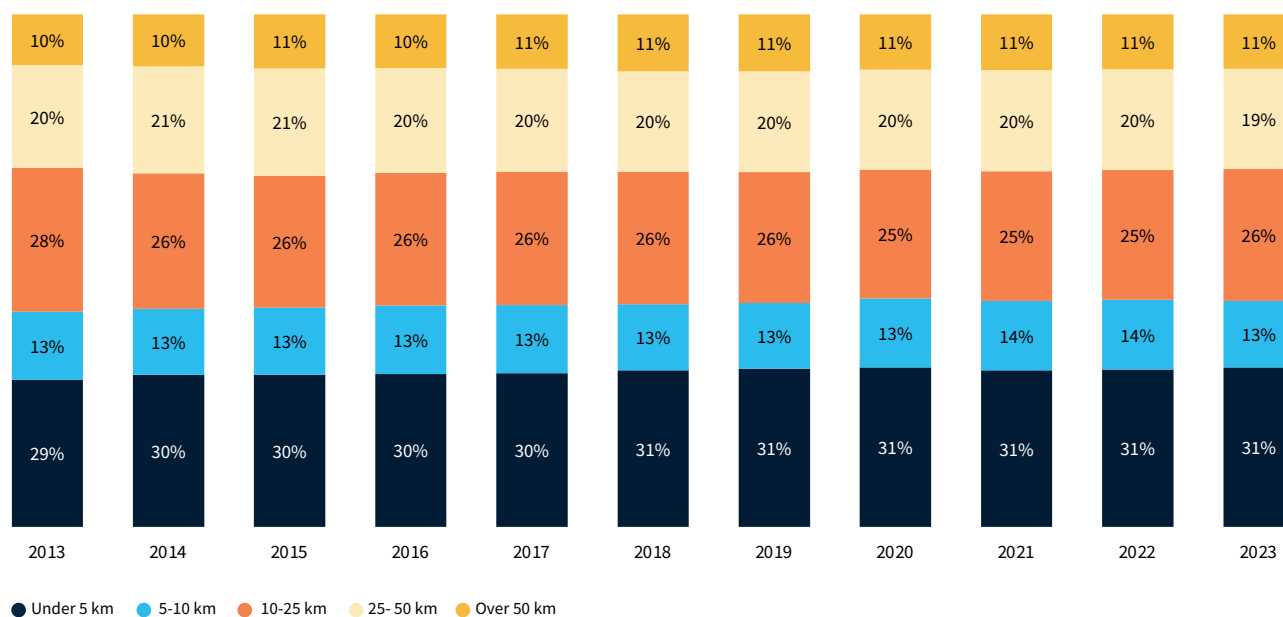
“Det kan især påvirke unge i landdistrikter, hvor kollektiv transport kan være begrænset, og hvor et valg af en fjernere uddannelse kan betyde, at de må flytte hjemmefra tidligere end andre unge.”

¹⁶ Transporttid har betydning for fordeling af elever til de gymnasiale uddannelser. Er der flere ansøgere end pladser, fordeles ansøgerne på baggrund af først prioritet og dernæst transporttid. Udgangspunktet er, at de ansøgere, der har kortest transporttid, får plads på gymnasiet.

I Nordjylland har de unge ikke fået længere til en relevant ungdomsuddannelse

Ser vi på de nordjyske unge under ét, har omkring 70 % mellem 0 og 25 kilometer til den ungdomsuddannelse, som de går på (se Figur 8) og set over en 10-årig periode har de hverken fået længere eller kortere. De har dermed stort set samme afstand, som unge i de øvrige regioner, undtagen Hovedstaden. Samtidig viser figuren, at 11 % har over 50 kilometer til den ungdomsuddannelse, som de går på.

Figur 8
Afstand fra de unges bopæl til den ungdomsuddannelse, som de går på (alle unge i nordjylland)

Figur 8: Figuren viser vejafstanden fra de unges bopæl til den ungdomsuddannelse, som de gik på per 30. september i 2013-2023, uanset hvilken region ungdomsuddannelsen er placeret i. Dette for unge med bopæl i Nordjylland. Læsø Kommune er udeladt.

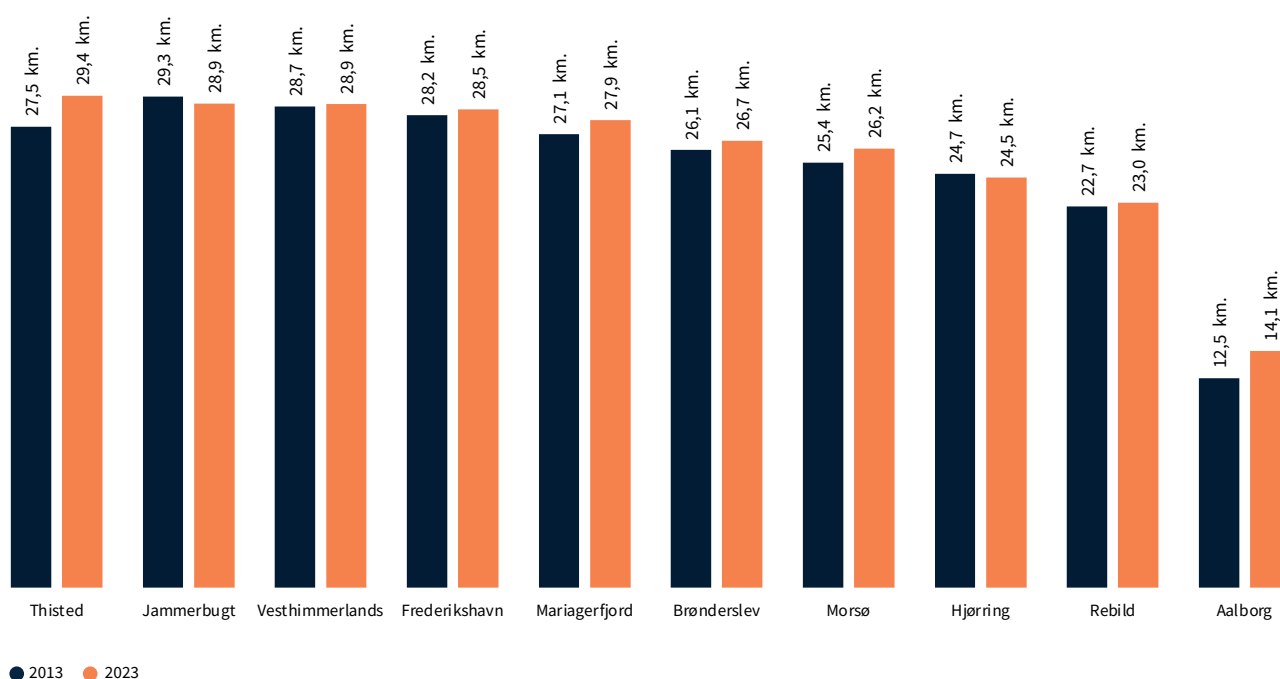
Kilde: Pluss på baggrund af data og afstandsberegninger fra Danmarks Statistik

Der er forskel i transportafstand afhængig af bopælskommune

Ikke overraskende er der forskel mellem de nordjyske kommuner i forhold til afstand fra den unges bopæl og til den ungdomsuddannelse, som de går på. Som Figur 9 viser, har unge i Aalborg Kommune gennemsnitligt under 15 kilometer til deres ungdomsuddannelse, mens unge i de øvrige kommuner i Nordjylland har over 20 kilometer. Der er ikke sket de store ændringer i afstanden i perioden fra 2013 til og med 2023.

Figur 9
Afstand fra de unges bopæl til den ungdomsuddannelse, som de går på (fordelt på bopælskommune)

Figur 9: Figuren viser den gennemsnitlige vejafstand i km fra de unges bopæl til den ungdomsuddannelse, som de gik på per 30. september i 2013 og 2023, uanset hvilken region ungdomsuddannelsen er placeret i. Dette fordelt på bopælskommune. Læsø Kommune er udeladt.

Kilde: Pluss på baggrund af data og afstandsberegninger fra Danmarks Statistik

De unge tilgår ikke nødvendigvis den relevante uddannelse, der ligger nærmest på deres bopæl

De foregående figurer har vist afstanden fra den unges bopæl til den konkrete ungdomsuddannelsesinstitution, som de går på. Det er derfor interessant at se på, om de har relevante uddannelsesinstitutioner nærmere på deres bopæl og dermed har mulighed for at forkorte deres transporttid.

De unge, der vælger en gymnasial uddannelse, tilgår for de flestes vedkommende den institution, der ligger nærmest på deres bopæl, mens hovedparten af de unge, der vælger en erhvervsuddannelse, ikke tilgår den nærmeste institution, der udbyder det relevante hovedområde (se Figur 10).

Der kan være flere årsager til forskellen mellem de gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelserne. For eksempel har transporttid betydning for fordeling af elever til de gymnasiale uddannelser¹⁷, mens det ikke er et fordelingskriterium på erhvervsuddannelserne. Derudover udbyder gymnasierne

langt hen ad vejen samme faglige tilbud, hvorfor det på den måde ikke har betydning, hvilket gymnasium den unge tilgår.

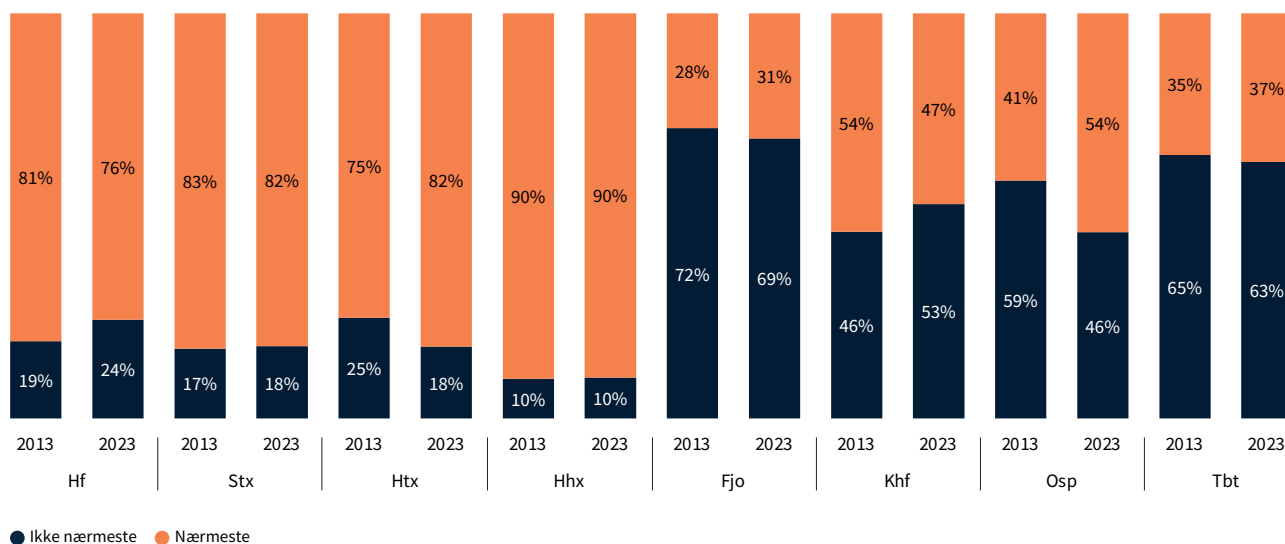
Anderledes er det for erhvervsskolerne, hvor de fire hovedområder på grundforløb 1 fører videre til over 100 forskellige hovedforløb. Dermed er der markante forskellene i de tilbud, som de enkelte erhvervsskoler udbyder.

Eksempelvis kan en erhvervsskole udbyde det relevante hovedområde på grundforløb 1, mens hovedforløbet skal tages på en anden skole, hvilket kan få de unge til at søge direkte til en skole, hvor de kan tage både grundforløb og hovedforløb. Samtidig er der uddannelser, som kun kan tages på bestemte skoler, der kan ligge langt væk fra den unges bopæl.

¹⁷ Transporttid har betydning for fordeling af elever til de gymnasiale uddannelser. Er der flere ansøgere end pladser, fordeles ansøgerne på baggrund af første prioritet og dernæst transporttid. Udgangspunktet er, at de ansøgere, der har kortest transporttid, får plads på gymnasiet.

Figur 10

Andel af unge, som går på den relevante ungdomsuddannelse, der er nærmest deres bopæl (opgjort på uddannelserne)

Figur 10: Figuren viser andelen af unge, der går på den relevante ungdomsuddannelse, som var nærmest på deres bopæl i årene 2013 og 2023, uanset hvilken region ungdomsuddannelsen er placeret i. Dette for unge med bopæl i Nordjylland og opdelt på de unges faktiske uddannelse. Læsø Kommune er udeladt. Nærmeste relevante ungdomsuddannelse er defineret som den samme ungdomsuddannelse, som den unge faktisk har valgt. Hvis en ung går på hf, viser figuren, om den unge har valgt den hf-mulighed, som var nærmest på dennes bopæl. Beregningerne er foretaget med to forskellige værktøjer, hvorfor der er lidt variation i afstande, som ellers burde være identiske. Vi antager, at den unge har valgt den nærmeste ungdomsuddannelse, hvis 1) navnet på uddannelsesinstitutionen matcher, eller 2) forskellen mellem den faktiske afstand og afstanden til nærmeste relevante ungdomsuddannelse er mindre end +/- 2 km. For at reducere beregningstiden er afstande ikke beregnet fra de unges præcise bopælsadresser, i stedet har vi inddelt Danmark i kvadrantceller af 200 meter og beregnet afstanden fra centrum af den celle, som hver bopælsadresse tilhører, til den præcise adresse for hver enkelt uddannelsesinstitution. Det betyder, at der teoretisk er en usikkerhed på maksimalt 141 meter i de beregnede afstande. Fjo = "Fødevarer, jordbrug og oplevelser", Khf = "Kontor, handel og forretningservice", Osp = "Omsorg, sundhed og pædagogik", Tbt = "Teknologi, byggeri og transport".

Kilde: Pluss på baggrund af data og afstandsberegninger fra Danmarks Statistik

Endelig har mange erhvervsskoler et skolehjem, hvor den unge kan bo under uddannelsen, hvorved afstand fra den unges bopæl til skolen ikke får betydning for transporttid mv.

For at se om flere unge tilgår den relevante ungdomsuddannelse, som er nærmest på deres bopæl, har vi sammenlignet 2013 og 2023. Som det ses af figuren, er der små forskelle, men ikke noget, der tyder på, at de unge er blevet mere tilbøjelige til at tilgå nærmeste uddannelsessted.

Ser vi på de enkelte nordjyske kommuner, er der ingen unge, som har over 30 kilometer til et gymnasialt og erhvervsfagligt uddannelsessted (dog undtaget Læsø Kommune).

Samtidig er der stor forskel på de enkelte kommuner, når vi ser på andelen af unge, der tilgår den relevante ungdomsuddannelse, som er nærmest deres bopæl (se Figur 11).

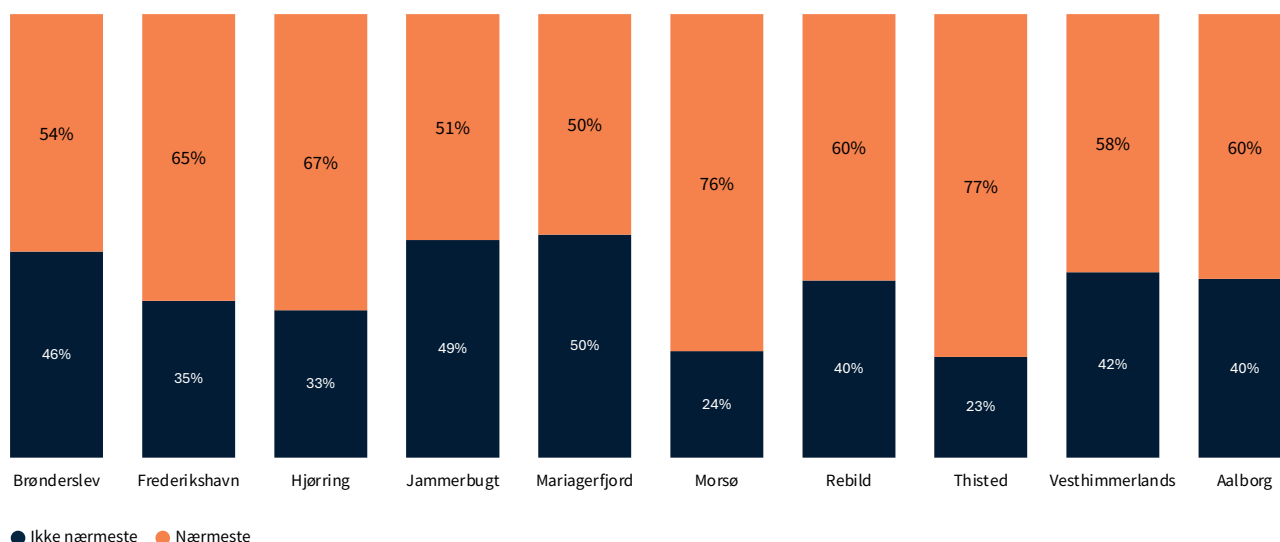
I Mariagerfjord, Brønderslev og Jammerbugt kommuner går cirka halvdelen ikke på det tilbud, som er nærmest deres

bopæl, mens unge i Thisted, Hjørring, Morsø og Frederikshavn kommuner er langt mere tilbøjelige til at tilgå nærmeste tilbud.

Muligheden for at vælge et tilbud, der ikke er det nærmeste på ens bopæl, har naturligvis også sammenhæng med, hvor langt der er til "næste tilbud". Samtidig kan der være logistiske årsager til at søge en uddannelsesinstitution, der kilometermæssigt ligger længere væk, men hvor fx bustider passer bedre end til det nærmeste tilbud.

Figur 11

Andel af unge, som går på den relevante ungdomsuddannelse, som er nærmest deres bopæl (opgjort på kommune)

Figur 11: Figuren viser andelen af unge, der går på den relevante ungdomsuddannelse, som var nærmest deres bopæl i 2023, uanset hvilken region ungdomsuddannelsen er placeret i. Dette for unge med bopæl i Nordjylland og opdelt på de unges faktiske uddannelse. Læsø Kommune er udeladt. Se i øvrigt note til figur 10.

Kilde: Pluss på baggrund af data og afstandsberegninger fra Danmarks Statistik

Afstand kan have en mindre betydning for, om den unge gennemfører sin uddannelse

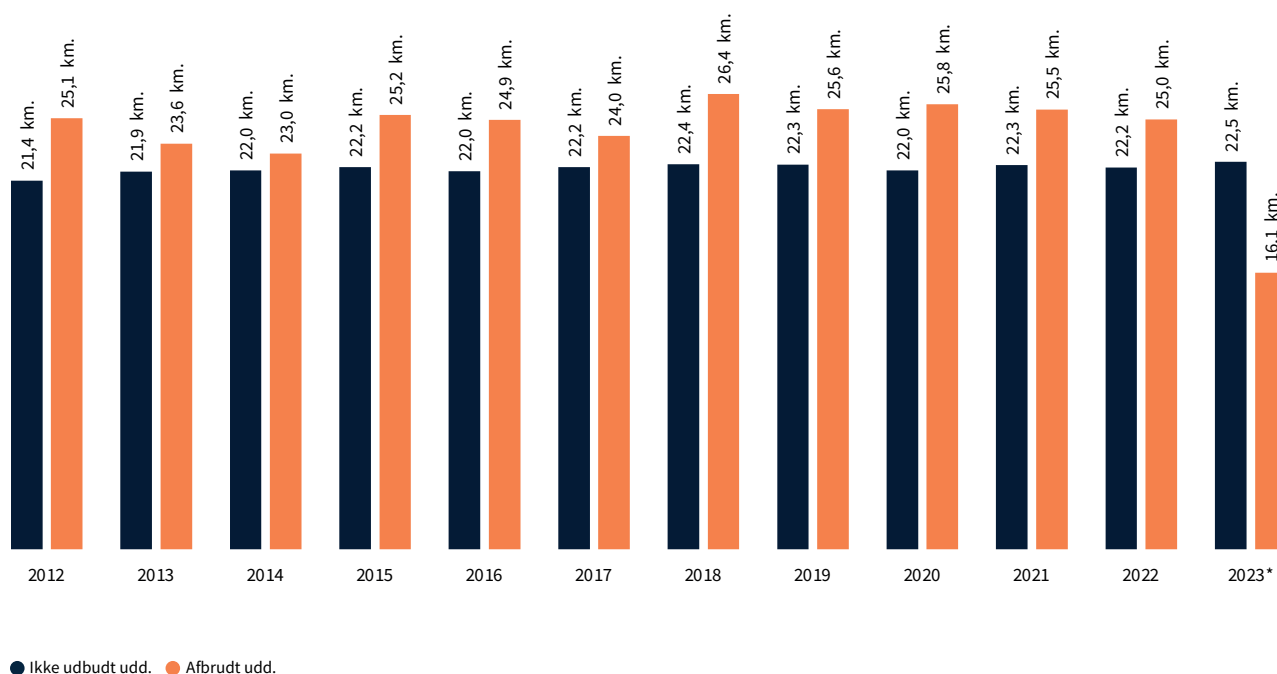
Afstand kan have betydning for, om den unge gennemfører sin uddannelse, men der er mange årsager til frafald – og afstand er ikke en entydig årsag. I 2021 undersøgte Danmarks Statistik sammenhængen mellem frafald og afstand for ungdomsuddannelserne både deskriptivt og i en sandsynlighedsmodel, hvor det er muligt at kontrollere for andre faktorer¹.

Analysen beskriver, at afstanden lader til kun at have en lille betydning for elevens beslutning om at afbryde sin uddannelse i løbet af det første år, når man kontrollerer for en række andre faktorer. Andre faktorer, der har betydning, er elevens generelle motivation og ønske om at gennemføre uddannelsen, og frafald kan skyldes mange faktorer, som fx problemer med at følge med fagligt, manglende trivsel på uddannelsen eller problemer i hjemmet – og ikke blot, hvor langt den enkelte elev har til sin uddannelse.

Nordjysk Uddannelsesindblik viser, at afstand kan have en mindre betydning for, om den unge gennemfører sin uddannelse, da unge, der afbryder deres uddannelse, generelt har lidt længere end dem, der ikke afbryder. Men indblikket viser også, at der ikke er den store forskel, hvorfor afstand ikke kan siges at være en afgørende årsag for gennemførelse af en uddannelse.

Som det fremgår af Figur 12 har de unge, der afbryder deres uddannelse, gennemsnitligt lidt længere til den ungdomsuddannelse, de går på, end dem, der ikke afbryder. Forskellen er dog ikke så stor, at den i sig selv kan forklare frafaldet. I 2022 havde dem, der afbrød deres uddannelse, i gennemsnit 25 kilometer i vejafstand, mens dem, der ikke afbrød, havde 22,2 kilometer.

Figur 12
Vejafstand for unge der afbryder deres uddannelse

Figur 12: Figuren viser den gennemsnitlige vejafstand i km fra de unges bopæl til den ungdomsuddannelse, de gik på per 30. september i 2012-2023 for unge med bopæl i Nordjylland, uanset hvilken region ungdomsuddannelsen er placeret i. Læsø Kommune er udeladt. Dette fordelt på om de har afbrudt den ungdomsuddannelse, de var i gang med på statustidspunktet. Unge, som i de senest tilgængelige data stadig var i gang med deres ungdomsuddannelse, er medtaget som ikke-afbrudte. Dette er særligt relevant for 2023, og tallene for 2023 vil derfor sandsynligt ændre sig, når de unge er lidt længere på deres uddannelser og har haft længere tid til at falde fra.

Kilde: Pluss på baggrund af data og afstandsberegninger fra Danmarks Statistik

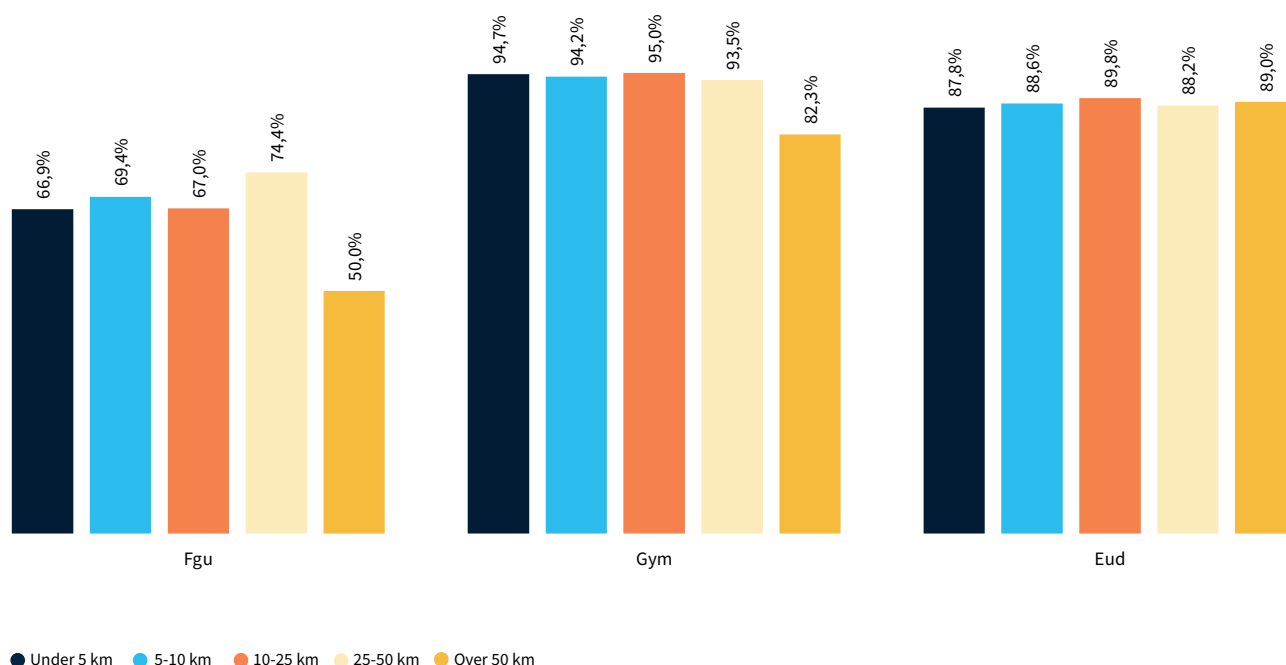
Den betydning afstand kan have, er forskellig, når vi ser på de enkelte uddannelser (se Figur 13). Særligt for FGU gælder det, at lang afstand kan spille en væsentlig rolle. Når de unge, der går på FGU, har mere end 50 kilometer til deres uddannelsessted, er der 50 %, som ikke gennemfører.

På de gymnasiale uddannelser er der samme tendens, om end ikke nær så markant. For elever, der har mere end 50 kilometer til gymnasiet, afbryder knap 18 % deres uddannelse, mod 5-6 % af dem, der har under 50 kilometer. På erhvervsuddannelserne ses der ingen forskel i relation til afstand.

“I 2022 havde dem, der afbrød deres uddannelse, i gennemsnit 25 kilometer i vejafstand, mens dem, der ikke afbrød, havde 22,2 kilometer.”

¹⁸ DST Analyse, 20. maj 2021: Er der en sammenhæng mellem frafald på ungdomsuddannelserne og afstand?, Nikolaj Kær Schrøder Larsen, Mikkel Jonasson Pedersen og Kasper Marc Rose-Nielsen.

Figur 13
Vejafstand for unge, der ikke har afbrudt den ungdomsuddannelse, som de var i gang med per 30. september 2022

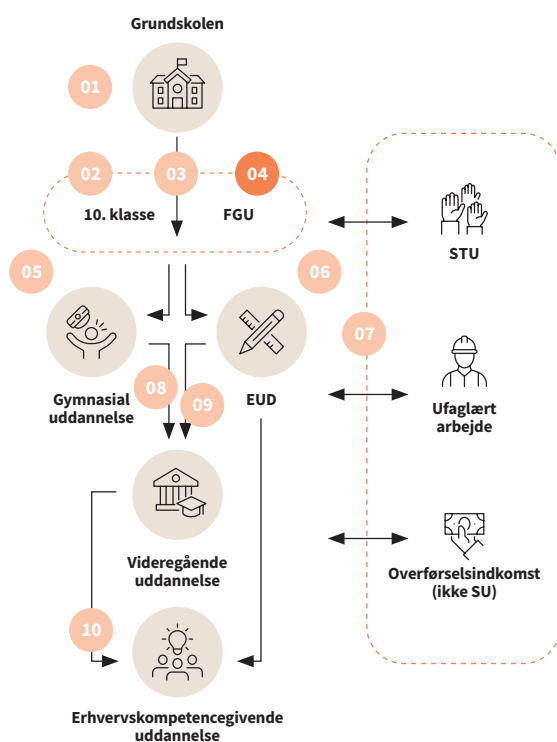

Figur 13: Figuren viser andelen af unge med bopæl i Nordjylland, som med de senest tilgængelige data ikke har afbrudt den ungdomsuddannelse, som de var i gang med per 30. september 2022. Dette fordelt på typen af ungdomsuddannelse og vejafstanden fra de unges bopæl til deres ungdomsuddannelse. Unge uden afbrud på deres ungdomsuddannelse dækker både unge, som har fuldført deres ungdomsuddannelse, og unge, som stadig er i gang (og derfor fortsat kan afbryde den). Eksempel på aflæsning af figuren er, at af alle elever med over 50 kilometer til det gymnasium, de går på, er der 82,3 %, som ikke har afbrudt deres uddannelse, og dermed 17,7 %, der har afbrudt deres uddannelse.

Kilde: Pluss på baggrund af data og afstandsberegninger fra Danmarks Statistik

Søgning til ungdoms- uddannelse

Indikator 4 belyser, hvor de unge i Nordjylland søger hen, når de forlader grundskolen. Indikatoren siger særligt noget om, hvorvidt flere vælger en ungdomsuddannelse, og om flere unge vælger erhvervsuddannelse direkte efter 9. eller 10. klasse.

Valg af en ungdomsuddannelse efter 9. eller 10. klasse er et centralt skæringspunkt i de unges uddannelsesforløb – og har stor betydning for deres videre vej gennem uddannelsessystemet. Det er her, de første sporskifter opstår i forhold til faglig retning og tilknytning til ungdomsuddannelsesinstitutionerne.

Resultaterne i indikator 4 peger på, at der siden 2015 er sket en positiv udvikling i retning af at få flere til at søge en erhvervsuddannelse. Overordnet peger resultaterne på, at:

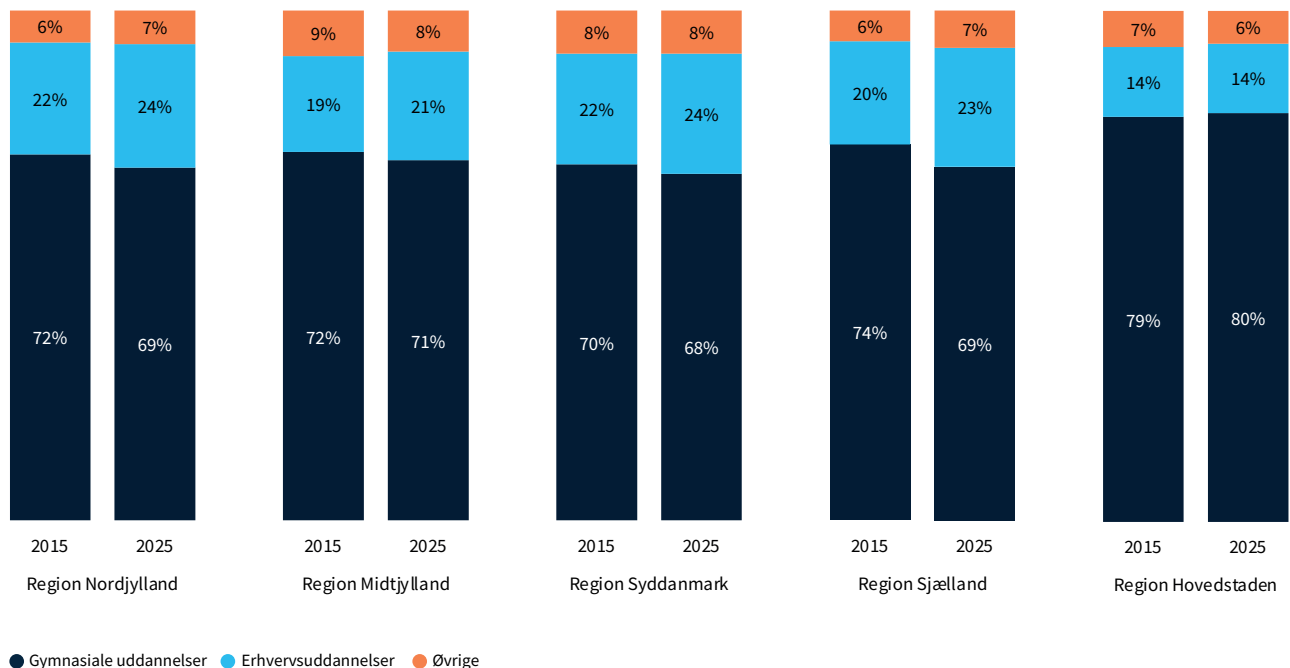
- Nordjylland er den region, hvor flest unge søger en erhvervsuddannelse efter 9. eller 10. klasse. Næsten en fjerdedel (24 %) søger en erhvervsuddannelse. Det er en lille stigning siden 2015, hvor det var 22 %.
- Flere søger eux, mens stx fortsat er den mest populære gymnasiale uddannelse. Størstedelen af de unge (69 %) søger fortsat mod de gymnasiale uddannelser efter 9. og 10. klasse, men andelen er siden 2015 faldet i flere kommuner.
- I flere kommuner er der en stigende andel, som vælger en erhvervsuddannelse direkte efter 9. eller 10. klasse.
- En vej mod ungdomsuddannelse går for nogle unge gennem FGU. Denne vej går ca. 5 % efter 9. klasse. Efter endt forløb på FGU starter 27 % på en anden ungdomsuddannelse, men dette tal falder til 9 % efter 12 måneder. Dermed sker der et stort frafald i løbet af det første år efter FGU.

Nordjylland er den region, hvor flest unge søger en erhvervsuddannelse efter 9. eller 10. klasse

Nordjylland har den højeste andel af elever, som efter 9. eller 10. klasse søger ind på en erhvervsuddannelse. Som det fremgår af Figur 14, er der i Nordjylland i 2025 knap en fjerdedel (24 %), der søger en erhvervsuddannelse direkte efter 9. eller 10. klasse, hvilket er en stigning på to procent-point siden 2015.

På trods af, at der siden 2015 er gennemført en række politiske tiltag for at få flere til at søge en erhvervsuddannelse, er det dog ikke lykkedes at øge andelen væsentligt på landsplan, som det ses af figuren.

Figur 14
Søgning til ungdomsuddannelser for afgangselever fra 9. eller 10. klasse fordelt på bopælsregion

Figur 14: Figuren viser udviklingen i fordelingen af søgte ungdomsuddannelser for unge med bopæl i Nordjylland og i øvrige regioner i 2015 og 2025 direkte efter 9. klasse eller 10. klasse. Kategorien "øvrige" indeholder alle andre uddannelser end de gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelser, således også FGU for 2025. I 2015 var FGU ikke etableret, hvorfor øvrige her dækker over produktionsskoler mv.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring

Flere søger eux, mens stx fortsat er den mest populære gymnasiale uddannelse

Stx er i 2025 fortsat den mest søgte ungdomsuddannelse i såvel Nordjylland som resten af landet. Som det fremgår af Figur 15 vælger 35 % af de nordjyske unge, som søger en ungdomsuddannelse i 2025, en stx-uddannelse. Det er dog interessant at bemærke, at der i hele landet er et fald i søgningen til stx. I Nordjylland er faldet på syv procentpoint, hvilket er nogenlunde det samme som i de øvrige regioner. Størstedelen af faldet er sket i perioden 2015-2020, mens søgningen har været nogenlunde konstant siden 2020.

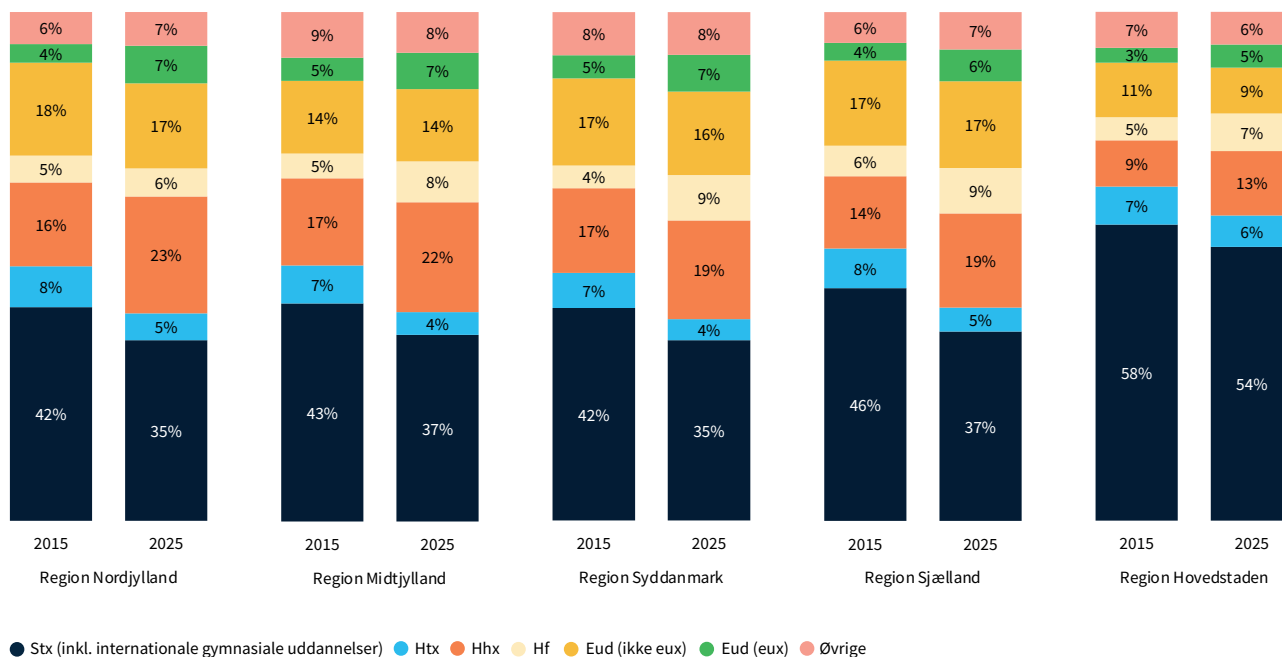
Hhx er den næstmest søgte ungdomsuddannelse. Som det ses af figuren, er søgningen til hhx steget i alle regioner siden 2015. I 2025 vælger 23 % af de unge i Nordjylland hhx, hvilket

er den højeste andel blandt alle regioner. Derimod er andelen, som søger htx, faldet en smule siden 2015 i både Nordjylland og de øvrige regioner. I dag er det kun 5 % af afgangseleverne i Nordjylland, der søger htx.

Som tidligere nævnt vælger 24 % af afgangseleverne fra 9. og 10. klasse i Nordjylland en erhvervsuddannelse. Heraf søger cirka hver tredje eux, hvilket er en stigning fra 4 % i 2015 til 7 % i 2025. Der har på landsplan generelt været en stigning i søgningen til eux, men Nordjylland tegner sig for den største stigning.

Andelen af unge, som søger en hf, har været nogenlunde konstant i Nordjylland, mens der i de øvrige regioner har været en stigning. Det er særligt unge i 10. klasse, som søger ind på hf.

Figur 15
Søgning til gymnasial uddannelse for afgangselever fra 9. Og 10. klasse fordelt på bopælsregion

Figur 15: Figuren viser udviklingen i fordelingen af søgte gymnasiale uddannelser direkte efter 9. klasse eller 10. klasse (fordelt på stx inkl. ib, hf, htx og hhx) og erhvervsuddannelser (fordelt på ikke-eud og eux) for unge med bopæl i Nordjylland og i øvrige regioner i 2015 og 2025.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring

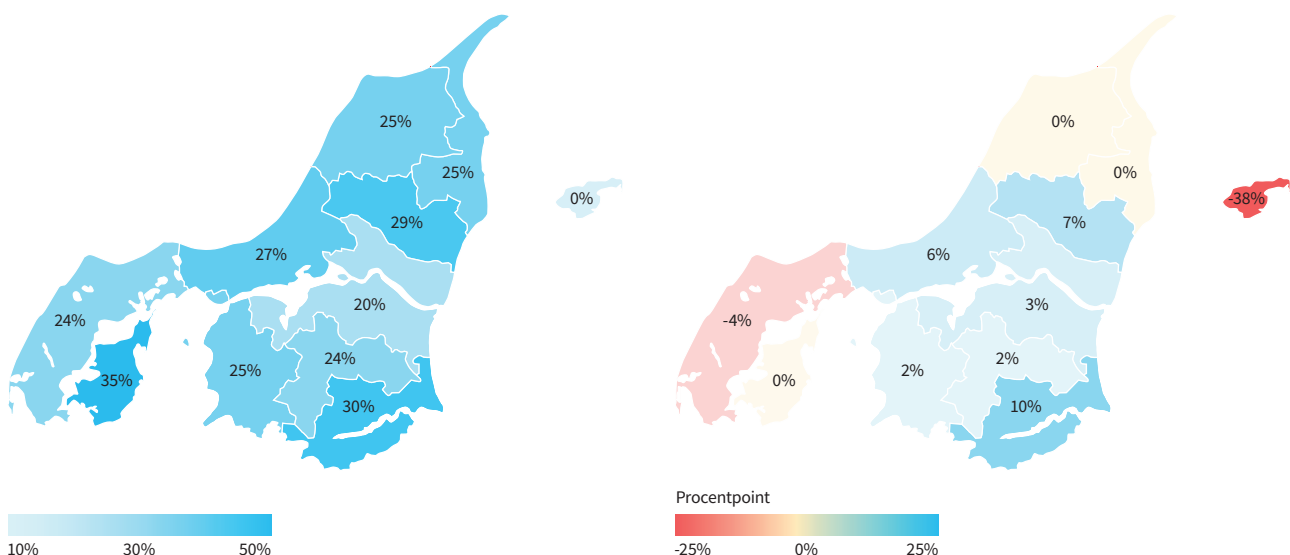
I flere kommuner er der en stigende andel, som vælger en erhvervsuddannelse

Søgningen til erhvervsuddannelserne er steget i de fleste kommuner, samtidig med at de kommunale forskelle er blevet mindre. Når man ser på andelen af unge, som søger ind på en erhvervsuddannelse (se Figur 16), er der væsentlige forskelle mellem de nordjyske kommuner. Siden 2015 har der været en stigning i søgningen til erhvervsuddannelserne i de fleste kommuner i Nordjylland, samtidig med at de kommunale forskelle er blevet mindre siden 2015.

Morsø Kommune har den højeste søgning til erhvervsuddannelserne. 35 % af de unge fra Morsø, der søger en ungdomsuddannelse i 2025, vælger en erhvervsuddannelse. I Aalborg Kommune, som har den laveste søgning, er det tilsvarende tal i 2025 på 20 %.

Samtidig er det værd at bemærke, at der i Mariagerfjord, Brønderslev og Jammerbugt kommuner har været en væsentlig stigning i søgningen til erhvervsuddannelser fra 2015 til 2025. Særligt Mariagerfjord Kommune skiller sig ud med en stigning på 10 procentpoint, mens der har været et fald på fire procentpoint i Thisted Kommune.

Figur 16
Søgning til erhvervsuddannelser fordelt på nordjyske kommuner

Figur 16: Figurene viser andelen af elever med bopæl i nordjyske kommuner, som efter at have afsluttet 9. eller 10. klasse har søgt direkte ind på en erhvervsuddannelse i 2025 (figuren til venstre), og hvor meget dette adskiller sig fra søgningen i 2015 (figuren til højre). Andele er udregnet eksklusive søgningen til 10. klasse.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring

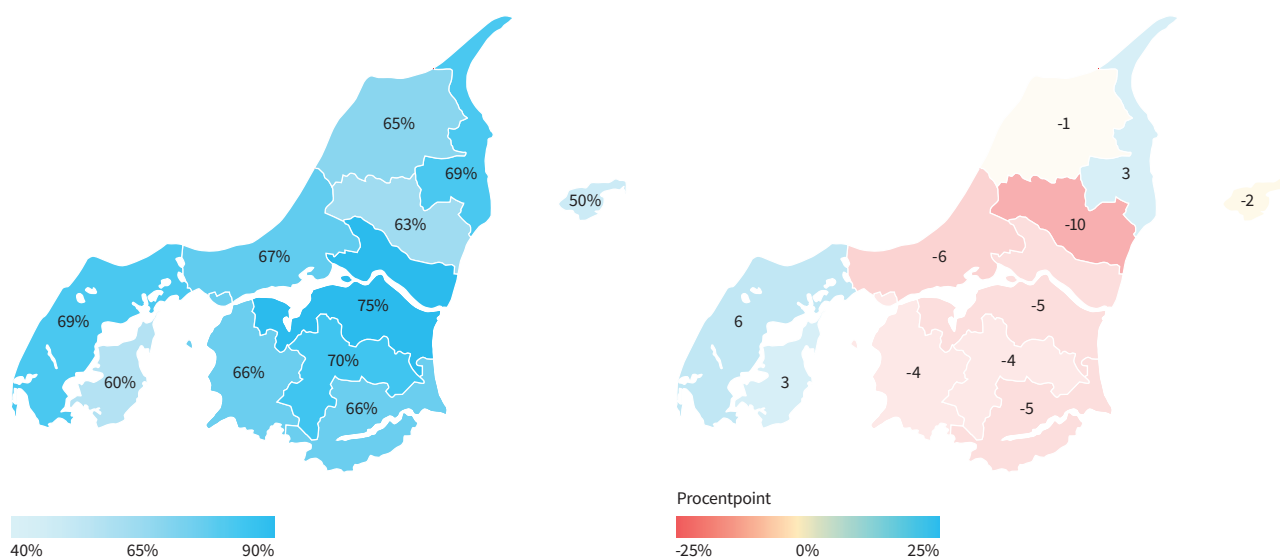
I lighed med søgningen til erhvervsuddannelserne er der på tværs af de nordjyske kommuner en væsentlig variation i søgningen til de gymnasiale uddannelser (se Figur 17). Samtidig er de kommunale forskelle blevet mindre siden 2015. Det skyldes særligt, at der har været en stigning i søgningen til gymnasiale uddannelser i Morsø, Thisted og Frederikshavn kommuner, mens der har været et fald i de øvrige kommuner. Mest markant i Brønderslev Kommune, hvor der har været et fald fra 2015 til 2025 på 10 procentpoint.

Den højeste søgning til gymnasiale uddannelser findes i Aalborg Kommune, hvor 75 % af de unge, der søger en ungdomsuddannelse i 2025, vælger en gymnasial uddannelse. Det dækker dog over et fald på fem procentpoint i forhold til 2015.

Den laveste søgning til gymnasiale uddannelser findes i Morsø Kommune, hvor 60 % af de unge, der søger en ungdomsuddannelse i 2025, vælger en gymnasial uddannelse. Der har imidlertid i Morsø Kommune været en stigning i søgningen til gymnasiale uddannelser på tre procentpoint i forhold til 2015. Den eneste anden kommune, hvor søgningen til de gymnasiale uddannelser er steget, er Thisted.

Figur 17

Søgning til gymnasial uddannelse for afgangselever fra 9. og 10. klasse fordelt på bopælsregion

Figur 17: Figurene viser andelen af elever med bopæl i nordjyske kommuner, som efter at have afsluttet 9. eller 10. klasse har søgt direkte ind på en gymnasial uddannelse i 2025 (figuren til venstre), og hvor meget dette adskiller sig fra søgningen i 2015 (figuren til højre). Andele er udregnet eksklusive søgningen til 10. klasse.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring

Stort frafald inden for det første år efter FGU-elever påbegynder en kompetencegivende ungdomsuddannelse

Den 1. august 2019 erstattede FGU en række forberedende tilbud. Formålet med FGU er at forberede unge under 25 år til at gennemføre en ungdomsuddannelse eller komme i beskæftigelse ved at styrke deres faglige, personlige og sociale kompetencer. Det er derfor relevant at se på, hvordan FGU fungerer som bro til ungdomsuddannelserne.

Siden FGU startede, har cirka 2 % af de elever, der afslutter 9. klasse i Nordjylland, påbegyndt et FGU-forløb umiddelbart efter, mens andelen et år efter afsluttet 9. klasse har været konstant omkring 5 %. Det minder om de tilsvarende andele i de øvrige regioner, bortset fra Hovedstaden, hvor en væsentlig lavere andel påbegynder et FGU-forløb.

EVA's analyse "FGU-elevens overgang til og fastholdelse på ungdomsuddannelse"¹⁹ fra 2024 viser, at på landsplan påbegynder 68 % af alle FGU-elever en ungdomsuddannelse efter FGU. 45 % af dem påbegynder en erhvervsuddannelse, mens 23 % starter på en gymnasial uddannelse, primært hf

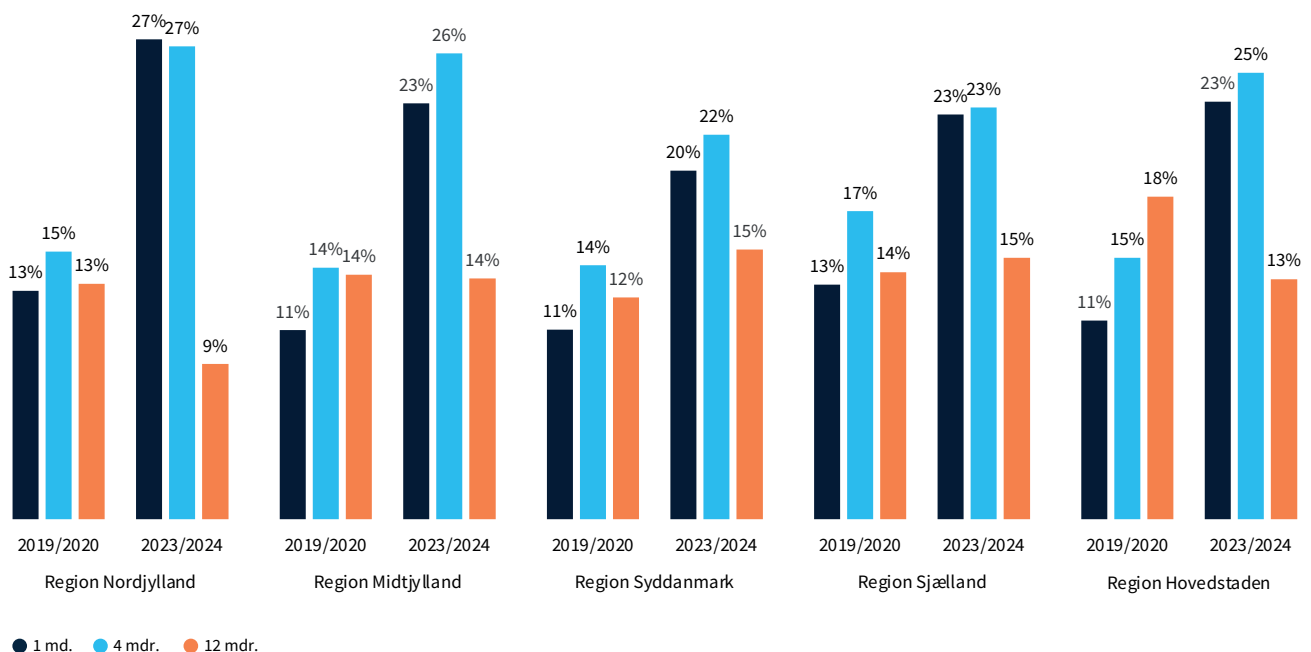
eller hf-enkeltfag. Dvs. at næsten dobbelt så mange FGU-elever overgår til erhvervsuddannelserne som til de gymnasiale uddannelser.

Af Figur 18 fremgår, at 27 % af de unge, som afsluttede et FGU-forløb i Nordjylland i 2023/2024, henholdsvis en måned og fire måneder efter var i gang med en ungdomsuddannelse. Disse andele er cirka dobbelt så høje som de tilsvarende andele for unge, der afsluttede et FGU-forløb i 2019/2020. Det skal dog bemærkes, at 2019/2020 var det første år, hvor FGU udbød undervisning, samt at foråret 2020 var præget af Covid-19 pandemien, som sendte de unge hjem fra deres uddannelser. Dermed skal sammenligningen anvendes med forsigtighed.

Der ses imidlertid et stort frafald inden for det første år efter, at eleverne fra FGU er overgået til en ungdomsuddannelse. Kun 9 % af de unge, der har gået på FGU i Nordjylland, er i gang med en ungdomsuddannelse 12 måneder efter et afsluttet FGU-forløb i 2023/2024. Lignende mønstre findes i de øvrige regioner, om end frafaldet er særligt stort i Nordjylland.

¹⁹<https://eva.dk/udgivelser/2024/dec/fgu-elevens-overgang-til-og-fastholdelse-paa-ungdomsuddannelse>

Figur 18
Fastholdelse ved overgang fra FGU til ungdomsuddannelser

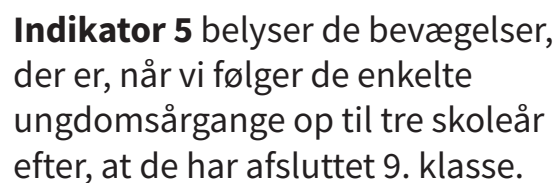

Figur 18: Figuren viser andelen af unge som 1 måned, 4 måneder og 12 måneder efter afsluttet FGU-forløb er i gang med en kompetencegivende ungdomsuddannelse. Dette fordelt på FGU-institutionens beliggenhedsregion.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring

De unges vej til ungdoms- uddannelse

Vejen fra grundskolen og videre i uddannelsessystemet er ikke altid lige og forudsigelig. Når de unge tilmelder sig en ungdomsuddannelse efter 9. klasse, er det starten på en rejse, der for nogle bliver direkte og for andre mere snoet. Nogle fastholdes i deres første valg, mens andre skifter retning, tager pauser eller søger afklaring i fx 10. klasse eller FGU.

Resultaterne i indikator 5 peger på, at Region Nordjylland bevæger sig i retning af sit overordnede mål om, at flere unge starter på en ungdomsuddannelse, men også, at der ikke er sket store ændringer i de unges søgeadfærd direkte efter 9. klasse. Det samme gør sig gældende på landsplan. Overordnet peger resultaterne på, at:

- Andelen, der starter en ungdomsuddannelse direkte efter 9. klasse, har stort set ikke ændret sig i 10 år. Der har derimod været tale om et lille fald. I 2013 var det 43 %, der startede direkte på en ungdomsuddannelse efter 9. klasse. I 2023 var det 39 %.
- De fleste er påbegyndt en ungdomsuddannelse to år efter afsluttet 9. klasse. 91 % er startet på en ungdomsuddannelse to år efter 9. klasse, hvilket er en lille stigning fra 88 % for 10 år siden. Der er ca. 10 % de unge, som ikke har fået fodfæste på en ungdomsuddannelse to år efter 9. klasse. De fleste af disse er påbegyndt, men faldet fra undervejs. En mindre del er aldrig begyndt.
- Små kommunale forskelle, men interessante forskydninger mellem kommunerne.

Andelen, der starter en ungdomsuddannelse direkte efter 9. klasse, har stort set ikke ændret sig i 10 år

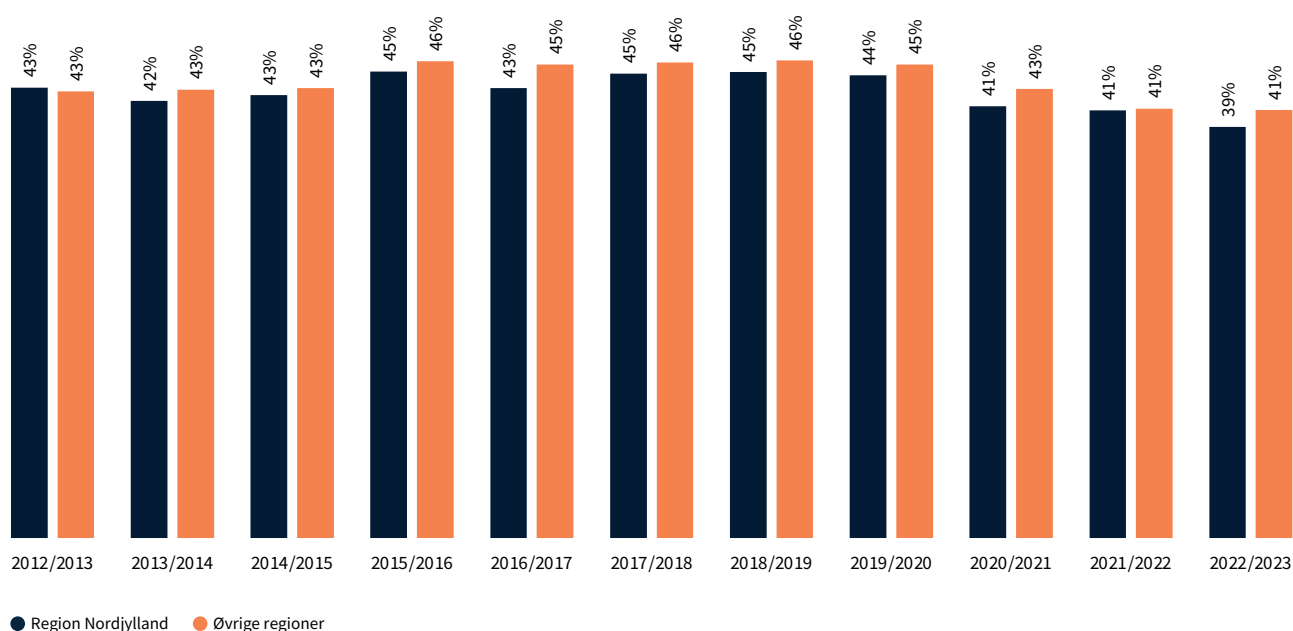
Politisk har der på landsplan været iværksat en række tiltag for at motivere flere unge til at vælge en ungdomsuddannelse direkte efter 9. klasse. Tiltagene har fokuseret på at forbedre vejledningen, øge kendskabet til forskellige uddannelsesmuligheder og skabe mere sammenhængende overgange fra grundskole til ungdomsuddannelse.

I 2017 blev der gennemført en reform, hvor vejledningen blev integreret i kommunernes ungeindsats (KUI). Reformen gav

dermed kommunerne et større ansvar for at sikre, at alle unge er klar til uddannelse eller beskæftigelse.

Som det ses af Figur 19 er andelen af nordjyske unge, som efter 9. klasse starter direkte på en ungdomsuddannelse, faldet fra 43 % 2013 til 39 % 2023. Det samme gør sig gældende i resten af landet. Dermed er der ikke noget, der tyder på, at de unge er blevet mere motiverede til at vælge en ungdomsuddannelse efter 9. klasse.

Figur 19
Overgang fra 9. klasse til ungdomsuddannelser skoleåret efter

Figur 19: Figuren viser andelen af unge, som har afsluttet 9. klasse i skoleårene 2012/2013-2022/2023, og som er i gang med en ungdomsuddannelse per 30. september skoleåret efter. De unge er fordelt på den region, som de boede i, da de afsluttede 9. klasse.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik

De fleste er påbegyndt en ungdomsuddannelse to år efter afsluttet 9. klasse

Ser vi på hvor mange af en årgang, der har påbegyndt en ungdomsuddannelse to år efter afsluttet 9. klasse, er de fleste i gang. I Nordjylland er 91 % procent startet på en ungdomsuddannelse (se Figur 20), hvilket er det samme som for de øvrige regioner under et. Det er en stigning på tre procentpoint i de sidste 10 år for Nordjylland.

Følger vi de unges veje til ungdomsuddannelse op til tre skoleår efter afsluttet 9. klasse, sker der en række interessante forskydninger. Ved at følge en hel årgang kan vi på aggregeret niveau (altså for hele årgangen, ikke for den enkelte elev) følge de forskydninger, der sker. Forskydningerne er udtryk for unges skift mellem uddannelser og for unge, der helt falder ud af ungdomsuddannelse. I tallene gemmer sig mange bevægelser for den enkelte unge, som vi ser nærmere på i indikator 7.

Tre måneder efter, at årgangen 2020/2021 har afsluttet 9. klasse, er 94 % i gang med en ungdomsuddannelse. Godt halvdelen har valgt 10. klasse eller FGU. I dette tal gemmer sig

de mange unge, der vælger at tage på efterskole i 10. klasse. I løbet af det første skoleår efter afsluttet 9. klasse stiger andelen, som ikke er i gang med en uddannelse til 8 %.

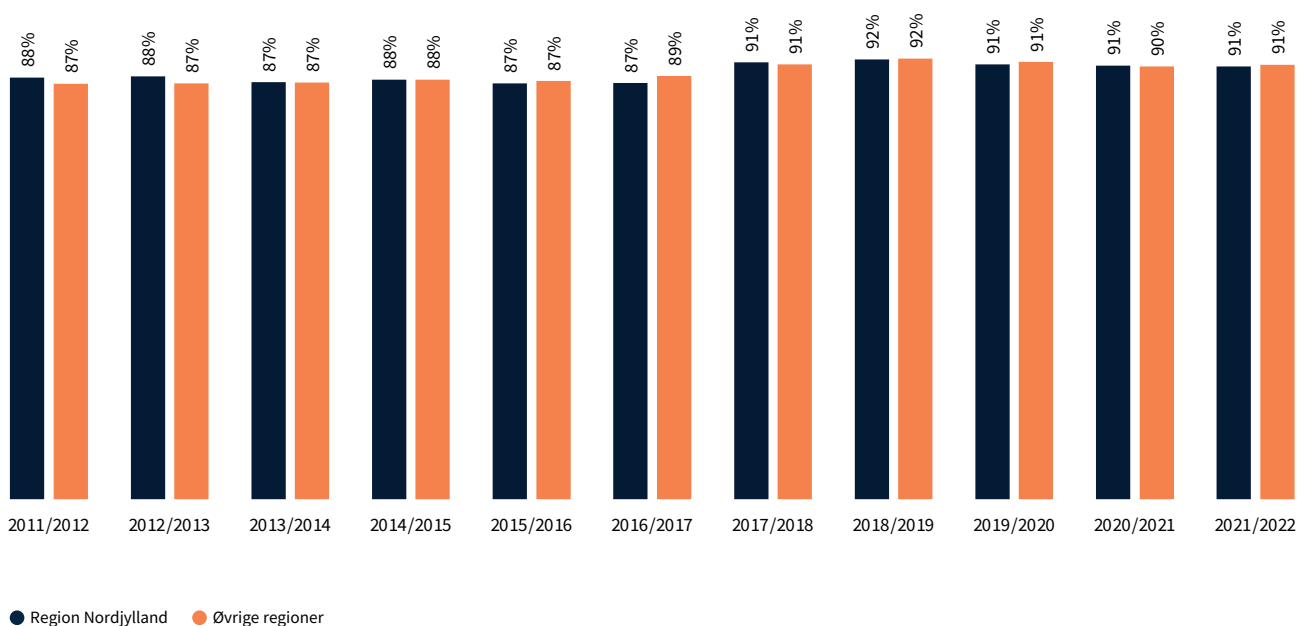
Ved starten på andet skoleår efter afsluttet 9. klasse er 85 % af årgangen i gang med en gymnasial eller erhvervsuddannelse, mens 7 % går i 10. klasse (igen) eller på FGU. I det andet skoleår sker der en yderlige stigning i andelen, der ikke er i gang med en uddannelse. Nu er det 14 % af årgangen, der er uden for uddannelsessystemet.

Ved indgangen til det tredje skoleår efter afsluttet 9. klasse, er 87 % i gang med en uddannelse. 63 % går på en gymnasial uddannelse, 22 % på en erhvervsuddannelse og 2 % på FGU. 13 % er ikke i gang med en uddannelse.

I figuren er der sammenlignet med den årgang, der afsluttede 9. klasse med udgangen af skoleåret 2010/2011. Som det ses, er der ikke store ændringer i bevægelserne, hverken i Nordjylland eller i de øvrige regioner under et.

Figur 20

Andel, der er i gang med en ungdomsuddannelse to skoleår efter 9. klasse

Figur 20: Figuren viser andelen af unge, som har afsluttet 9. klasse i skoleårene 2011/2012-2021/2022, som er i gang med en ungdomsuddannelse per 30. september to skoleår efter. De unge er fordelt på den region, som de boede i, da de afsluttede 9. klasse.

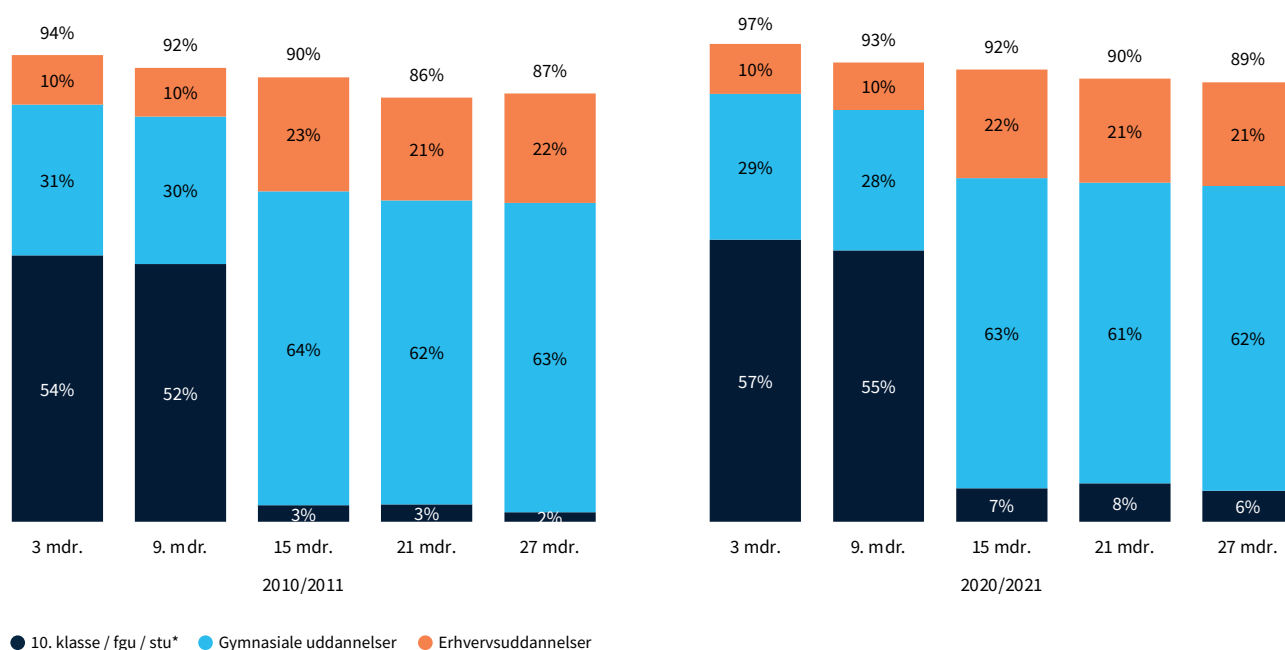
Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik

Figur 21 viser bevægelserne dels for den årgang, som afsluttede 9. klasse i skoleåret 2020/2021, dels for den årgang, som afsluttede 9. klasse i skoleåret 2010/2011. Vi har fulgt årgangene 3, 9, 15, 21 og 27 måneder efter afslutning af 9.

klasse. For overskuelighedens skyld har vi i nedenstående tabel indplaceret de enkelte nedslag i skoleår, samt beskrevet den population, der er i de enkelte datanedslag.

Skoleår	Nedslag	Population
Afslutning 2020/2021	Afslutning af 9. klasse (30. juni 2021)	Hele årgangen
Første skoleår 2021/2022	3 måneder efter 9. klasse (30. september 2021)	Andel af årgangen, der er påbegyndt en ungdomsuddannelse
	9 måneder efter 9. klasse (30. marts 2022)	Andel af årgangen, der er i gang med en ungdomsuddannelse
Andet skoleår 2022/2023	15 måneder efter 9. klasse (30. september 2022)	Andel af årgangen, der er i gang med en ungdomsuddannelse
	21 måneder efter 9. klasse (30. marts 2023)	Andel af årgangen, der er i gang med en ungdomsuddannelse
Tredje skoleår 2023/2024	27 måneder efter 9. klasse (30. september 2024)	Andel af årgangen, der er i gang med en ungdomsuddannelse

Figur 21
Overgang fra 9. klasse (årgang 2010/2011 og årgang 2020/2021)

Figur 21: Figuren viser til venstre uddannelsesstatus for de unge, som har afsluttet 9. klasse i skoleåret 2010/2011. Til højre vises de tilsvarende tal for de unge, der afsluttede 9. klasse i skoleåret 2020/2021. *FGU blev først indført i 2019. For skoleåret 2010/2011 henviser den mørkeblå farve derfor til 10. klasse/produktionsskole, EGU m.v.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik

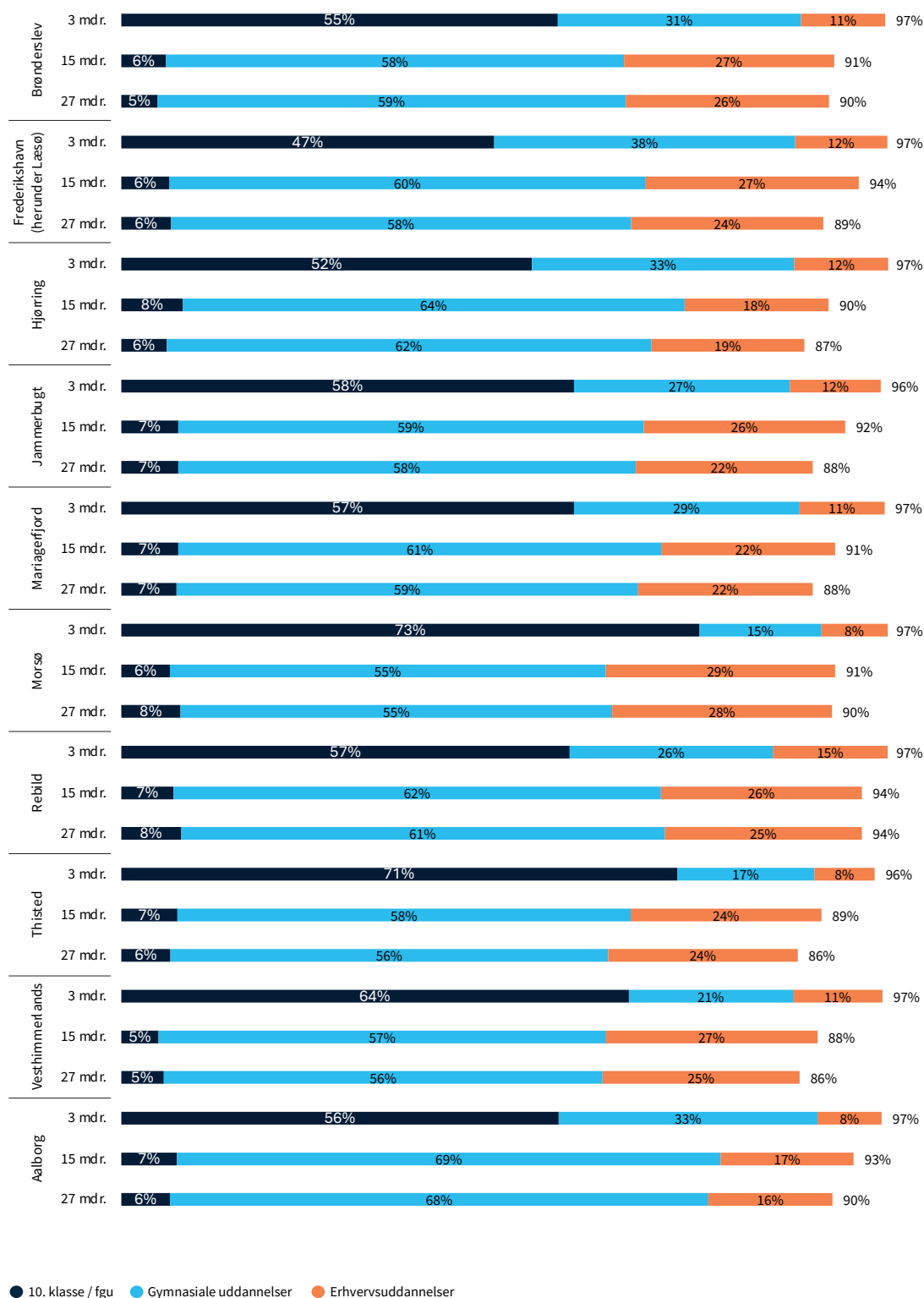
Små, men interessante forskydninger mellem kommunerne

Ser vi på den årgang, som afsluttede 9. klasse i skoleåret 2020/2021, med afsæt i den kommune, de havde bopæl i, da de afsluttede 9. klasse, er der ikke de store forskelle mellem kommunerne tre måneder efter (se Figur 22). I alle kommuner er omkring 96-98 % af årgangen i gang.

27 måneder efter afsluttet 9. klasse har Rebild Kommune den mindste forskel mellem den andel, der startede, og den andel, der ved indgangen til det tredje skoleår stadig er i gang med en ungdomsuddannelse. Vesthimmerlands Kommune har den største forskel på 11 procentpoint i negativ retning.

Morsø Kommune skiller sig ud, da 73 % af årgang 2020/2021 valgte 10. klasse eller FGU eller STU, mens kun 8 % startede direkte på en erhvervsuddannelse. Det er sammen med Thisted Kommune og Aalborg Kommune den laveste overgang direkte til en erhvervsuddannelse. Ved indgangen til det tredje skoleår efter afsluttet 9. klasse har årgangen fra Morsø Kommune til gengæld den højeste andel, der går på en erhvervsuddannelse.

Figur 22
Overgang fra 9. klasse til ungdomsuddannelser
(kommunal fordeling)

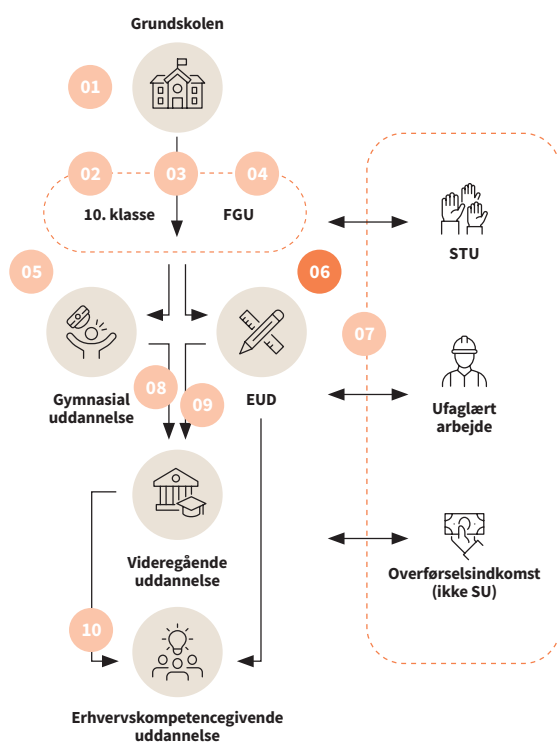

Figur 22: Figuren viser uddannelsesstatus for de unge som har afsluttet 9. klasse i skoleåret 2020/2021, hhv. 3 mdr., 15 mdr. og 27 mdr. efter. De unge er opgjort i forhold til den kommune, som de boede i, da de afsluttede 9. klasse.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik

Elevernes trivsel på de nordjyske ungdomsuddannelser

Unge trives ikke nødvendigvis, bare fordi de er startet på en ungdomsuddannelse, men trivsel er ofte en forudsætning for, at de bliver. I **indikator 6** ser vi nærmere på, hvordan de unge i Nordjylland trives på deres ungdomsuddannelse.

I de seneste år har unges trivsel været genstand for intens offentlig debat. Flere undersøgelser peger på, at selvom størstedelen af unge trives godt, er der en voksende gruppe, der oplever mistrivsel. Eksempelvis viser Dansk Ungdoms Fællesråds (DUF) Ungeanalyse 2023, at 8 % af unge mellem 16 og 29 år vurderer, at de i mindre grad eller slet ikke har et godt liv, mens 12 % er helt eller delvist uenige i, at de ofte føler sig glade. Samme billede ses i de nationale sundhedsprofilundersøgelser, hvor gruppen af 16-24-årige skiller sig negativt ud både i forhold til stress og til trivsel i forhold til resten af befolkningen.

Resultaterne i indikator 6 peger på, at de unge trives på deres ungdomsuddannelser. Nordjyske unge ligger på samme niveau som i 2022, og dermed befinder Region Nordjylland sig samme sted i forhold til at nå målet om, at flere unge skal trives. Overordnet peger resultaterne på, at:

- Nordjyske unge har et af de gennemsnitligt laveste fravær i Danmark, både på gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelser. Fraværet er 9,4 % på de gymnasiale uddannelser og 8,6 % på erhvervsuddannelserne. Fraværet har dog været stigende på erhvervsuddannelserne siden 2020 – især for kvinderne.
- Langt de fleste nordjyske unge trives godt på deres ungdomsuddannelse og på niveau med 2022. Resultaterne for trivsel i Nordjylland er på niveau med de øvrige regioner.
- Eleverne på de gymnasiale uddannelser har god faglig og social trivsel. Det er dog værd at bemærke, at 18 % oplever pres og bekymringer, der går ud over deres trivsel, ligesom en tilsvarende andel giver deres læringsmiljø en lav score (om end der er tale om en lille bedring siden 2018).
- Elever og læringe på erhvervsuddannelserne trives generelt både fagligt og socialt. Det, der presser sig mest på, er de fysiske rammer, som de giver en score på 3,7 på en skala, hvor 5 er det højeste.

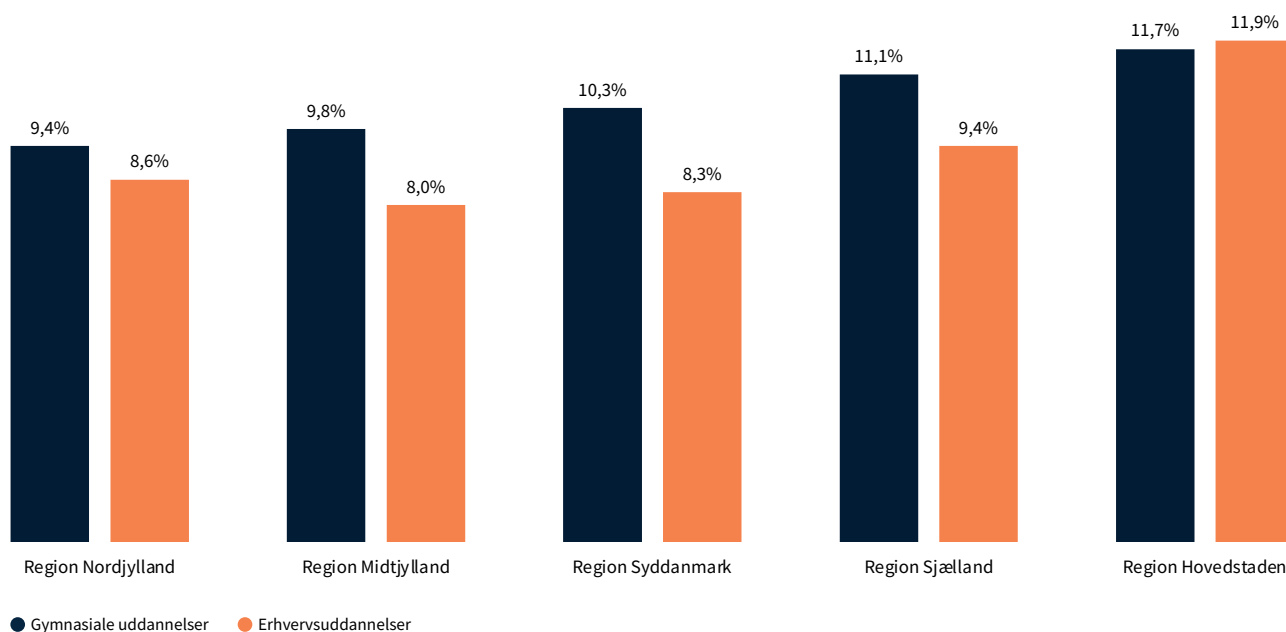
Nordjyske unge har et af de gennemsnitligt laveste fravær i Danmark

Fravær på ungdomsuddannelserne er ofte mere end blot manglende fremmøde – det kan være et signal om unges trivsel. Højt fravær hænger i mange tilfælde sammen med faglige udfordringer, sociale vanskeligheder eller psykisk mistrivsel. Det kan være udtryk for, at den unge føler sig presset, ensom eller ikke oplever mening i undervisningen. Derfor bruges fraværprocenten i stigende grad som en indikator på, hvordan eleverne har det, og som udgangspunkt for tidlig indsats og støtte. En stabil tilstedeværelse er ikke kun afgørende for fagligt udbytte, men også for følelsen af fællesskab og tilhør.

Indblikket viser, at det gennemsnitlige fravær på både gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelser i Nordjylland er et af de laveste sammenlignet med de øvrige regioner (se Figur 23).

På de gymnasiale uddannelser er det i 2023/2024 den 2-årige stx, der har den højeste fraværprocent på 18,5 og herefter følger hf med 14,0. Htx har det laveste fravær med 8,1 %. På erhvervsuddannelserne er det laveste fravær på hovedområderne "Teknologi, byggeri og transport" (7,7 %) og "Fødevarer, jordbrug og oplevelser" (8,6 %), mens "Kontor, handel og forretningsservice" og "Omsorg, sundhed og pædagogik" har en fraværprocent på henholdsvis 10,0 og 9,8. På alle fire hovedområder er fraværet stigende.

Figur 23
Gennemsnitligt fravær på gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelser 2023/2024

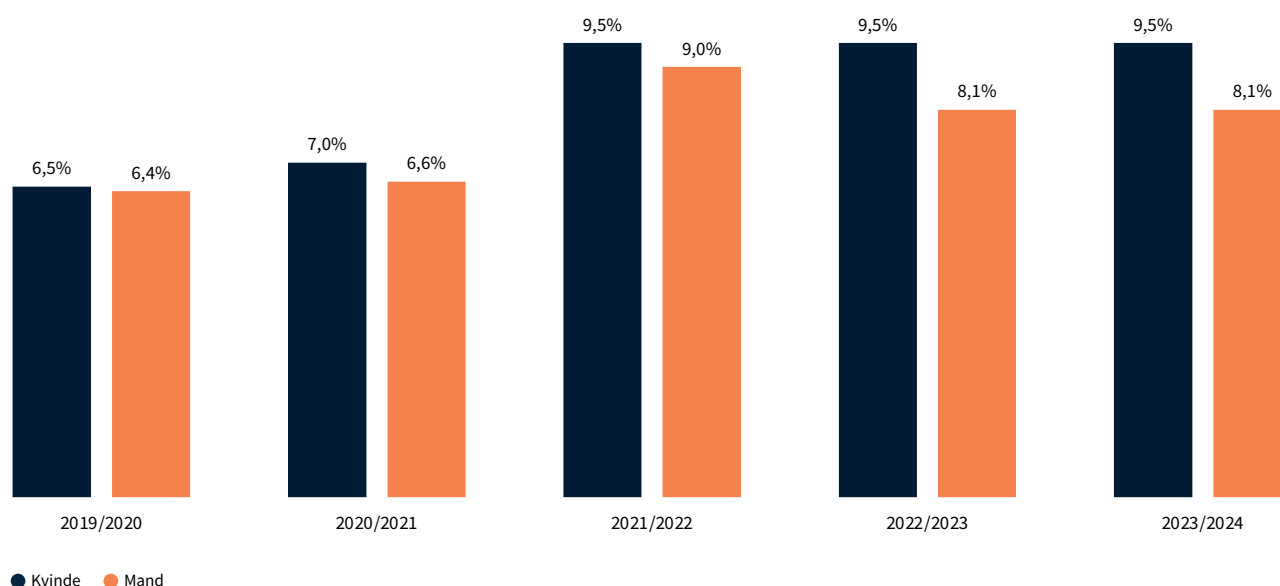
Figur 23: Figuren viser gennemsnitligt fravær på gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelser i skoleåret 2023/2024 fordelt på institutionernes beliggenhedsregion.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring

Ser vi på fraværet fordelt på køn har mænd et højere fravær end kvinder på de gymnasiale uddannelser, mens det er omvendt på erhvervsuddannelserne. Dog er kvindernes fravær på erhvervsuddannelserne stigende, som det fremgår af Figur 24.

Der sker noget i 2022, som får fraværet til at stige for begge køn. Det kan måske hænge sammen med eftervirkninger fra Covid-19 pandemien, hvor mange oplevede, at det var svært at komme fysisk i skole igen efter lange perioder med hjemsendelser. Men mens mændenes fravær falder i de følgende to år, sker der ikke et tilsvarende fald i kvindernes fravær.

Figur 24
**Gennemsnitligt fravær på erhvervsuddannelserne
fordelt på køn**

Figur 24: Figuren viser gennemsnitligt fravær på de erhvervsuddannelser, der er beliggende i Nordjylland, i skoleårene 2019/20-2023/2024 fordelt på køn.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring

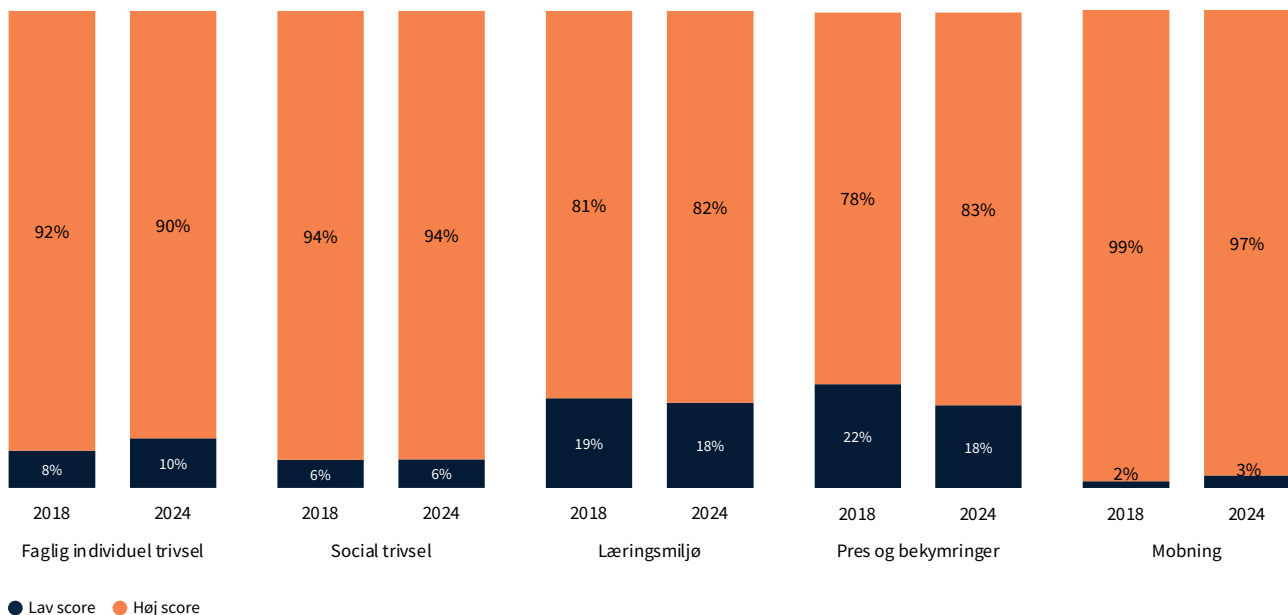
Langt de fleste nordjyske unge trives godt på deres ungdomsuddannelse

På baggrund af de unges egne svar i de årlige trivselsmålinger kan det konstateres, at både på de gymnasiale uddannelser og på erhvervsuddannelserne trives de nordjyske unge, når de selv skal sige det.

Som det fremgår af Figur 25 vurderer hovedparten på de gymnasiale uddannelser, at de trives på deres uddannelse. Sammenlignes der med 2018, dvs. efter gymnasireformen fra 2017 og før Covid-19 pandemien, og 2024 (efter Covid-19) ses der ikke tegn på stigende mistrivsel. Den faglige og sociale trivsel ligger på samme niveau i sammenligningsårene.

Der er dog en gruppe, som oplever, at pres og bekymringer fylder meget og medvirker til dårlig trivsel, om end gruppen er blevet lidt mindre siden 2018. Samtidig er der en gruppe, som angiver, at læringsmiljøet påvirker deres trivsel.

Figur 25
Faglig og social trivsel på de gymnasiale uddannelser

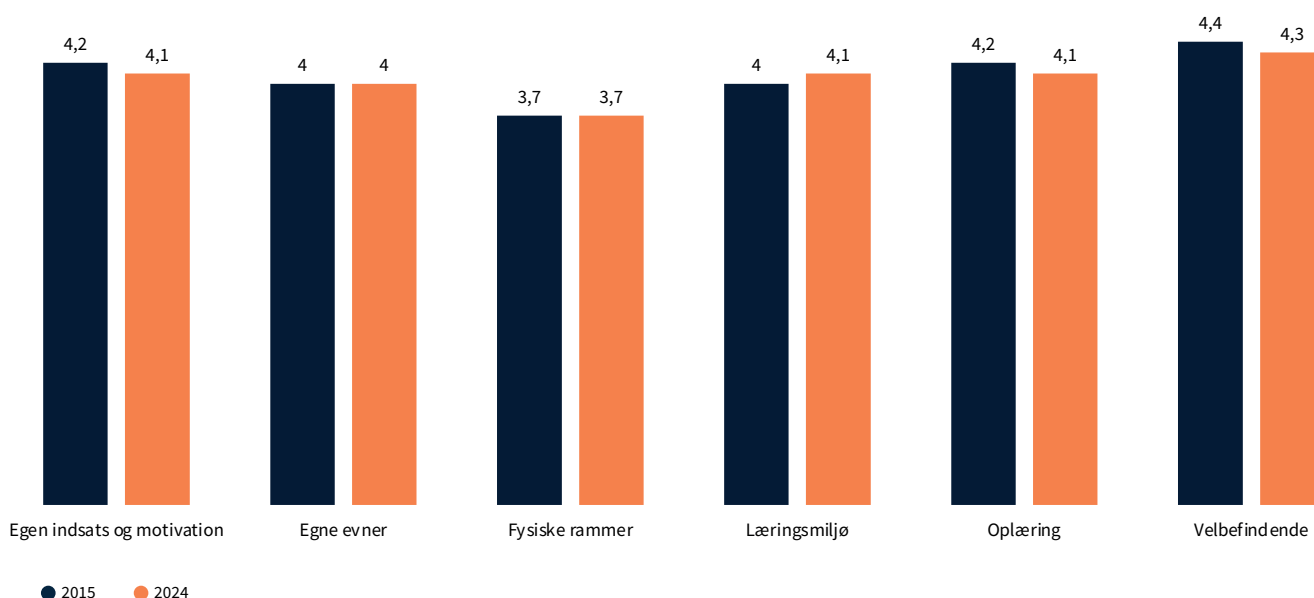
Figur 25: Figuren viser andelen af lave og høje scorer på trivselsindikatorerne på gymnasiale uddannelser i Nordjylland i 2018 og 2024. Andel lave scorer angiver, hvor stor en del af eleverne, der scorer mellem 1 og 2 på "pres og bekymringer", og mellem 1 og 3 på de fire øvrige trivselsindikatorer. Andel høje scorer angiver, hvor stor en del af eleverne, der scorer højere end 2 på "pres og bekymringer", og højere end 3 på de fire øvrige trivselsindikatorer. Trivselsindikatorerne går fra 1 til 5, hvor højere værdier afspejler bedre trivsel.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring

Også på erhvervsuddannelserne angiver de unge, at de generelt set trives (se Figur 26). Trivslen har ligget stabilt over en årrække og som det fremgår af figuren, er det meget små ændringer, der er sket fra 2015 til 2024. Det er de fysiske rammer, som får den laveste score på 3,7. Skalaen går fra 1 til 5, hvor 5 er den højeste score.

I 2024 er trivslen lavest på gf1 med en gennemsnitlig score på 4,1 og højest på gf 2 med en score på 4,4. For hovedforløb ligger den på 4,3. Scorerne skal ses i sammenhæng med, at 5 er den højeste score.

Figur 26
Faglig og social trivsel på erhvervsuddannelserne

Figur 26: Figuren viser den gennemsnitlige score på trivselsindikatorerne på erhvervsuddannelser i Nordjylland i 2015 og 2024. Skalaen går fra 1 til 5, hvor 5 er højest.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring

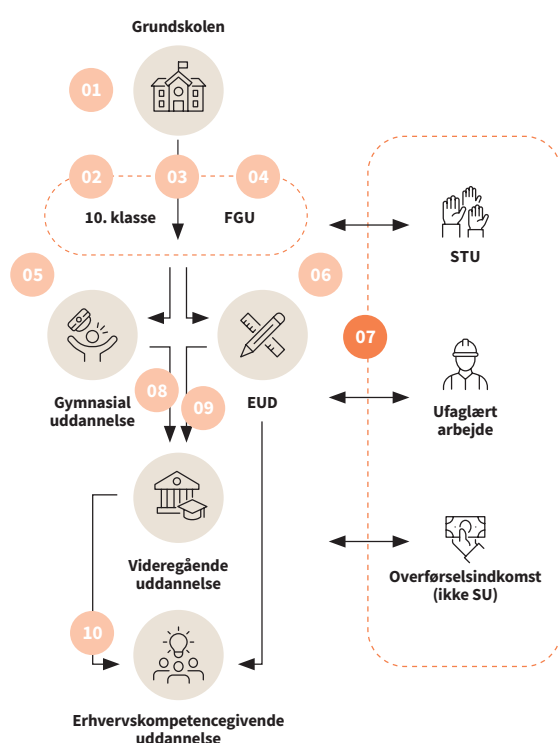
Som vi så i Figur 24 har kvinderne på erhvervsuddannelserne et stigende fravær, hvilket kan indikere, at de har en dårligere trivsel end mændene. Det er der imidlertid ikke noget, der tyder på, når vi opdeler vurderingen af faglig og social trivsel på køn. På alle trivselsindikatorer har kvinderne samme eller lidt bedre trivsel end mændene.

Sammenlignes trivselsindikatorerne for Nordjylland med de øvrige regioner, er billedet stort det samme både for gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelser.

Frafald på ungdomsuddannelser

Indikator 7 præsenterer en analyse af frafald blandt unge i Nordjylland. Hvor i forløbene frafaldet typisk sker, hvordan det fordeler sig på uddannelsesstyper og elevgrupper, og i hvilken grad frafald følges af et nyt uddannelsesvalg. Indikatoren er særligt med til at belyse, om flere unge fastholdes i ungdomsuddannelse.

Frafald på ungdomsuddannelser udgør en væsentlig udfordring i arbejdet med at sikre, at flere unge gennemfører en kompetencegivende uddannelse. Når unge forlader deres ungdomsuddannelse uden at gennemføre – eller vælger at skifte retning – kan det forsinke deres samlede uddannelsesforløb, skabe usikkerhed og øge risikoen for, at de på sigt mister fodfæste i uddannelses-systemet. Men frafald kan også være et led i en afsøgningsproces, hvor unge justerer deres valg i takt med nye erfaringer og erkendelser

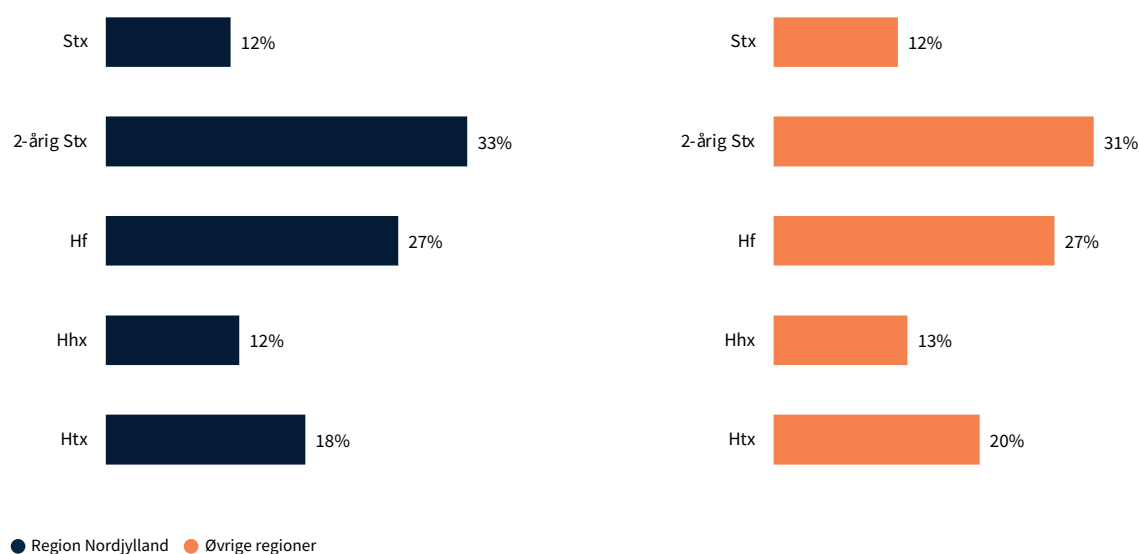
Resultaterne i indikator 7 viser, at Nordjylland overordnet ligger på niveau med de andre regioner i forhold til frafald på gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelser. Frafaldet har de seneste år været uændret, hvilket overordnet bør påkalde sig opmærksomhed i forhold til at nå målet om, at flere unge fastholdes i ungdomsuddannelse. Overordnet peger resultaterne på, at:

- Frafaldet på de gymnasiale uddannelser er på niveau med de øvrige regioner. Det er lavest på stx og hhx (12 %) og højest på den 2-årige stx (33 %). Frafaldsmønstrene er uændrede, når man sammenligner gymnasieelever, som har påbegyndt deres ungdomsuddannelse i årene 2021-2023, med dem, som påbegyndte deres uddannelse i 2018-2020.
- En lidt højere andel af de unge i Nordjylland vælger en ny uddannelse, når de afbryder deres gymnasiale uddannelse, sammenlignet med de øvrige regioner. Omvalg for de unge, der afbryder hhx er 80 %, htx 79 % og stx 77 %. Af de unge, der afbryder en gymnasial uddannelse for at vælge en anden uddannelse, søger 38 % ind på en erhvervsuddannelse.
- Erhvervsuddannelserne i Nordjylland har et mindre frafald på GF1 (13 %) og GF2 (16 %) end de øvrige regioner. Størstedelen, der afbryder GF1, vælger en anden uddannelse. Dette er dog ikke tilfældet for GF2 og hovedforløb, hvilket er en udvikling, der også ses i de øvrige regioner.
- Det største frafald på erhvervsuddannelserne sker mellem grundforløb og hovedforløb, hvor 23 %, der har opnået kvalifikationer til at starte på hovedforløb, ikke er startet på hovedforløb seks måneder efter. Dette er på niveau med resten af landet. Frafaldet mellem grundforløb og hovedforløb er stagneret de seneste år, efter at det havde været faldende siden 2011.

Frafaldet på gymnasiale uddannelser er på niveau med de øvrige regioner

Frafaldet på nordjyske gymnasiale uddannelser er på niveau med de øvrige regioner, som det fremgår af Figur 27. Frafaldet er lavest på stx og hhx, mens det er højest på den 2-årige stx-uddannelse.

Figur 27
Afbrud inden for 3 år på gymnasiale uddannelser i Region Nordjylland og øvrige regioner

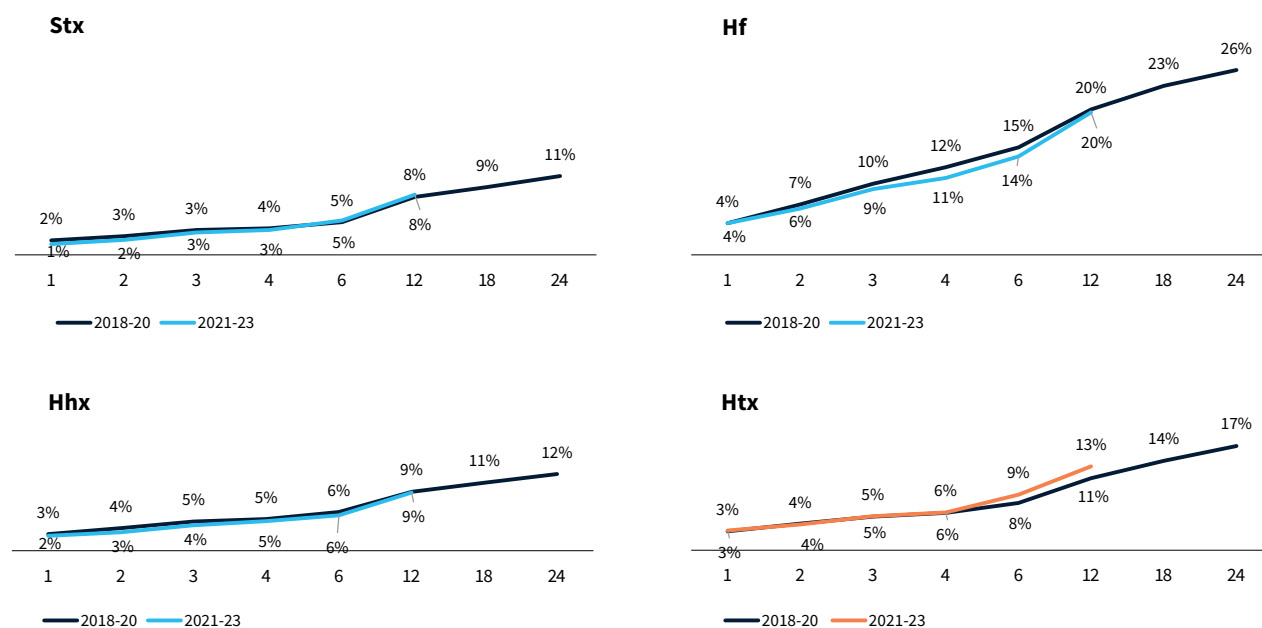
Figur 27: Figurerne viser andelen af det samlede antal unge, som er startet på en uddannelse i hhv. Nordjylland og øvrige regioner i tre skoleår (2019-21) og har afbrudt uddannelsen inden for tre år (målt 2022-24).

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring

Sammenlignes mønstre for de gymnasieelever, som har påbegyndt deres ungdomsuddannelse i årene 2021 til 2023, og afbrudt uddannelsen inden for de første to år, med dem, som påbegyndte deres uddannelse i årene 2018 til 2020, er der ikke nævneværdige forskelle (se Figur 28).

Som figuren viser, er der for alle fire uddannelser en stigning i frafald efter de første 12 måneder, hvilket kan indikere, at nogle unge vælger at færdiggøre det første år på uddannelsen, inden de evt. skifter til anden uddannelse.

Figur 28
Udvikling i afbrudsmønstre 1-24 mdr. på gymnasiale uddannelser i nordjylland

Figur 28: Figuren viser udviklingen i det afbrudsmønster, som vi kan se i løbet af de to første studieår (24 måneder) for hver af de fire gymnasiale uddannelser i Nordjylland, for de årgange, som er startet i henholdsvis 2018-2020 og 2021-2023. Den 2-årige stx er ikke med i grafen for stx.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring

En lidt højere andel af de unge i Nordjylland vælger en ny uddannelse, når de afbryder deres gymnasiale uddannelse, sammenlignet med de øvrige regioner

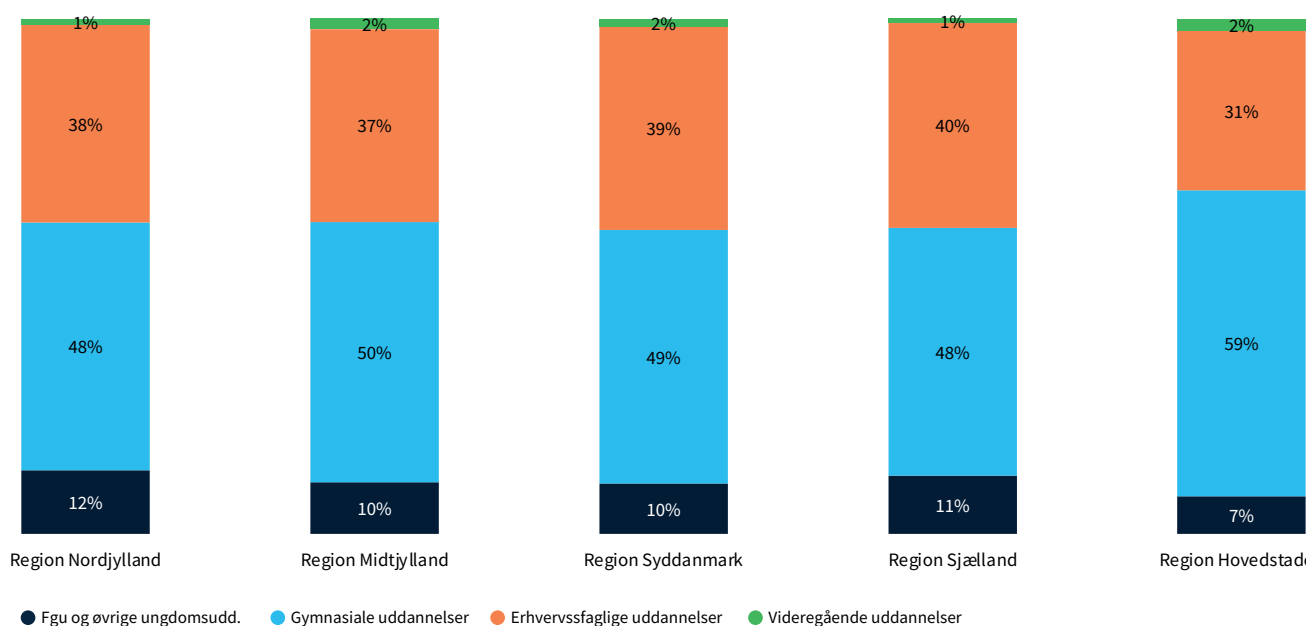
På landsplan vælger størstedelen af de unge, som afbryder en gymnasial uddannelse inden for tre år, en anden uddannelse. Det vil sige, at de laver et omvalg, fordi de er blevet mere afklarede i forhold til hvilken ungdomsuddannelse, der er rigtig for dem.

Generelt vælger en lidt højere andel af de unge i Nordjylland en ny uddannelse, når de afbryder deres gymnasiale uddannelse, sammenlignet med de øvrige regioner. Omvalg er størst for de unge, der afbryder hhx (80 %), htx (79 %) og stx (77 %).

Cirka halvdelen af de unge, som vælger en anden uddannelse efter at have afbrudt en gymnasial uddannelse, vælger en anden gymnasial uddannelse. Det er samme billede i de øvrige regioner med undtagelse af Hovedstaden. Samtidig er der 38 %, som skifter til en erhvervsuddannelse, efter de har afbrudt en gymnasial uddannelse. Denne andel er stort set ens i hele landet, som det fremgår af Figur 29. Endelig er der 10 %, der vælger FGU efter at have afbrudt en gymnasial uddannelse.

Figur 29

Nyt uddannelsesvalg for unge som har afbrudt en gymnasial uddannelse

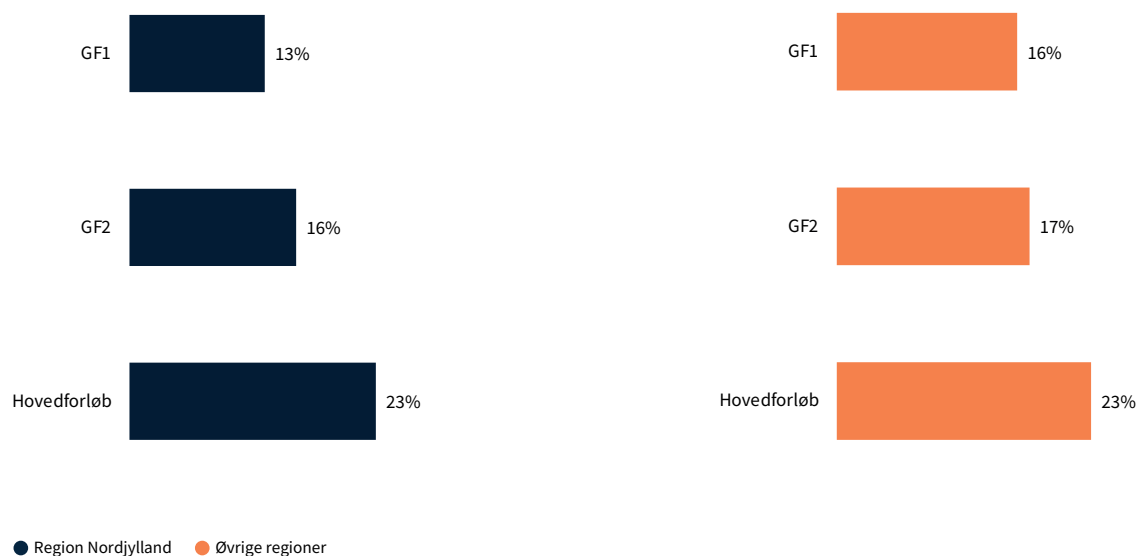
Figur 29: Figuren viser, hvilke uddannelser de unge, som er startet på en gymnasial uddannelse i Nordjylland og øvrige regioner i tre skoleår (2019-21) og har haft afbrud med omvalg inden for tre år (målt 2022-24), har valgt.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring

Erhvervsuddannelserne i nordjylland har et mindre frafald på gf1 og gf2 end de øvrige regioner

Frafaldet på erhvervsuddannelsernes grundforløb (GF1 og GF2) er i Nordjylland en smule lavere end i de øvrige regioner. Derimod er frafaldet på hovedforløbene på samme niveau som i de øvrige regioner (se Figur 30), når der ses på dem, der har afbrudt uddannelsen inden for tre år (målt 2022-24). Både for Nordjylland og de øvrige regioner gælder, at frafald på hovedforløbene er højere end på grundforløbene. Det skal dog bemærkes, at *antallet* af unge, der frafalder grundforløbene, er højere, end det antal, der frafalder på hovedforløbet, da hovedforløbene ikke dækker over et lige så stort antal.

Figur 30
Afbrud inden for 3 år på erhvervsuddannelser i Nordjylland og øvrige regioner

Figur 30: Figuren viser andelen af det samlede antal unge, som er startet på uddannelsen i Nordjylland og øvrige regioner i tre skoleår (2019-21) og har afbrudt uddannelsen inden for tre år (målt 2022-24).

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring

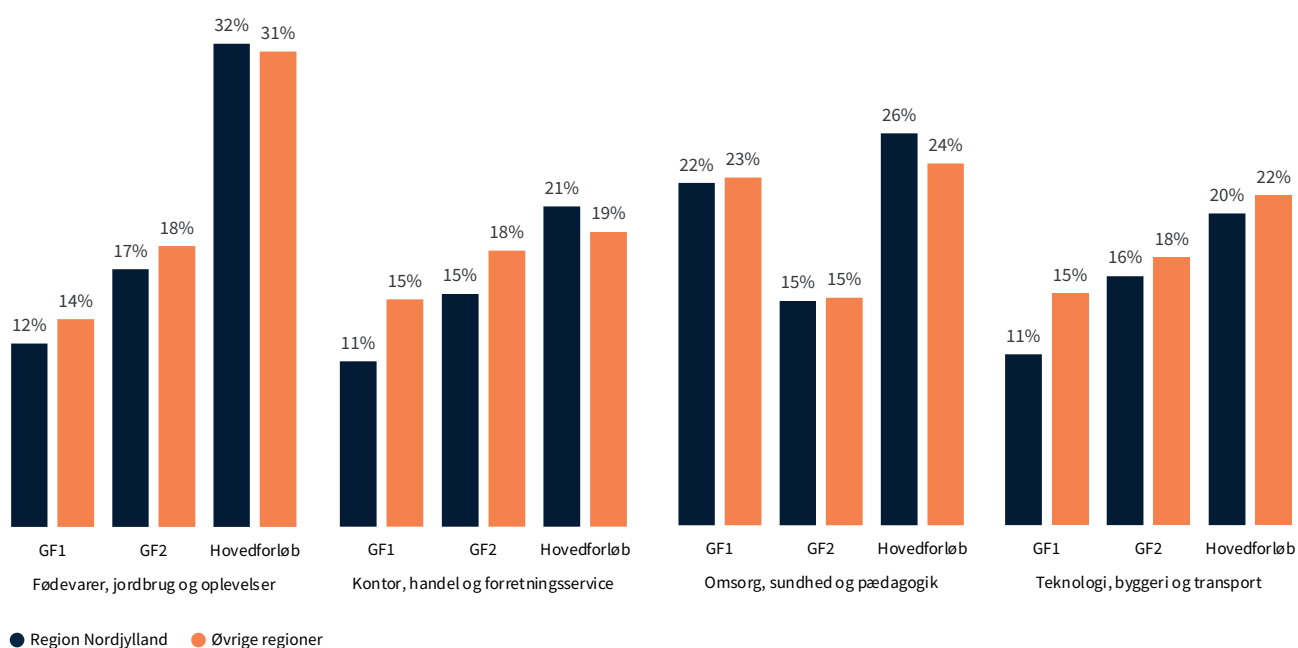
Det største frafald på erhvervsuddannelserne sker mellem grundforløb og hovedforløb

På grundforløbene er der kun mindre forskelle i frafald på de enkelte hovedområder, men når hovedforløb på de enkelte hovedområder sammenlignes, ses der væsentlige forskelle. Figur 31 viser andelen af det samlede antal unge, som er startet på uddannelsen i Nordjylland og øvrige regioner i tre skoleår (2019/2020, 2020/2021 og 2021/2022) og har afbrudt uddannelsen inden for tre år. Frafaldet på hovedforløb er størst inden for hovedområde "Fødevarer, jordbrug og oplevelser" og lavest inden for hovedområde "Teknologi, byggeri og transport".

I alle regioner er der et væsentligt frafald mellem grundforløb og hovedforløb. I Nordjylland var 23 % af dem, som fik kvalifikationer til et hovedforløb i årene 2021-2023, endnu ikke startet seks måneder efter. Frafaldet mellem grundforløb og hovedforløb har været faldende siden 2011, men har de seneste år ligget stabilt, det vil sige, at det ikke er lykkedes at fastholde den nedadgående kurve.

Det største frafald findes på hovedområde "Kontor, handel og forretningsservice", hvor cirka halvdelen ikke er påbegyndt hovedforløbet seks måneder efter, de har opnået kvalifikationer til det. For de øvrige tre hovedområder er det cirka 17 %, som seks måneder efter ikke har påbegyndt hovedforløbet.

Figur 31
Afbud inden for 3 år på de erhvervsfaglige hovedområder

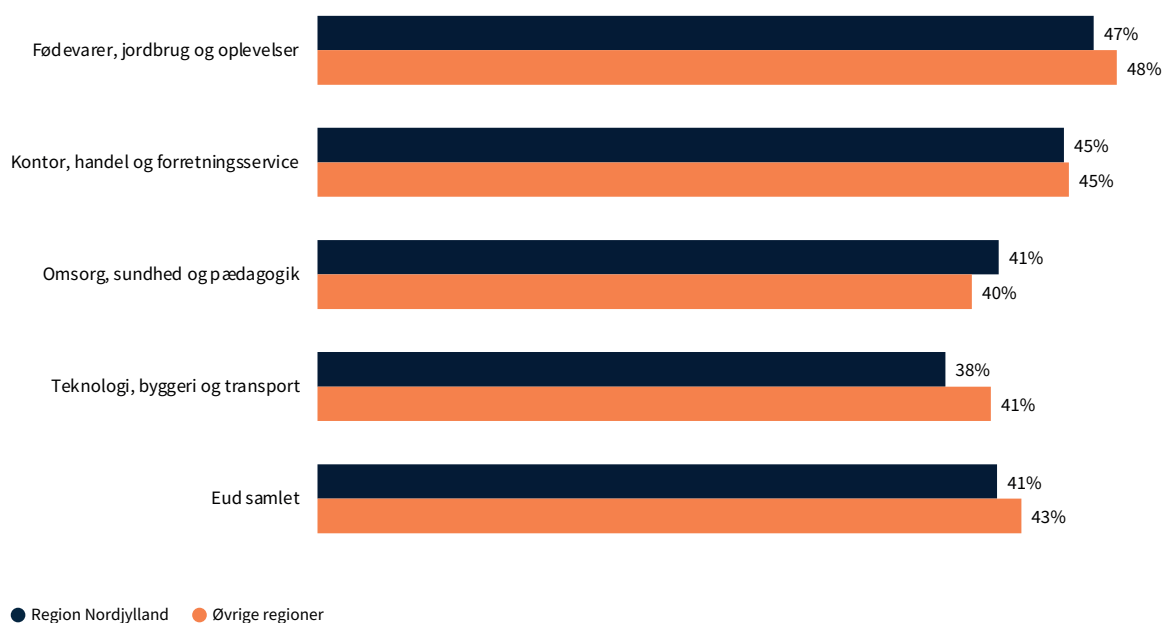

Figur 31: Figuren viser andelen af det samlede antal unge, som er startet på uddannelsen i Nordjylland og øvrige regioner i tre skoleår (2019/2020, 2020/2021 og 2021/2022) og har afbrudt uddannelsen inden for tre år (målt 2022/2023, 2023/2024 og 2024/2025).

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring

Det samlede frafald på tværs af grundforløb og hovedforløb viser, at Nordjylland har et lidt mindre frafald end de øvrige regioner. Det er dog ikke væsentligt mindre og dækker over små forskelle mellem de fire hovedområder, som det fremgår af Figur 32.

Figur 32
Samlet frafald inden for 3 år på de erhvervsfaglige hovedområder

Figur 32: Figuren viser andelen af unge, som er startet på en erhvervsfaglig uddannelse i Nordjylland og øvrige regioner i de tre skoleår (2018/2019, 2019/2020 og 2020/2021) og som inden for tre år har haft afbrud på grundforløb eller hovedforløb, eller ikke er påbegyndt hovedforløb efter afsluttet grundforløb (målt 2020/2021, 2021/2022 og 2022/2023).

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring

Størstedelen af de unge i Nordjylland, som afbryder GF1, vælger en anden uddannelse (89 %). Det samme gør sig ikke gældende på GF2 og hovedforløb, hvor andelen, der afbryder og vælger en anden uddannelse, er væsentligt lavere, henholdsvis 53 % og 39 %. Nordjylland er generelt på niveau med de øvrige regioner (se Figur 33).

Lidt over halvdelen af de unge, som vælger en anden uddannelse efter at have afbrudt en erhvervsuddannelse, vælger en anden erhvervsuddannelse.

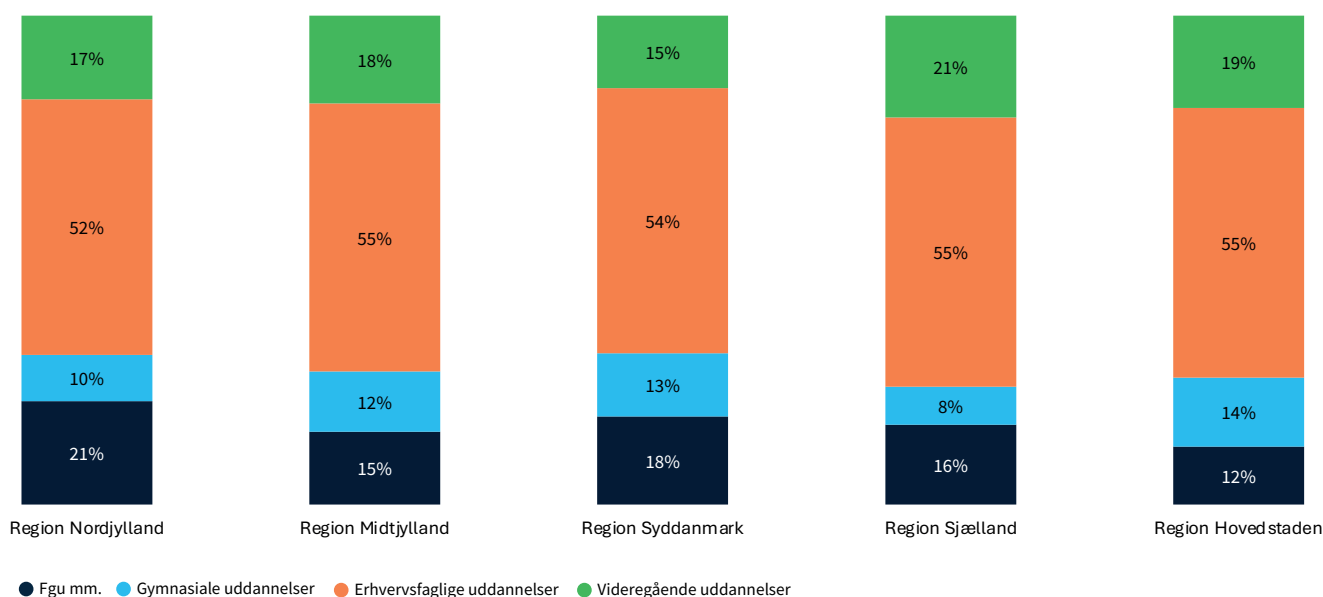
I Nordjylland vælger 21 % at skifte til FGU, som giver en mulighed for de unge, der har brug for at få styrket deres kompetencer, inden de går i gang med en ordinær uddannelse.

17 % skifter til en videregående uddannelse. Dem, som skifter til en videregående uddannelse, har enten tilegnet sig adgangsgivende kompetencer før deres påbegyndelse af en erhvervsuddannelse, eksempelvis hvis de har taget en gymnasial uddannelse, inden de startede på en erhvervsuddannelse, eller de er startet på videregående uddannelser, som alene anvender optagelsesprøver. Det kan eksempelvis være kunstneriske uddannelser som musikkonservatorier og designskoler. Endelig er der mulighed for komme ind på klassiske professionsuddannelser som pædagog og lærer via realkompetencevurdering og evt. optagelsesprøve.

10 % vælger at skifte til en gymnasial uddannelse efter, at de har afbrudt en erhvervsuddannelse.

Figur 33

Nyt uddannelsesvalg for unge som har afbrudt deres erhvervsuddannelse

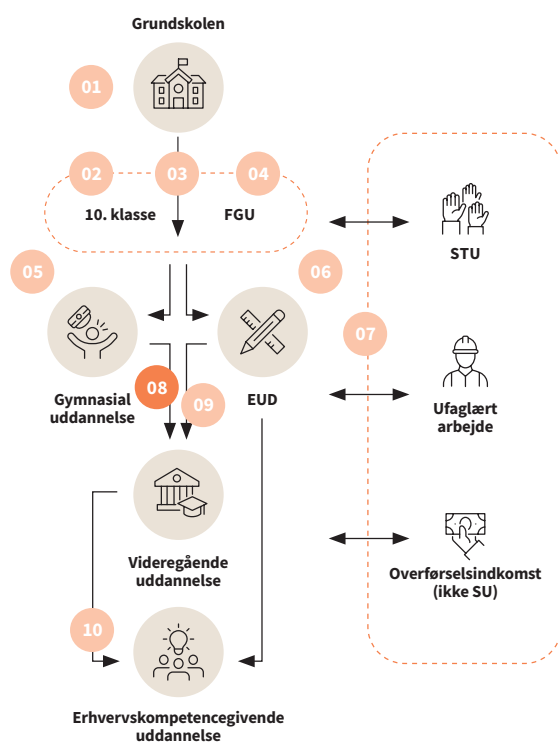

Figur 33: Figuren viser, hvilke uddannelser de unge, som er startet på en erhvervsuddannelse i Nordjylland og øvrige regioner i tre skoleår (2019-21) og har haft afbrud med omvalg inden for tre år (målt 2022-24), har valgt.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring

Unge uddannelses- niveau syv år efter grundskolen

Indikator 8 ser på om de unge har gennemført en ungdomsuddannelse syv år efter afslutning af grundskolen, samt geografiske og kønsmæssige forskelle i Nordjylland. Indikatoren er med til at belyse målet om, at 90 % af de 25-årige nordjyder skal have en ungdomsuddannelse.

Ser vi på unges uddannelsesstatus syv år efter grundskolen, får vi et bedre billede af, hvordan deres uddannelsesvej faktisk har udfoldet sig – også for dem, der har haft brug for omvalg, pauser eller afklaringsforløb.

For de unge, der på dette tidspunkt stadig ikke har gennemført en ungdomsuddannelse eller anden uddannelse, er risikoen for langvarig marginalisering øget. Det kan have konsekvenser for deres muligheder på arbejdsmarkedet, deres økonomiske tryghed og generelle livskvalitet. Derfor er dette målepunkt centralt, når vi skal vurdere, om de unges overgang til voksenlivet lykkes.

Nationalt er der sat et mål om, at 90 % af de 25-årige skal have gennemført en ungdomsuddannelse i 2030. Resultaterne i indikator 8 peger på, at Nordjylland bevæger sig i retning af, at flere 25-årige nordjyder vil have gennemført en ungdomsuddannelse i 2030. Udviklingen går langsomt, men i den rigtige retning. Det er lykkedes at få flere unge til at gennemføre deres ungdomsuddannelse, når de først er startet. Det bør dog vække opmærksomhed, at der fortsat er 14 % af de unge, som – syv år efter 9. klasse – har afbrudt deres ungdomsuddannelse og hverken er i gang med en ny eller har gennemført en anden. Overordnet peger resultaterne på, at:

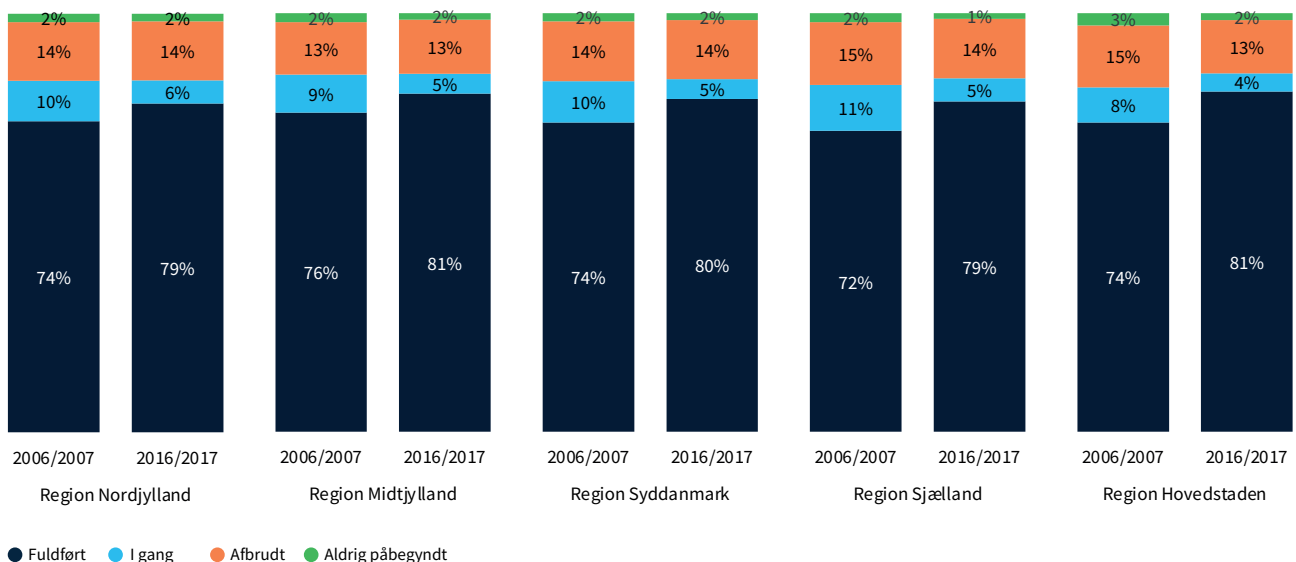
- 79 % af de unge har gennemført en kompetencegivende ungdomsuddannelse syv år efter 9. klasse. Det er en stigning på fem procentpoint over de seneste 10 år. Der har været en tilsvarende stigning i alle landets regioner. Andelen af unge, der aldrig har påbegyndt en ungdomsuddannelse eller har afbrudt en uddannelse, har ligget stabilt på 16 % gennem de seneste 10 år.
- Der er en overvægt af mænd blandt dem, der ikke har gennemført en ungdomsuddannelse syv år efter 9. klasse. De fleste har været i gang, men har afbrudt. Kønsskævheden findes i alle regionens kommuner, men er særligt udtalt i Morsø, Thisted og Vesthimmerlands kommuner.

Stigning i antal unge, der fuldfører en kompetencegivende ungdomsuddannelse

Figur 34 viser uddannelsesstatus syv år efter for de unge, der afsluttede 9. klasse i skoleåret 2006/2007. Vi ser på, hvordan deres uddannelsesstatus er i begyndelsen af skoleåret 2013/2014 sammenlignet med de unge, der afsluttede 9. klasse i 2016/2017.

I alle regioner har der været en stigning i antallet af unge, der fuldfører en ungdomsuddannelse. I Nordjylland er stigningen på fem procentpoint. Til gengæld er gruppen, der aldrig har påbegyndt en uddannelse, eller som har afbrudt en uddannelse og derefter ikke er kommet i gang igen, konstant 16 %.

Figur 34
Uddannelsesstatus syv år efter 9. klasse

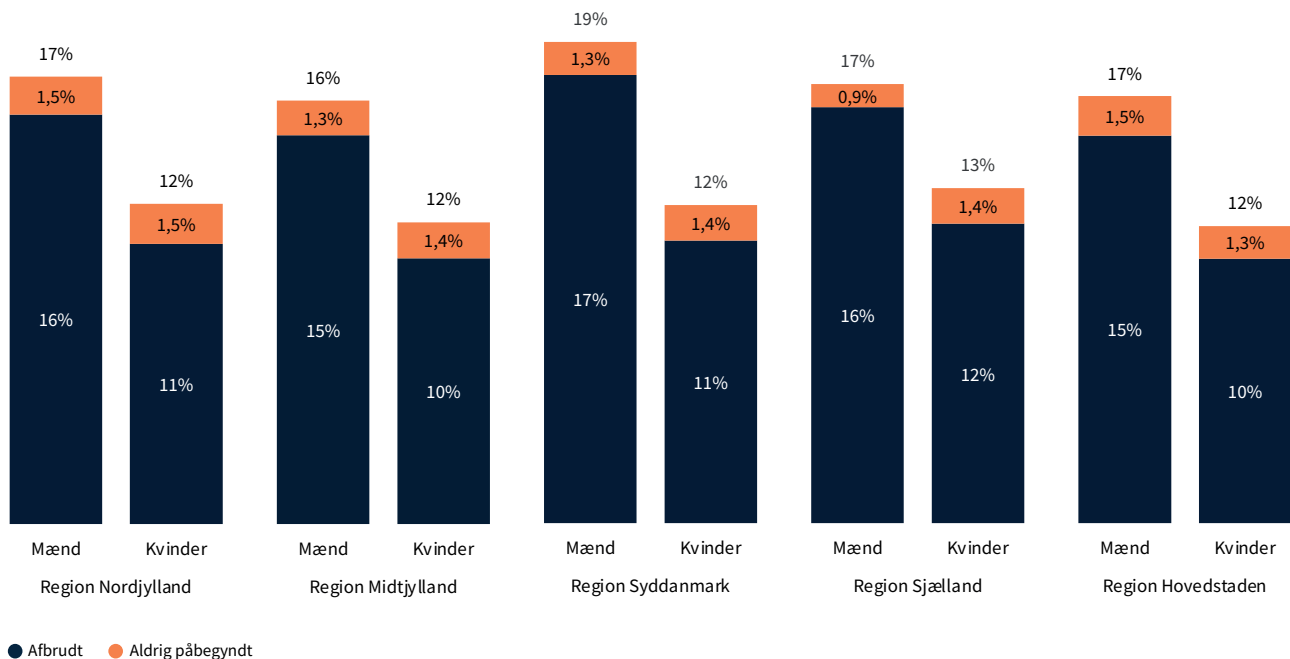
Figur 34: Figuren viser udviklingen i de unges uddannelsesstatus syv år efter, at de afsluttede 9. klasse. Status er opgjort per 30. september i skoleåret 2013/2014 for unge, der afsluttede 9. klasse i skoleåret 2006/2007, og per 30. september i skoleåret 2023/2024 for unge, der afsluttede 9. klasse i 2016/2017. De unges uddannelsesstatus er opgjort på den region, hvor de boede, da de afsluttede 9. klasse. Unge indgår kun i kategorien 'fuldført', hvis de har fuldført en ungdomsuddannelse. Unge som fx har gennemført FGU men ikke har gennemført en ungdomsuddannelse, og som på statustidspunktet ikke er i gang med en ungdomsuddannelse, indgår i kategorien 'afbrudt'

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik

Der er en overvægt af mænd blandt dem, der ikke har gennemført en ungdomsuddannelse

Der er en overvægt af mænd, som ikke har fuldført en ungdomsuddannelse, syv år efter afsluttet 9. klasse. Ved starten af skoleåret 2023/2024 er der således 17 % mænd i Nordjylland, der endnu ikke har fuldført en ungdomsuddannelse, mod 12 % for kvindernes vedkommende. Denne forskel gør sig gældende i alle regioner (se Figur 35).

Figur 35
Mænd og kvinder uden ungdomsuddannelse syv år efter 9. klasse

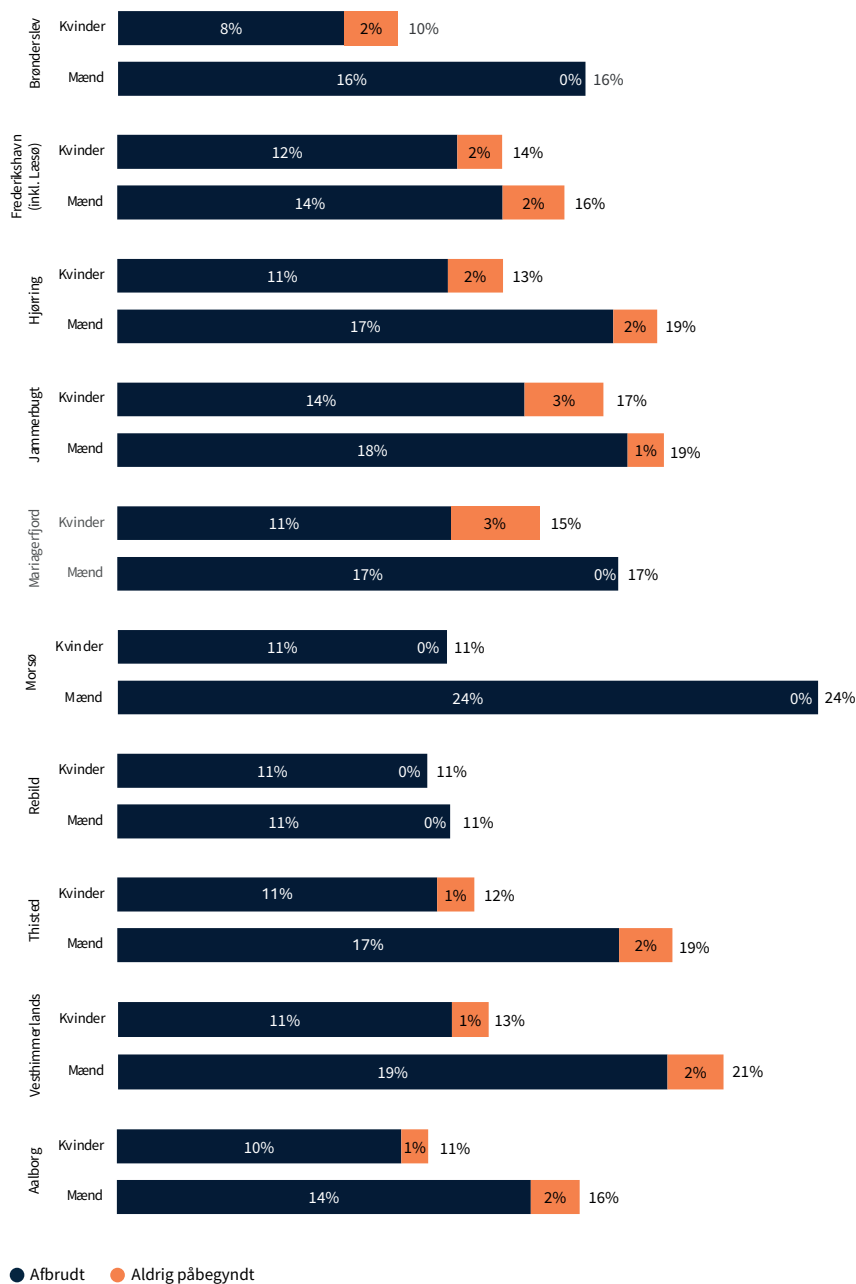
Figur 35: Figuren viser andelen af mænd og kvinder, som syv år efter de afsluttede 9. klasse i 2016/2017 enten aldrig har påbegyndt en ungdomsuddannelse eller har afbrudt en ungdomsuddannelse uden at være i gang igen på statustidspunktet (per 30. september i skoleåret 2023/2024). De unges uddannelsesstatus er opgjort på den region, hvor de boede, da de afsluttede 9. klasse.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik

Der er markante forskelle mellem kommunerne på, hvor mange mænd, der ikke har fuldført en ungdomsuddannelse syv år efter afsluttet 9. klasse (se Figur 36).

I Morsø Kommune er det 24 % af mændene, der syv år efter afsluttet 9. klasse ikke har fået en ungdomsuddannelse. I Vesthimmerlands Kommune er det 21 %, mens Rebild Kommune skiller sig ud til den positive side, da det her kun er 11 % af både mænd og kvinder, der ikke har gennemført en uddannelse.

Figur 36
Mænd og kvinder uden ungdomsuddannelse syv år efter 9. klasse – kommuneoversigt

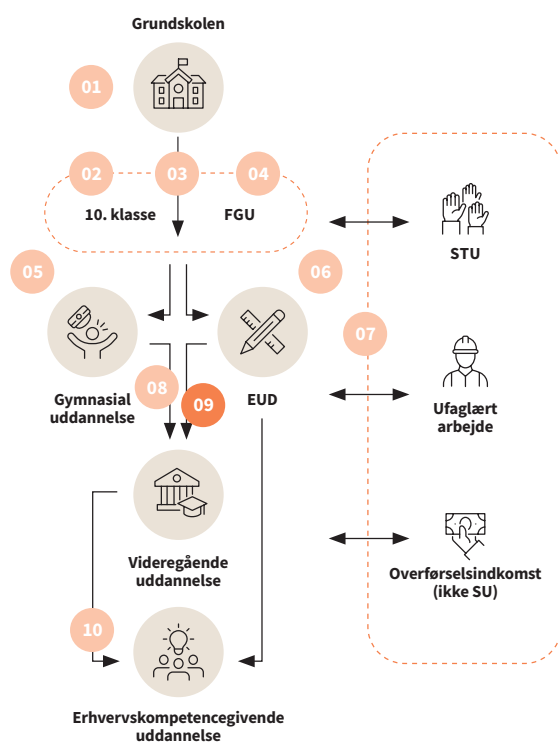

Figur 36: Figuren viser andelen af unge (fordelt på køn), som afsluttede 9. klasse i 2016/2017, og som syv år efter enten aldrig er påbegyndt en ungdomsuddannelse eller har afbrudt en ungdomsuddannelse uden at være i gang igen på statustidspunktet (per 30. september i skoleåret 2023/2024). De unges uddannelsesstatus er fordelt på den region, hvor de boede, da de afsluttede 9. klasse.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik

Overgang til videregående uddannelse

Indikator 9 analyserer unges overgang fra ungdomsuddannelser til videregående uddannelser med fokus på mønstre, variationer og tendenser over tid. Indikatoren er med til at belyse, om flere nordjyder opnår en erhvervskompetencegivende uddannelse efter fuldført gymnasial uddannelse.

Overgangen fra ungdomsuddannelse til videregående uddannelse markerer endnu et centralt skridt i de unges uddannelsesrejse. Mens nogle fortsætter i direkte forlængelse af deres ungdomsuddannelse, vælger andre at holde et eller flere sabbatår eller søge beskæftigelse. Overgangen påvirkes af en række forhold og er afgørende for, om og hvornår unge realiserer deres videre uddannelsesplaner.

Resultaterne i indikator 9 peger på, at Nordjylland bevæger sig i retning mod det langsigtede mål om, at 80 % af de 25-64-årige har en erhvervskompetencegivende uddannelse i 2030. Samtidig viser resultaterne, at udviklingen skal accelereres markant, hvis målet skal nås. Overordnet peger resultaterne på, at:

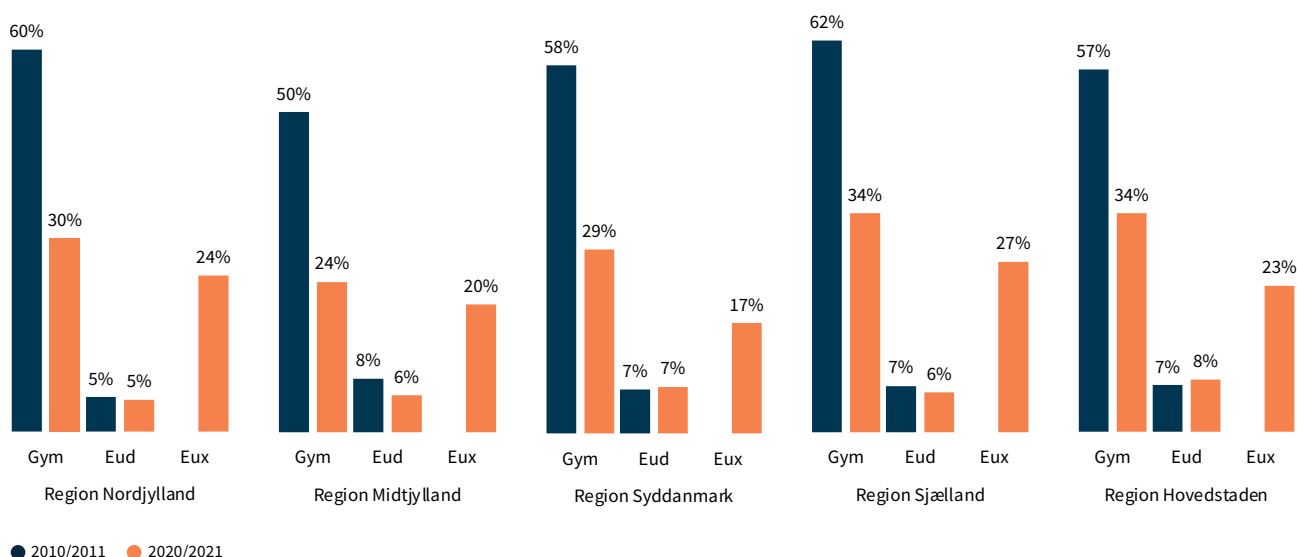
- Et stigende antal unge tager flere sabbatår efter deres gymnasiale uddannelse – en tendens, der også ses nationalt. Det betyder, at der bliver længere tid mellem fuldført gymnasial uddannelse og påbegyndelse af en videregående uddannelse. I Nordjylland er der sket et markant fald i andelen, der starter direkte på en videregående uddannelse.
- Der er en stigning i andelen af unge, der søger ind på en professionsbacheloruddannelse. Andelen er på 10 år vokset fra 33 % til 35 %. Samtidig er søgningen mod universitetsbacheloruddannelser faldet fra 57 % til 53 %. Andelen, der søger ind på erhvervsakademier, er stabil på 11 %.
- Knap halvdelen af hf-studenter påbegynder en videregående uddannelse. Af de unge, som afsluttede hf i 2020/2021, er 47 % inden for to år påbegyndt en videregående uddannelse.
- Nordjylland har den højeste andel af unge med en gymnasial uddannelse, som efterfølgende vælger en erhvervsuddannelse. I Nordjylland er det cirka 10 % af de unge, som afsluttende en gymnasial uddannelse i 2020/2021, der inden for tre år påbegynder en erhvervsuddannelse. Det er den højeste andel sammenlignet med de øvrige regioner
- Der er en stigning i andelen af befolkningen, der har en erhvervskompetencegivende uddannelse, men et fald i dem, der har en erhvervsfaglig uddannelse. 76 % af de 25-64-årige nordjyder har i 2023 en erhvervskompetencegivende uddannelse, hvilket er en stigning på fem procentpoint siden 2013.

Et stigende antal unge tager flere sabbatår efter deres gymnasiale uddannelse

Kun 30 % af de unge, som har gennemført en gymnasial uddannelse i 2020/2021, påbegynder inden for to år en videregående uddannelse.

Det er stort fald i forhold til dem, der afsluttede en gymnasial uddannelse i 2012/2013, hvor 60 % to år efter var påbegyndt en videregående uddannelse (se Figur 37).

Figur 37
Påbegyndt videregående uddannelse inden for to skoleår efter fuldført ungdomsuddannelse

Figur 37: Figuren viser andelen af unge, som har gennemført hhv. en gymnasial uddannelse og erhvervsuddannelse i Nordjylland og øvrige regioner i skoleårene 2010/2011 og 2020/2021, som per 30. september to år efter (dvs. i hhv. 2012/2013 og 2022/2023) har påbegyndt en videregående uddannelse, uanset hvor denne er beliggende. *Eux blev indført som en del af erhvervsuddannelsesreformen i 2010, og er først fra 2011/2012 etableret som et permanent tilbud. Derfor er der ikke tal for eux for 2010/2011.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik

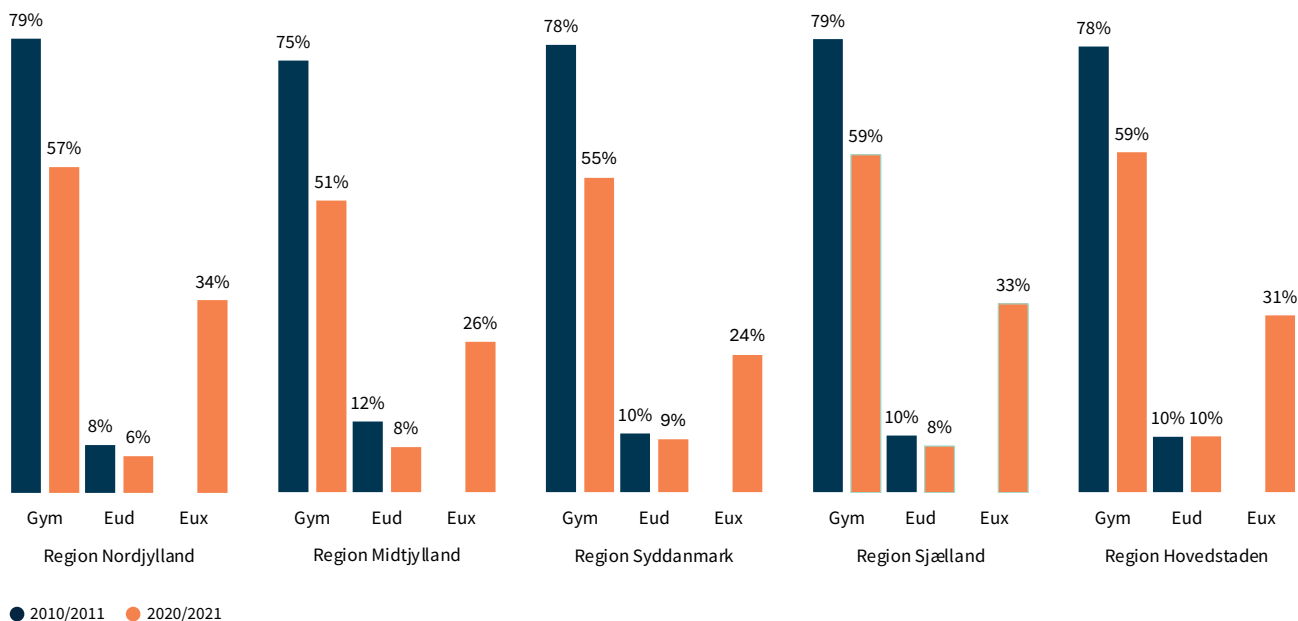
Ser vi på hvor mange, der inden for tre år efter gymnasiet påbegynder en videregående uddannelse, er 57 % påbegyndt (se Figur 38). Også dette tal er markant lavere end den tilsvarende andel for 2012/2013, hvor 79 % var i gang. Forskellen lukkes først efter fem år, hvor cirka 80 % af dem, som afsluttede deres gymnasiale uddannelse i 2017/2018, er i gang med en videregående uddannelse.

I de øvrige regioner ses en lignende udvikling, hvilket indikerer en landsdækkende tendens i retning af, at mange unge vælger at tage flere end ét sabbatår efter gymnasiet, før de begynder på en videregående uddannelse.

Der findes ikke en tilsvarende tendens for unge, der afslutter en erhvervsuddannelse. Dette hænger formentlig sammen med, at det er relativt få unge med en gennemført erhvervsuddannelse, der påbegynder en videregående uddannelse, da deres uddannelse er erhvervskompetencegivende i sig selv.

Figuren viser også, at der i Nordjylland er 34 % med en eux, der påbegynder en videregående uddannelse, hvilket er højere end i de øvrige regioner.

Figur 38
Påbegyndt videregående uddannelse inden for tre skoleår efter fuldført ungdomsuddannelse

Figur 38: Figuren viser andelen af unge, som har gennemført hhv. en gymnasial uddannelse og erhvervsuddannelse i Nordjylland og øvrige regioner i skoleårene 2010/2011 og 2020/2021, som per 30. september tre år efter (dvs. i hhv. 2013/2014 og 2023/2024) har påbegyndt en videregående uddannelse, uanset hvor denne er beliggende. *Eux blev indført som en del af erhvervsuddannelsesreformen i 2010, og er først fra 2011/2012 etableret som et permanent tilbud. Derfor er der ikke tal for eux for 2010/2011.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik

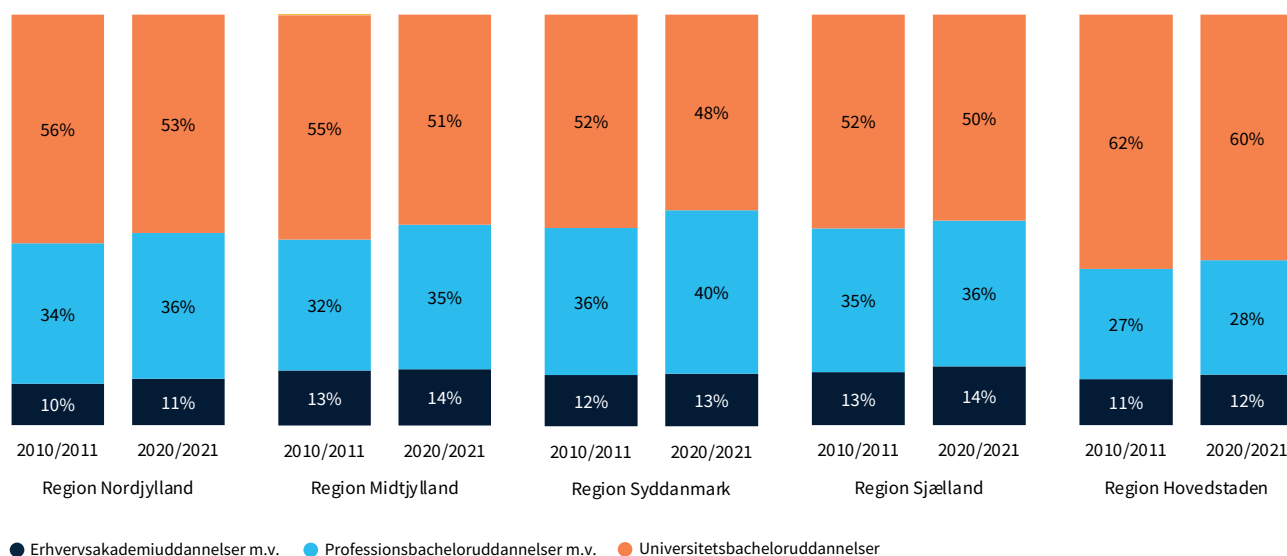
Der er en stigning i andelen af unge, der søger ind på en professionsbacheloruddannelse

Cirka halvdelen af de unge, som to år efter afslutningen af en gymnasial uddannelse i Nordjylland, påbegynder en videregående uddannelse, vælger en universitetsbacheloruddannelse. Mens denne andel er faldet lidt, er andelen, som påbegynder en professionsbacheloruddannelse steget en smule, hvilket gør sig gældende i alle regioner. For de unge, der afsluttede en gymnasial uddannelse i 2020/2021 i Nordjylland, vælger 35 % en professionsbacheloruddannelse (se Figur 39).

Uddannelsesvalget i Nordjylland minder meget om uddannelsesvalget i de øvrige regioner, med undtagelse af Hovedstaden, hvor en væsentlig højere andel vælger en universitetsbacheloruddannelse.

Figur 39

Uddannelsesvalg hos gymnasiale studenter som påbegynder en videregående uddannelse inden for tre skoleår

Figur 39: : Figuren viser hvilke videregående uddannelser de unge, som har afsluttet en gymnasial uddannelse i Nordjylland og øvrige regioner i skoleårene 2010/2011 og 2020/2021, har påbegyndt inden for tre skoleår efter afslutningen af deres gymnasiale uddannelse (dvs. i hhv. 2013/2014 og 2023/2024). Andelen er beregnet ud fra dem, som faktisk har påbegyndt en videregående uddannelse, mens unge, som har valgt en anden ungdomsuddannelse eller ikke efterfølgende er påbegyndt en uddannelse, er sorteret fra.

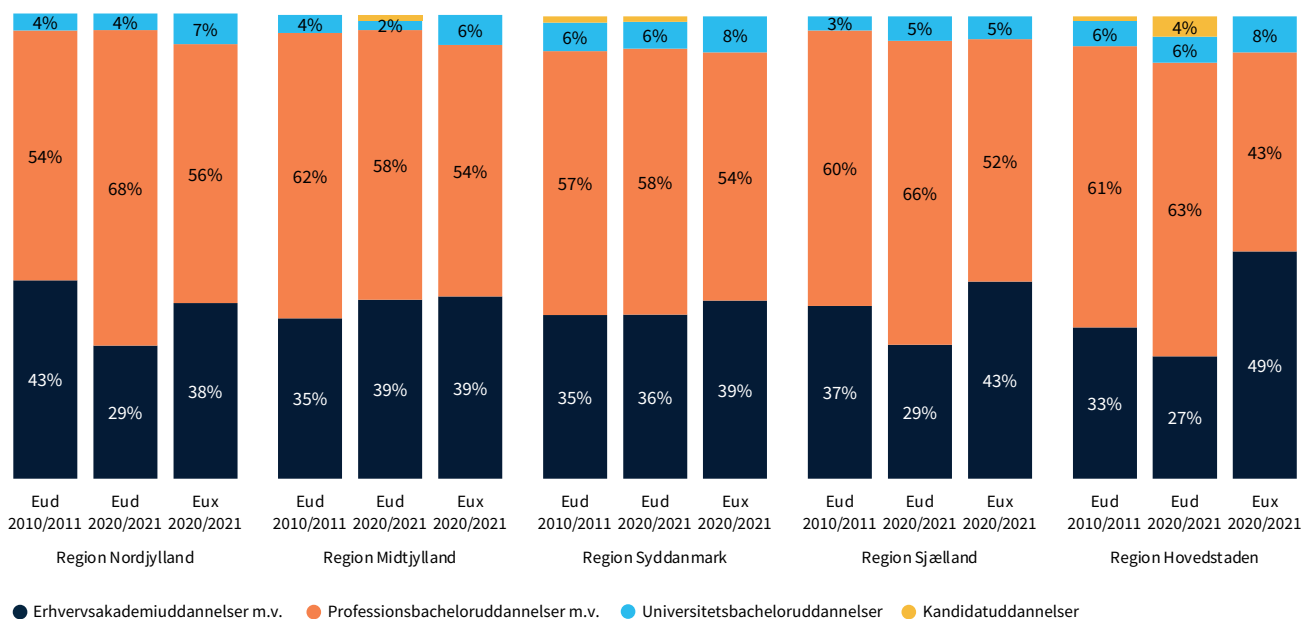
Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik

De unge, som afsluttede en erhvervsuddannelse i 2020/2021 og som inden for to år var påbegyndt en videregående uddannelse, vælger i høj grad en professionsbacheloruddannelse (47 %). Samtidig er der en væsentlig andel, der påbegynder en erhvervsakademiuddannelse (21 %) eller en universitetsbacheloruddannelse (25 %).

Som det fremgår af Figur 40, vælger 68 % af de erhvervsuddannede, som fortsætter på en videregående uddannelse, en professionsbacheloruddannelse. Det er en stigning på 14 procentpoint over 10 år.

I Nordjylland er der sket et fald i andelen, som efter en erhvervsuddannelse vælger en erhvervsakademiuddannelse, mens der er sket en stigning i andelen, der vælger en universitetsbacheloruddannelse. Det er særligt eux-studenter, som vælger en universitetsbacheloruddannelse.

Figur 40
Uddannelsesvalg hos erhvervsuddannede som påbegynder en videregående uddannelse

Figur 40: Figuren viser, hvilke videregående uddannelser unge, som har afsluttet en erhvervsuddannelse i Nordjylland og øvrige regioner i skoleårene 2010/2011 og 2020/2021, har påbegyndt inden for to skoleår efter afslutningen af deres erhvervsuddannelse (dvs. i hhv. 2013/2014 og 2023/2024). Andelen er beregnet ud fra dem, som faktisk har påbegyndt en videregående uddannelse, mens unge, som har valgt en anden ungdomsuddannelse eller ikke efterfølgende er påbegyndt en uddannelse, er sorteret fra.

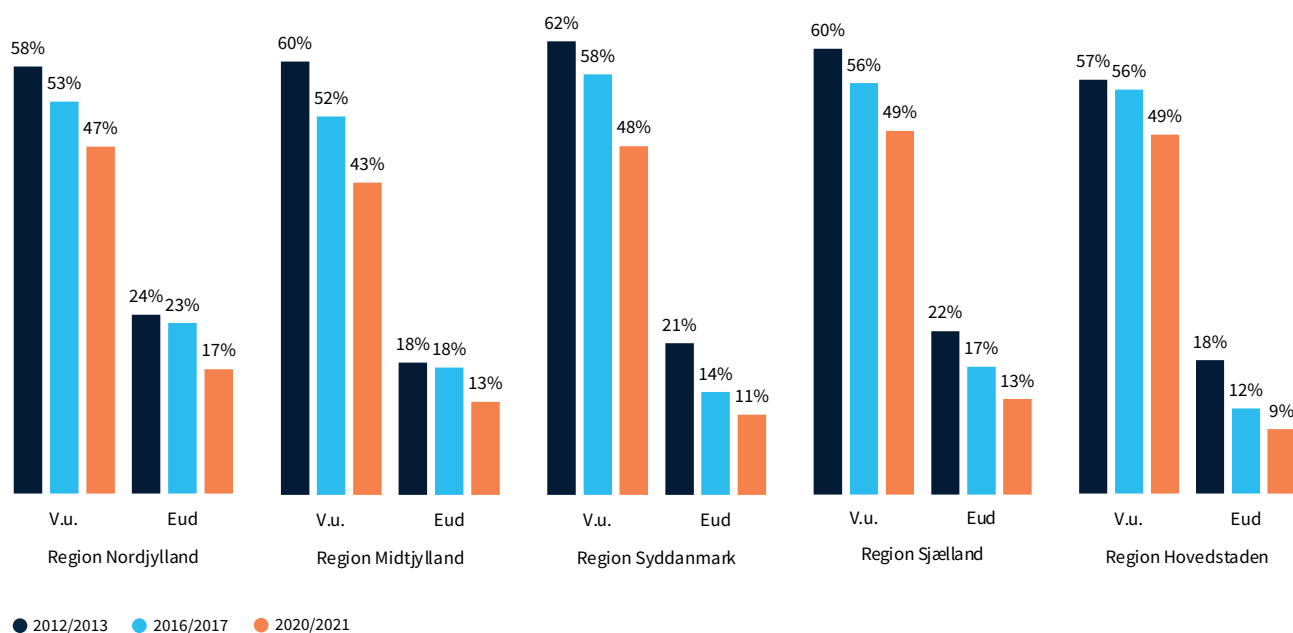
Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik

Knap halvdelen af hf-studenter påbegynder en videregående uddannelse

Hf er primært rettet mod professionsbacheloruddannelserne, herunder især uddannelser som lærer, pædagog, sygeplejerske, socialrådgiver, politibetjent mv. Af de unge, som afsluttede hf i 2020/2021, er det 47 %, som inden for to år er påbegyndt en videregående uddannelse (se Figur 41). Som det ses, er 17 % påbegyndt en erhvervsuddannelse.

Begge andele har været faldende, hvilket er en tendens, der ses i alle regioner. I Nordjylland er faldet på 11 procentpoint for påbegyndelse af en videregående uddannelse, hvilket er bemærkelsesværdigt, da der har været fokus på hf som en målrettet vej for dem, der ønsker en kortere vej til arbejdsmarkedet via en professionsuddannelse. Der er en større andel i Nordjylland, som efter en afsluttet hf vælger en erhvervsuddannelse end i de øvrige regioner.

Figur 41
Overgang til videregående uddannelse og erhvervsuddannelse to år efter hf-eksamen

Figur 41: Figuren viser andelen af unge, som har gennemført en hf i Nordjylland og øvrige regioner i skoleårene 2012/2013, 2016/2017 og 2020/2021, og som per 30. september to år efter har påbegyndt hhv. en videregående uddannelse (v.u.) eller en erhvervsuddannelse.

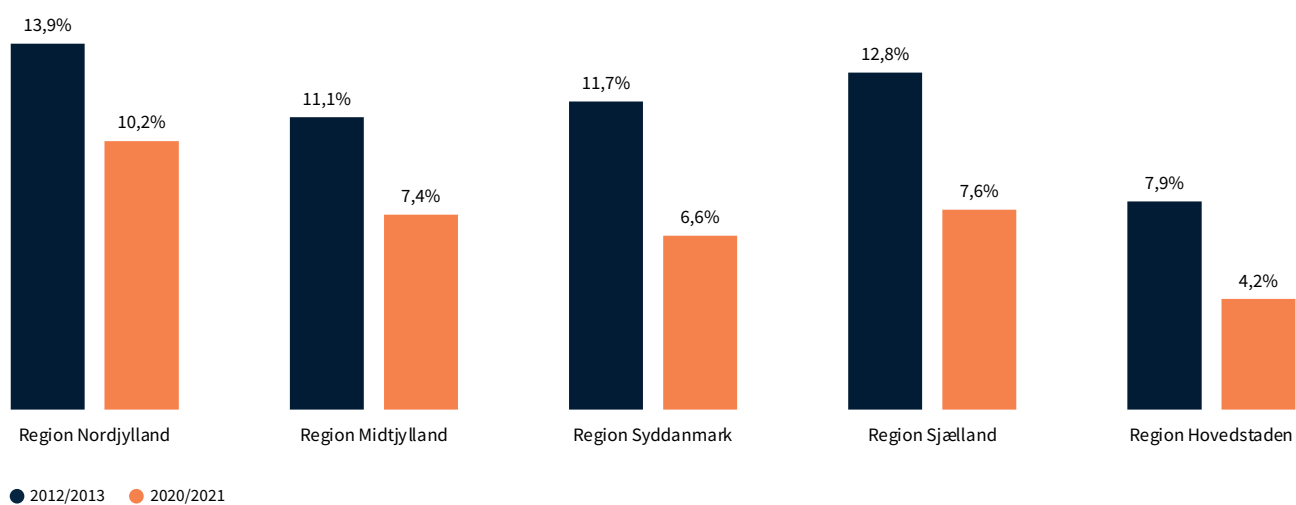
Kilde: Pluss på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring

Nordjylland har den højeste andel af unge med en gymnasial uddannelse, der efterfølgende vælger en erhvervsuddannelse

I de senere år har der været fokus på, at en del studenter efter gymnasiet vælger at tage en erhvervsuddannelse, selvom de kunne være startet direkte på en erhvervsuddannelse efter grundskolen. I Nordjylland er det cirka 10 % af de unge, som afsluttede en gymnasial uddannelse i 2020/2021, der to år efter påbegynder en erhvervsuddannelse. Det er en den højeste andel sammenlignet med de øvrige regioner (se Figur 42).

Sammenlignet med de unge, som i 2012/2013 afsluttede en gymnasial uddannelse og efterfølgende påbegyndte en erhvervsuddannelse, ses et markant fald i alle regioner.

Figur 42
Overgang til erhvervsuddannelse to år efter gymnasial uddannelse

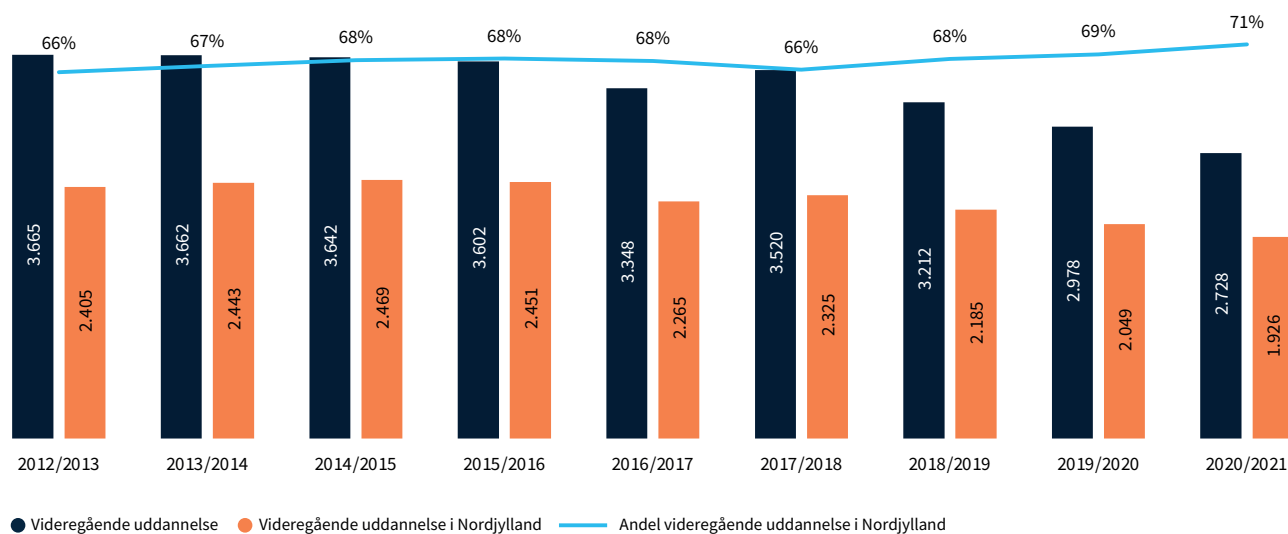
Figur 42: Figuren viser andelen af unge, som har gennemført en gymnasial uddannelse i Nordjylland og øvrige regioner i skoleårene 2012/2013 og 2020/2021, som per 30. september to år efter, er eller har været i gang med en erhvervsuddannelse.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring

De unge, som efter at have gennemført en ungdomsuddannelse i Nordjylland, og som to år efter er påbegyndt en videregående uddannelse, vælger i stigende grad en videregående uddannelse, der er beliggende i Nordjylland (se Figur 43).

Godt 70 % af de nordjyske unge vælger en uddannelse i Nordjylland, hvilket er en stigning i forhold til tidligere år. Dette kan ses som et udtryk for, at der i Nordjylland er attraktive videregående uddannelses tilbud til de unge.

Figur 43
Mobilitet i forbindelse med påbegyndelse af videregående uddannelse

Figur 43: Figuren viser andelen af unge, som har gennemført en ungdomsuddannelse i Nordjylland i skoleårene 2012/2013-2020/2021, og som to år efter er i gang med eller har været i gang med en videregående uddannelse beliggende i eller uden for Nordjylland.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring

Stigning i andelen af befolkningen, der har en erhvervs-kompetencegivende uddannelse, men et fald i dem, der har en erhvervsfaglig uddannelse

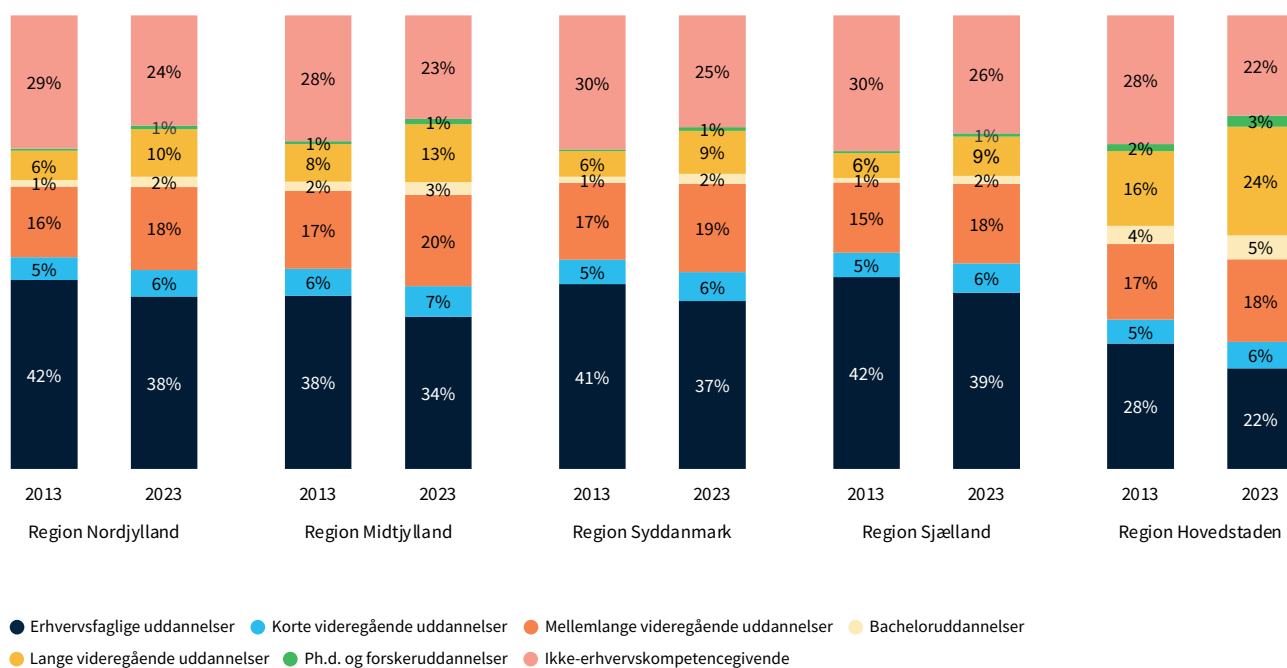
76 % af den nordjyske befolkning i alderen 25-64 år har i 2023 en erhvervskompetencegivende uddannelse (enten en erhvervsfaglig eller en videregående uddannelse). Dette er en stigning på fem procentpoint siden 2013. I de øvrige regioner har der også været stigninger siden 2013, og i 2023 ligger Nordjylland generelt på niveau med de øvrige regioner.

Det er særligt andelen med en lang videregående uddannelse og til dels med en mellemlang videregående uddannelse, som er steget både i Nordjylland og de øvrige regioner.

I alle regioner har der derimod været et fald i andelen af de personer, som har en erhvervsfaglig uddannelse (se Figur 44). I Nordjylland har faldet været på fire procentpoint fra 2013 til 2023. Nordjylland har dog stadig i 2023 – sammen med Sjælland – den højeste andel af personer med en erhvervsfaglig uddannelse, som deres højest gennemførte erhvervskompetencegivende uddannelse.

Af ovennævnte følger også, at der i Nordjylland er 24 % af befolkningen mellem 25-64 år, som ikke har en erhvervskompetencegivende uddannelse.

Figur 44
Befolkningens uddannelsesniveau

Figur 44: Figuren viser, hvilke erhvervskompetencegivende uddannelser befolkningen i alderen 25-64 år i Nordjylland og øvrige regioner har i 2013 og 2023.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik

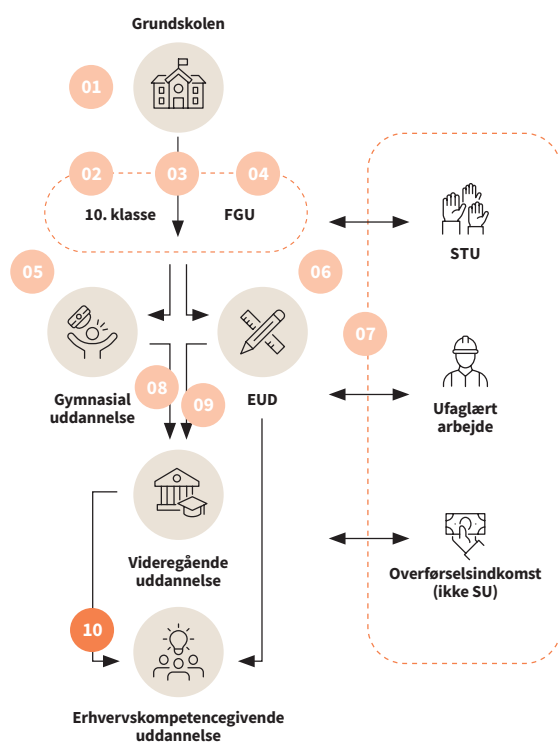
De unge, som efter at have gennemført en ungdomsuddannelse i Nordjylland, og som to år efter er påbegyndt en videregående uddannelse, vælger i stigende grad en videregående uddannelse, der er beliggende i Nordjylland (se Figur 43 på foregående side).

Godt 70 % af de nordjyske unge vælger en uddannelse i Nordjylland, hvilket er en stigning i forhold til tidligere år. Dette kan ses som et udtryk for, at der i Nordjylland er attraktive videregående uddannelses tilbud til de unge.

Veje til fremtidens kompetencer

Indikator 10 ser nærmere på, hvordan udviklingen er på de områder, hvor Nordjylland i stigende grad kommer til at mangle arbejdskraft. Det er særligt STEM- og sundhedsfagligt uddannede²⁰, der kommer til at mangle.

²⁰ FremKom 4-analysen, 2022

Frem mod 2040 forventes et fald på 28.329 personer i den arbejdsdygtige alder²¹ i Nordjylland. Det svarer til et fald på 7,7 % sammenlignet med 2025. Nordjylland er den region, hvor der forventes det største procentvise fald. Samtidig viser befolkningsfremskrivningen, at der forventes at være 46 % flere personer over 80 år i 2040 i Nordjylland sammenlignet med 2025

Dermed øger den demografiske udvikling behovet for sundhedsfagligt uddannede, da personer over 80 år har et markant større træk på offentlige services end resten af befolkningen²². Faldet i antallet i den arbejdsdygtige alder udfordrer muligheden for at imødekomme den stigende efterspørgsel efter erhvervsuddannede, STEM-, velfærds- og sprogligt uddannede mennesker.

Resultaterne i indikator 10 er præget af, at det er små årgange, der nu søger ind i uddannelsessystemet. Selvom nogle uddannelser kan fastholde andelen af en årgang, der søger ind, så falder antallet væsentligt på flere uddannelser. Overordnet peger resultaterne på, at:

- I forlængelse af gymnasireformen i 2017 er der på alle gymnasiale retninger sket en stigning i valg af STEM-rettede studieretninger, mens der er sket en markant fald i valg af sproglige studieretninger.
- Tilgangen til erhvervsfaglige STEM-uddannelser og velfærdsuddannelser falder i absolutte tal. Der er en forholdsvis stabil andel af en årgang, som vælger uddannelserne – årgangene er bare blevet mindre.
- De videregående STEM-uddannelser i Nordjylland tegner sig for 33 % af tilgangen til videregående uddannelser, men også her falder antallet.
- Htx-studenter udgør en større andel af tilgangen på videregående STEM-uddannelser, end i resten af landet. I Nordjylland kommer 27 % fra htx.
- Andelen, der tilgår en videregående velfærdsuddannelse, er i 2022/2023 steget med otte procentpoint, hvorved antallet af personer, der uddannes, er fastholdt.

21) Den arbejdsdygtige alder er defineret som personer mellem 15 og 64 år. Tal for Region Nordjylland er trukket fra Danmarks Statistik: FRLD125 Befolkningsfremskrivning 2025 efter region/landsdel, alder og køn

22) https://www.danskerhverv.dk/politik-og-analyser/analyser/2024/januar/nordjylland-har-udsigt-til-markant-farre-personer-i-den-arbejdsdygtige-alder/?utm_source=chatgpt.com

På de gymnasiale uddannelser er der flere, der vælger STEM-rettede studieretninger

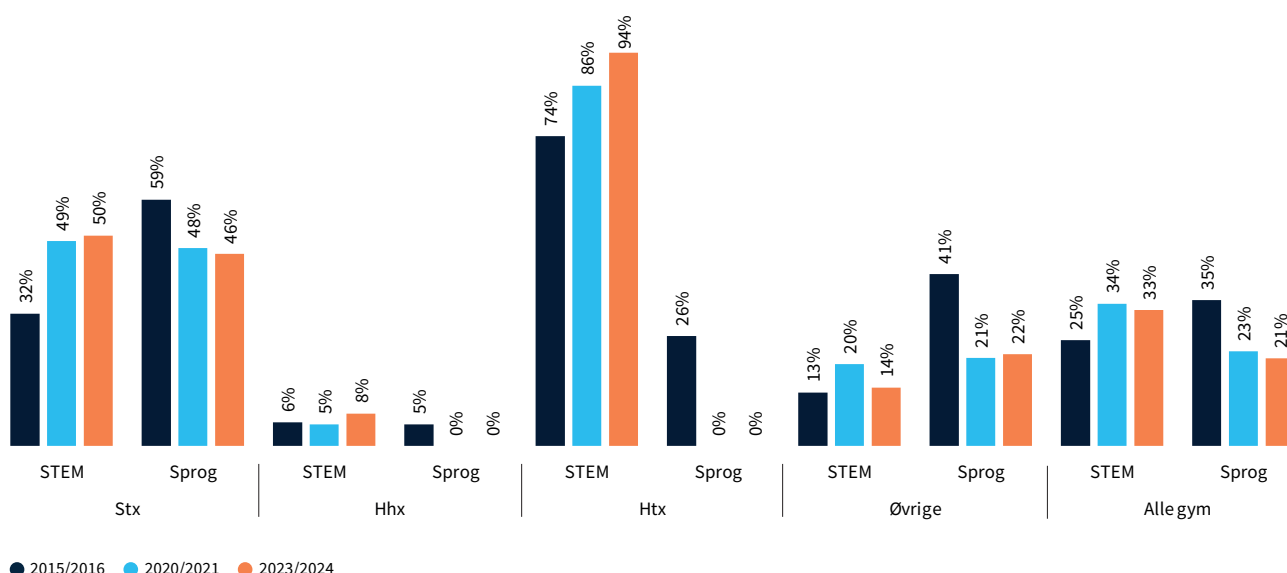
Gymnasireformen i 2017 reducerede antallet af mulige studieretninger væsentligt til kun 18 centralt fastsatte på stx og htx og 13 på hhx. Desuden indførtes skærpede fagkrav, herunder at elever på stx skal have matematik på mindst på B-niveau, hvis de vælger en naturvidenskabelig studieretning.

Som det fremgår af Figur 45 øges tilgangen til de STEM-rettede studieretninger på alle gymnasiale uddannelser fra 2015/2016 til 2023/2024. På stx tilgår 50 % i 2023/2024 en STEM-rettet studieretning, mod 32 % i 2015/2016. I samme periode er tilgangen til de sproglige studieretninger på stx faldet fra 59 % til 46 %.

Efter reformen er antallet af unge, som tilgår en sproglig studieretning reduceret til 0 % for hhx og htx, da det efter reformen udelukkende er på stx og hf, man kan vælge studieretninger med sprog som hovedfokus. På øvrige ungdomsuddannelser er det ikke muligt at opføre en studieretning/fagpakke.

Figur 45

Tilgang til STEM-rettede og sproglige studieretninger fordelt på gymnasial uddannelse

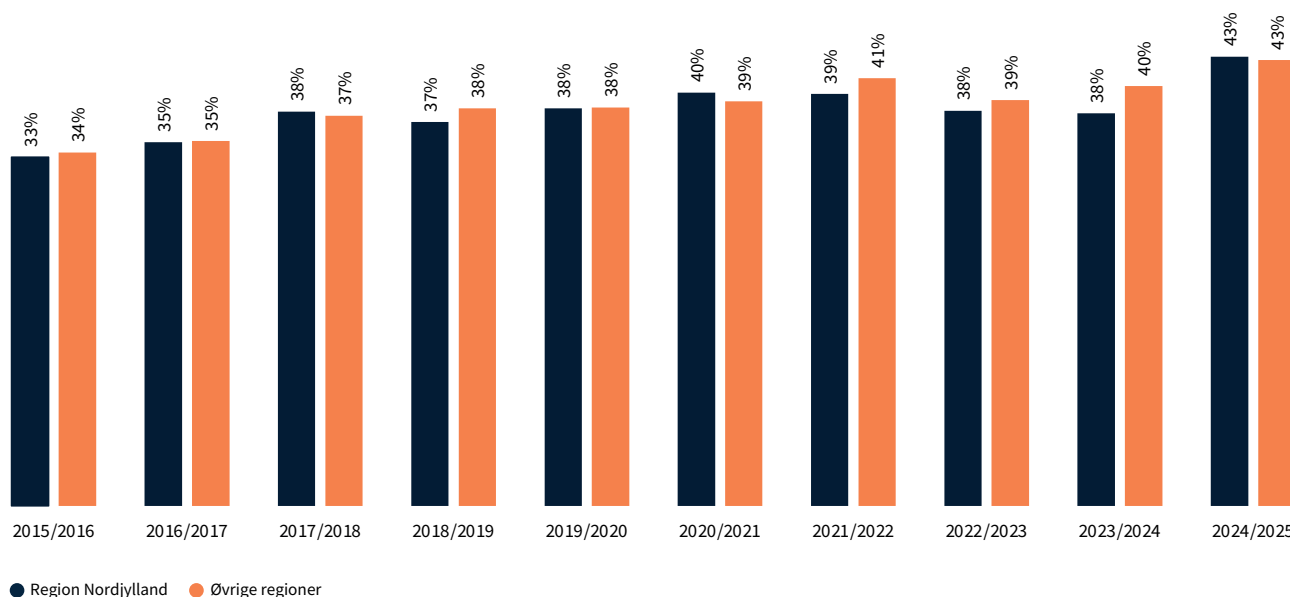
Figur 45: Figuren viser, hvor stor en andel tilgangen til STEM-rettede og sproglige studieretninger udgør af den samlede tilgang til forskellige gymnasiale uddannelser i skoleårene 2015/2016, 2019/2020 og 2023/2024. Figuren viser kun unge, som boede i Nordjylland, da de tilgik uddannelserne. STEM betegner studieretninger med minimum et af følgende fag på A-niveau: Biologi, Bioteknologi, Fysik, Geovidenskab, It, It/kommunikation, Kemi, Matematik og Teknologi. Sprog betegner studieretninger med minimum et af følgende fag på A-niveau: Arabisk, Engelsk, Fransk, Græsk, Italiensk, Kinesisk, Latin, Russisk, Spansk, Tyrkisk og Tysk. Nogle studieretninger indeholder både et sprogligt fag og STEM-fag på A-niveau. I disse tilfælde er studieretningen medregnet begge steder. Tilgang til øvrige studieretninger samt tilfælde, hvor det ikke er muligt at opføre en studieretning, vises ikke i figuren.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring

Tilgangen til erhvervsfaglige STEM-uddannelser og velfærdsuddannelser falder i absolutte tal

Figur 46 viser den andel, som tilgangen til erhvervsfaglige STEM-uddannelser udgør af den samlede tilgang til GF2 og hovedforløb. Som det ses, udgør STEM-uddannelserne i 2024/2025 43 % af den samlede tilgang, hvilket er en stigning fra 33 % i 2015/2016.

Figur 46
Tilgang til erhvervsfaglige STEM-uddannelser af den samlede tilgang til GF2 og hovedforløb

Figur 46: Figuren viser den andel, tilgangen til erhvervsfaglige STEM-uddannelser udgør af den samlede tilgang til grundforløb 2 og hovedforløb i skoleårene 2015/2016-2024/2025. Dette fordelt på, om de unge boede i Nordjylland eller øvrige regioner, da de tilgik uddannelserne.

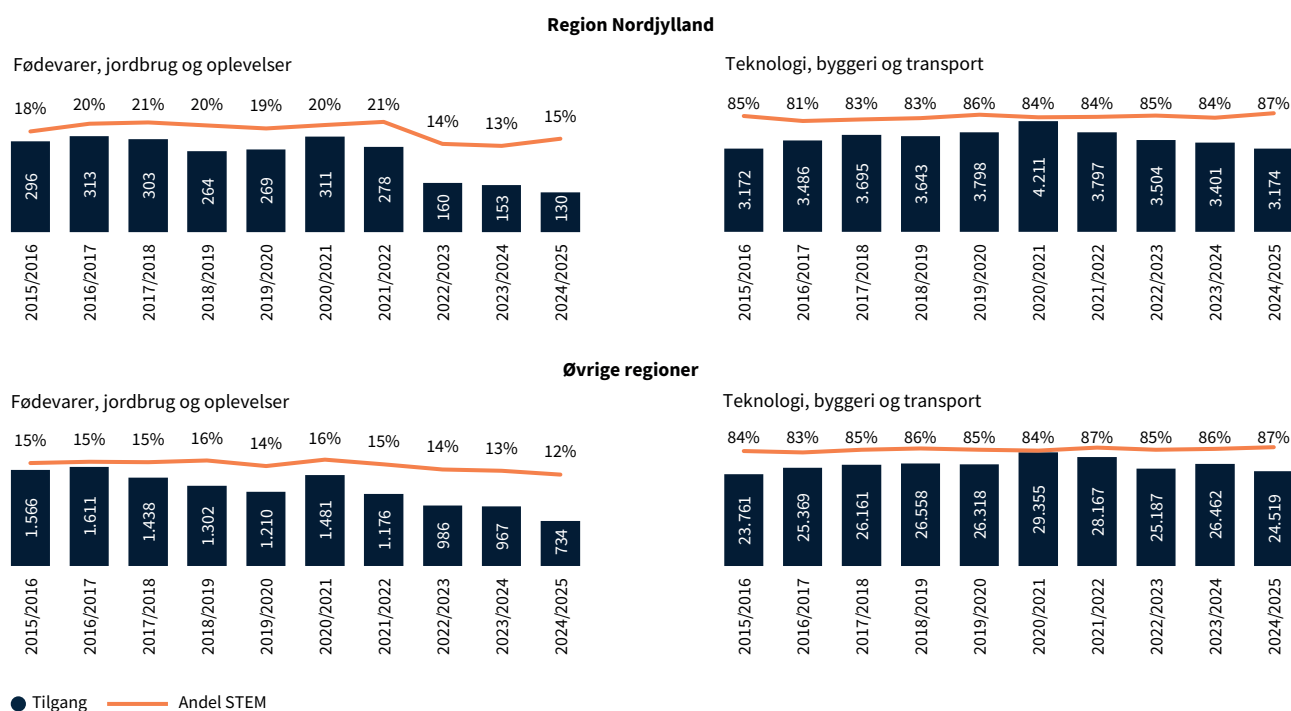
Kilde: Pluss på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring.

Figur 47 viser tilgang i *antal* til erhvervsfaglige STEM-uddannelser på hovedområderne "Fødevarer, jordbrug og oplevelser" og "Teknologi, byggeri og transport"²³. Desuden viser figuren den andel, som tilgangen udgør af den samlede tilgang på det konkrete hovedområde i skoleårene 2015/2016 og 2024/2025.

Der er en stabil andel, der vælger STEM-rettede uddannelser, mens antallet af personer er faldende, og deraf følger, at der uddannes færre personer end tidligere. Faldet i antal ses i alle regioner og er udtryk for den demografiske udvikling, hvor de årgange, som nu søger ind i uddannelsessystemet, er mindre end tidligere. Det betyder, at skal arbejdsstyrken af erhvervsfagligt STEM-uddannede fastholdes eller øges, skal en endnu højere andel af en årgang vælge en erhvervsfaglig STEM-uddannelse.

23) Der er kun medtaget disse to hovedområder, da "Kontor, handel og forretningsservice" og "Omsorg, sundhed og pædagogik" ikke indeholder STEM-rettede uddannelser.

Figur 47
Tilgang til erhvervsfaglige STEM-uddannelser

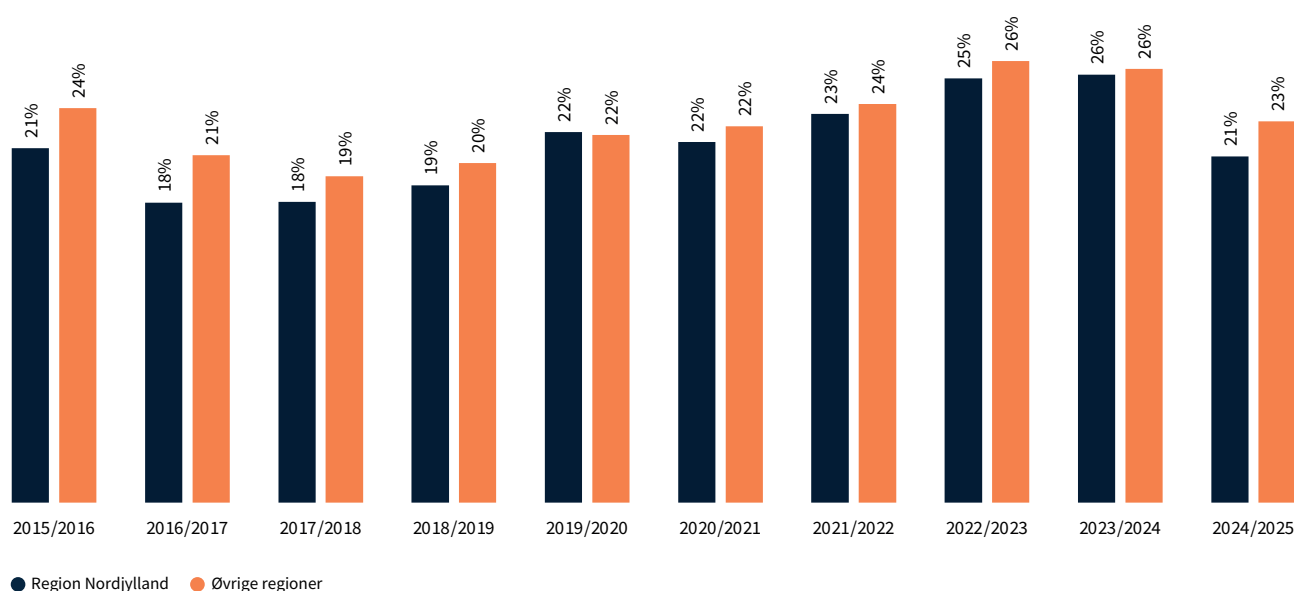

Figur 47: Figuren viser tilgangen til erhvervsfaglige STEM-uddannelser (grundforløb 2 og hovedforløb) på områderne Fødevarer, jordbrug og oplevelser samt Teknologi, byggeri og transport, samt den andel STEM-tilgangen udgør af den samlede tilgang på områderne i skoleårene 2015/2016-2024/2025. Dette er fordelt på, om de unge boede i Nordjylland eller øvrige regioner, da de tilgik uddannelserne.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring

Figur 48 viser den andel, som tilgangen til de erhvervsfaglige velfærdsuddannelser udgør af den samlede tilgang til GF2 og hovedforløb. Som det ses, udgør velfærdsuddannelser i 2024/2025 21 % af den samlede tilgang. Det er samme andel, som i 2015/2016.

Figur 48
Tilgang til erhvervsfaglige velfærdsuddannelser af den samlede tilgang til gf2 og hovedforløb

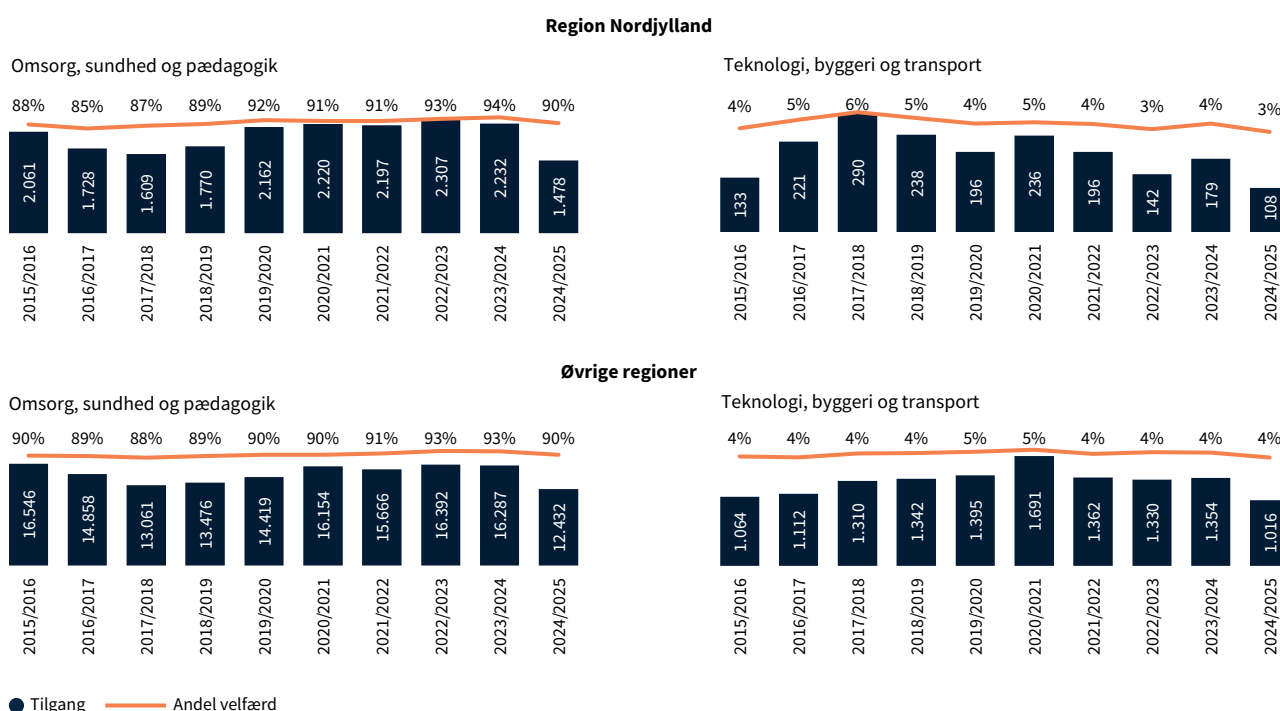
Figur 48: Figuren viser den andel, tilgangen til erhvervsfaglige velfærdsuddannelser udgør af den samlede tilgang til grundforløb 2 og hovedforløb i skoleårene 2015/2016-2024/2025. Dette fordelt på, om de unge boede i Nordjylland eller øvrige regioner, da de tilgik uddannelserne.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring.

Figur 49 viser tilgangen til erhvervsfaglige velfærdsuddannelser på områderne "Omsorg, sundhed og pædagogik" samt "Teknologi, byggeri og transport"²⁴. Som det ses, er den andel, der vælger en velfærdsuddannelse, nogenlunde stabil. Dog ses et fald inden for "Omsorg, sundhed og pædagogik" på fire procentpoint fra 2023/2024 til 2024/2025. Samtidig er der et kraftigt fald i antal personer, der vælger en velfærdsuddannelse, hvilket på sigt vil øge manglen på uddannet arbejdskraft på et område, der skal levere service til et stigende antal ældre. At antallet falder, er en tendens, der ses i hele landet.

24) Der er kun medtaget disse to hovedområder, da "Kontor, handel og forretningsservice" og "Fødevarer, jordbrug og oplevelser" ikke indeholder velfærdsrettede uddannelser.

Figur 49
Tilgang til erhvervsfaglige velfærdsuddannelser

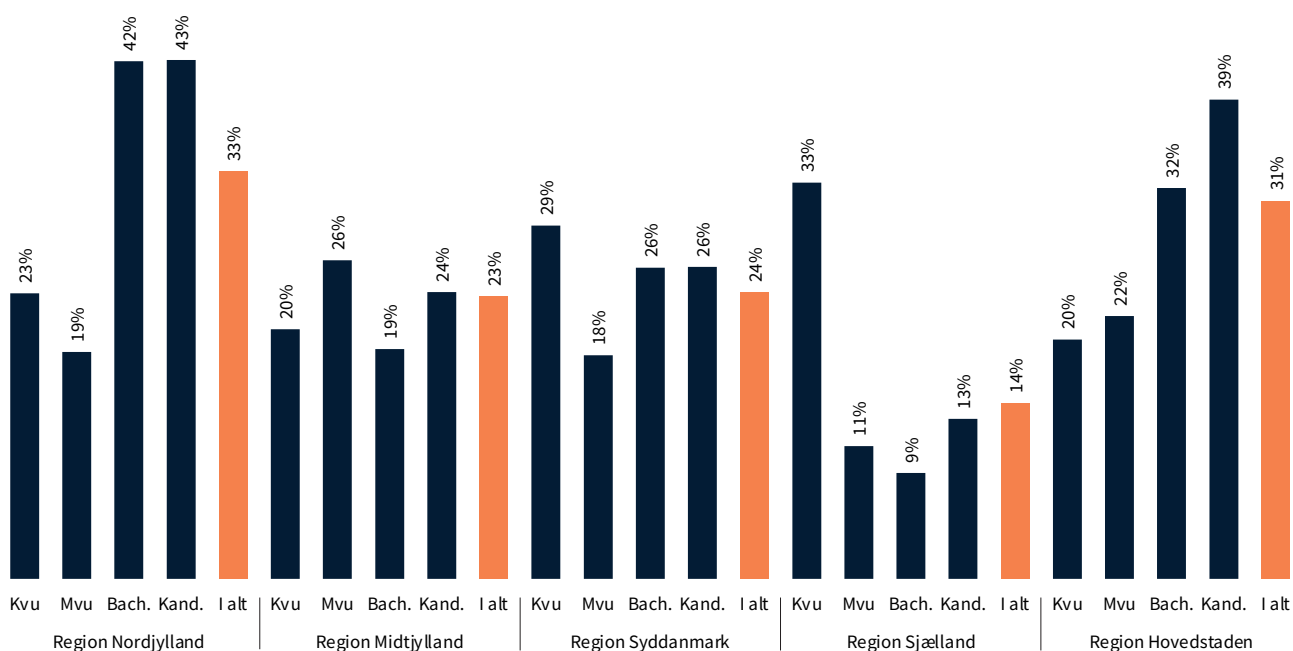
Figur 49: Figuren viser tilgangen til erhvervsfaglige velfærdsuddannelser (grundforløb 2 og hovedforløb) på områderne Omsorg, sundhed og pædagogik samt Teknologi, byggeri og transport, samt den andel velfærdstilgangen udgør af den samlede tilgang på områderne i skoleårene 2015/2016-2024/2025. Dette fordelt på om de unge boede i Region Nordjylland eller øvrige regioner, da de tilgik uddannelserne.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Styrelsen for IT og Læring

De videregående STEM-uddannelser i nordjylland tegner sig for 33 % af tilgangen til videregående uddannelser

Som det fremgår af Figur 50 tegner de videregående STEM-uddannelser i Nordjylland sig for 33 % af tilgangen til videregående uddannelser i skoleåret 2022/2023. Tallet er opgjort i forhold til tilgang til alle videregående uddannelser, der er placeret i Nordjylland. Sammenlignet med de øvrige regioner har Nordjylland den højeste tilgang til videregående STEM-uddannelser.

Figur 50
Tilgang til videregående STEM-uddannelser
i de fem regioner

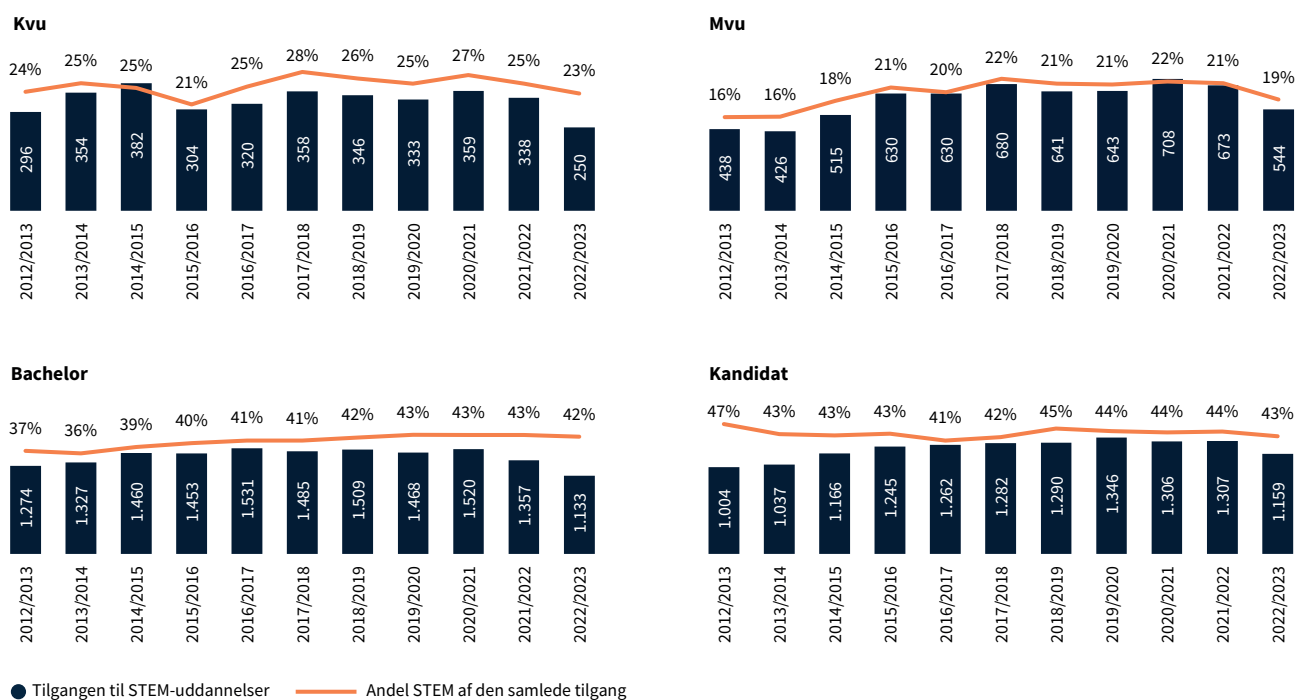
Figur 50: Figuren viser, hvor stor en andel af tilgangen til videregående uddannelser, som går til STEM-uddannelser i skoleåret 2022/2023. Dette fordelt på de regioner, hvor de videregående uddannelser er placeret.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik

Når vi ser på søgningen til forskellige typer af videregående uddannelser (kort, mellemlang, bachelor og kandidat), fremgår det af Figur 51, at det absolutte antal, der søger en videregående STEM-uddannelse, er faldende for alle typer.

På bachelor og kandidatuddannelser er det lykkedes at fastholde den andel, der tilgår uddannelserne, men i absolutte tal ses, at antallet faldet. På de kortere og mellemlange videregående STEM-uddannelser falder både andel og antal.

Figur 51
Tilgang til videregående STEM-uddannelser

Figur 51: Figuren viser tilgangen til videregående STEM-uddannelser samt den andel, STEM-tilgangen udgør af den samlede tilgang i Nordjylland i skoleårene 2012/2013-2022/2023.

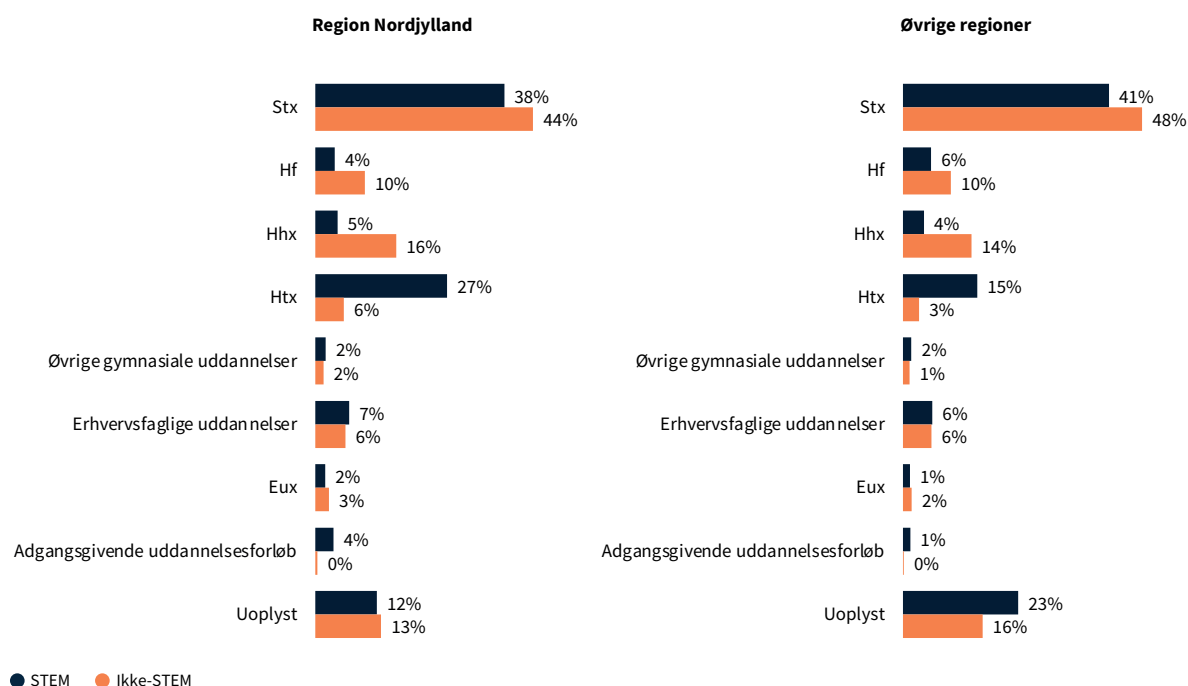
Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik

HTX-studenter udgør en større andel af tilgangen på videregående STEM-uddannelser, end i resten af landet

Af dem, der tilgår en videregående STEM-uddannelse, kommer 38 % fra stx, mens 27 % kommer fra htx.

Det er værd at bemærke, at i Nordjylland udgør htx studenter en større andel af den samlede tilgang på videregående STEM-uddannelser, end i resten af landet (se Figur 52). I de øvrige regioner under ét er det 15 % af de studerende på en STEM-uddannelse, der har en htx, mens det i Nordjylland 27 %.

Figur 52
Forudgående ungdomsuddannelser for tilgang på videregående STEM-uddannelser

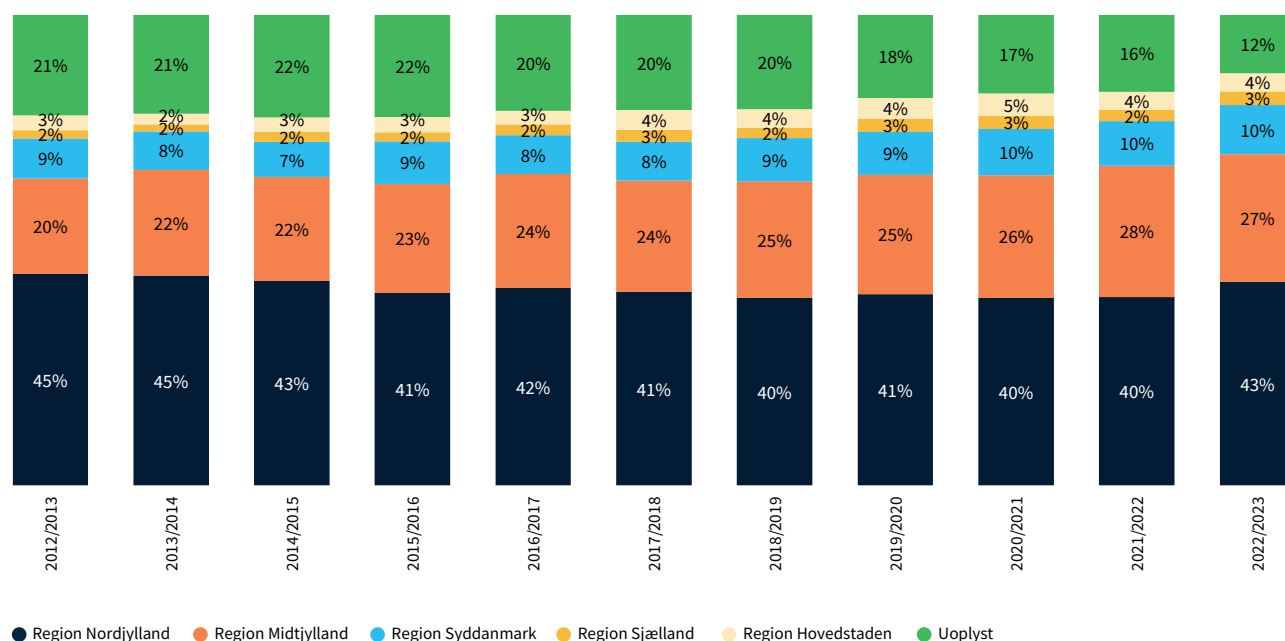
Figur 52: Figuren viser, hvilken forudgående ungdomsuddannelse de studerende, som er tilgået videregående STEM og ikke-STEM uddannelser i skoleåret 2022/2023, har gennemført.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik

Ved at se på, hvor de unge har gennemført deres ungdomsuddannelse, kan vi se hvor dem, der tilgår videregående STEM-uddannelser i Nordjylland, geografisk kommer fra.

Figur 53 viser, at særligt unge, der har taget en ungdomsuddannelse i Midtjylland, søger en videregående STEM-uddannelse i Nordjylland. Andelen af studerende fra Midtjylland er fra 2012/2013 til 2022/2023 øget med syv procentpoint, samtidig med at andelen af nordjyske studerende er fastholdt. Det største fald er i den gruppe, hvor der ikke er oplysninger om, hvor de har taget deres ungdomsuddannelse. Det kan eksempelvis være udenlandske studerende eller studerende, der bor i Danmark, men har taget en ungdomsuddannelse i et andet land.

Figur 53
Tilgang til videregående STEM-uddannelser i Nordjylland fordelt på hvor ungdomsuddannelsen er gennemført

Figur 53: Figuren viser tilgangen til videregående STEM-uddannelser i skoleårene 2012/2013-2022/2023 i Nordjylland fordelt på den region, hvor de unge har gennemført deres ungdomsuddannelse.

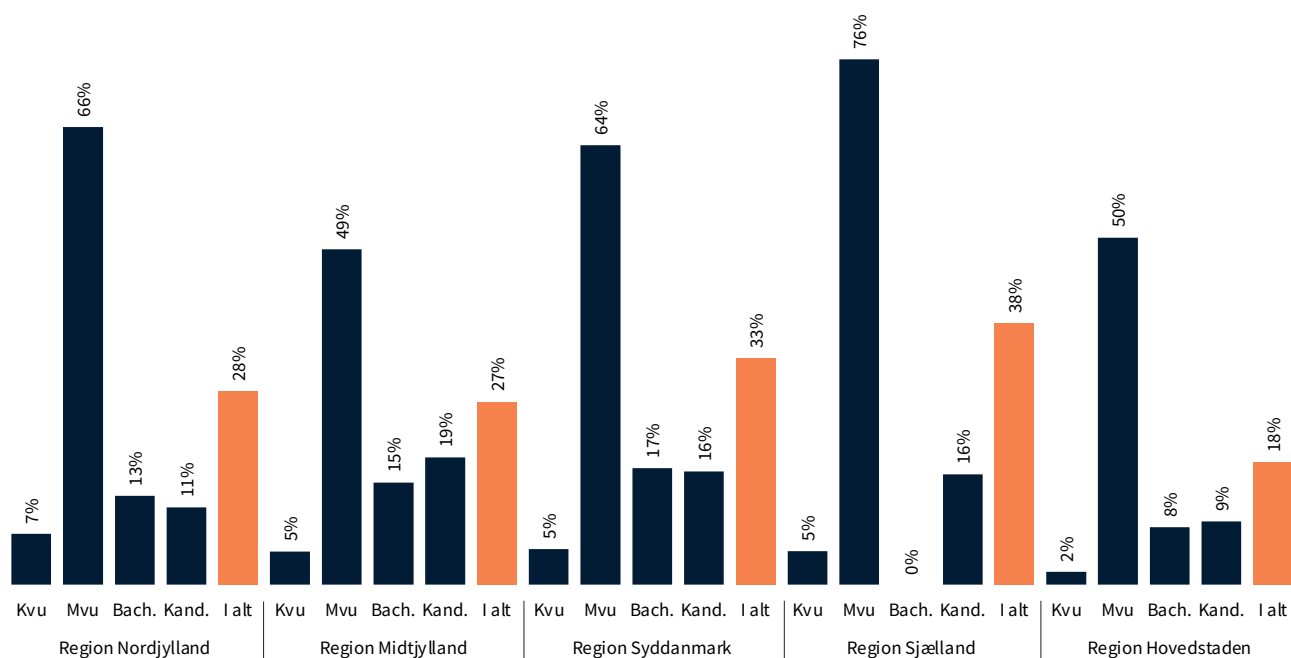
Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik

Andelen, der tilgår en videregående velfærdsuddannelse, er i 2022/2023 steget med otte procentpoint, hvorved antallet af personer er fastholdt

Som det fremgår af Figur 54 er det særligt de mellemlange videregående uddannelser (pædagoger, lærere, sygeplejersker, socialrådgivere mv.), der tegner sig for den største andel af tilgangen til velfærdsuddannelser.

Andelen har ligget stabilt i en årrække, men i 2022/2023 sker der en stigning på otte procentpoint (se Figur 55), hvorved antallet af personer er fastholdt. Samme tendens gør sig gældende for bachelor- og kandidatuddannelser.

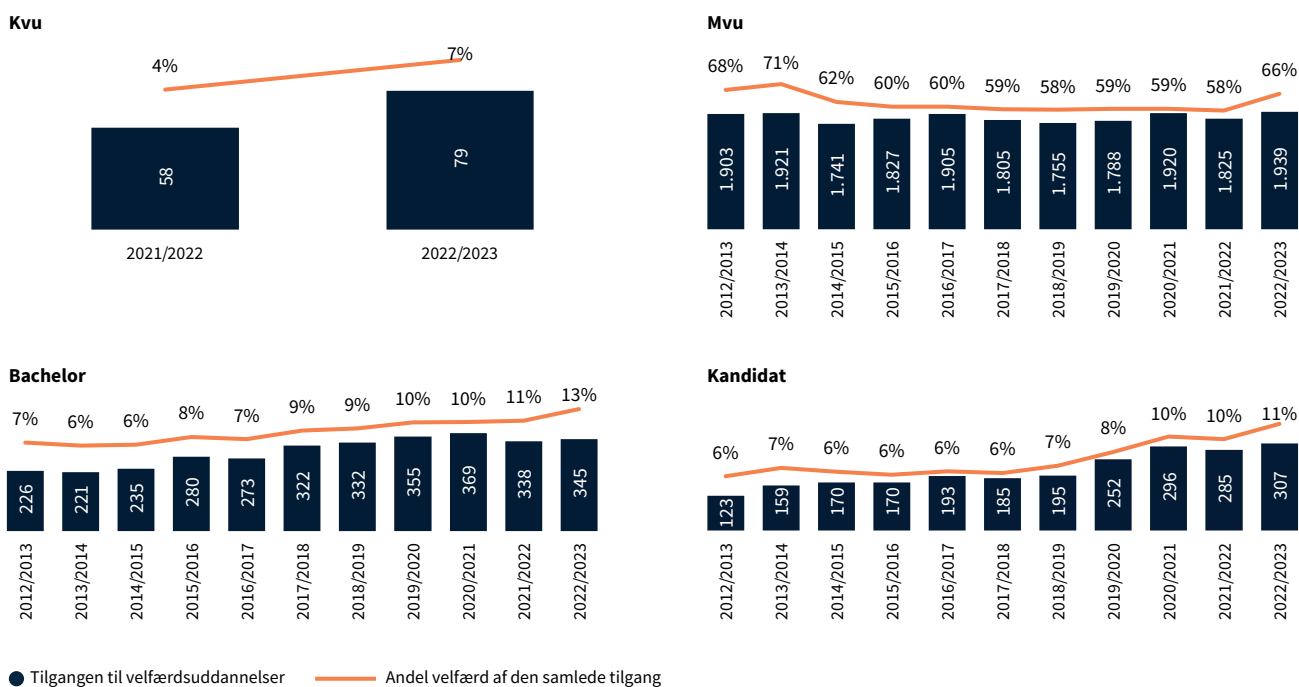
Figur 54
Tilgang til videregående velfærdsuddannelser i de fem regioner

Figur 54: Figuren viser, hvor stor en andel af tilgangen til videregående uddannelser, som går til velfærdsuddannelser i skoleåret 2022/2023. Dette er opgjort i forhold til den region, hvor den videregående uddannelse er placeret.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik

Figur 55
Tilgang til videregående velfærdsuddannelser

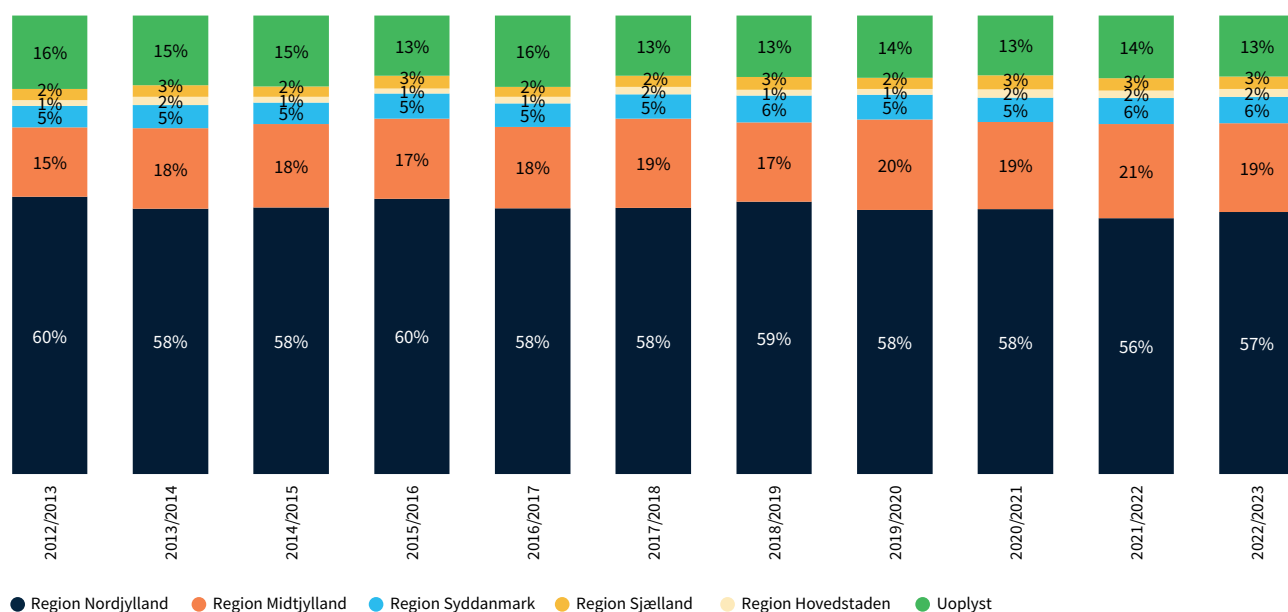

Figur 55: Figuren viser tilgangen til videregående velfærdsuddannelser samt den andel velfærdstilgangen udgør af den samlede tilgang i Nordjylland i skoleårene 2012/2013-2022/2023. For Kvu er der kun medtaget to år, da både andel og antal er meget lav.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik

Hovedparten af tilgangen til velfærdsuddannelserne kommer fra unge, der har gennemført deres ungdomsuddannelse i Nordjylland eller Midtjylland (se Figur 56), og den fordeling har ligget stabilt over de sidste 10 år. I 2012/2013 kom 75 % fra en af de to regioner, hvilket også gør sig gældende i 2022/2023.

Figur 56
Tilgang til videregående velfærdsuddannelser i Nordjylland
fordelt på region hvor ungdomsuddannelse er gennemført

Figur 56: Figuren viser tilgangen til videregående velfærdsuddannelser i skoleårene 2012/2013-2022/2023 i Region Nordjylland fordelt på den region de unge har gennemført deres kompetencegivende ungdomsuddannelse i.

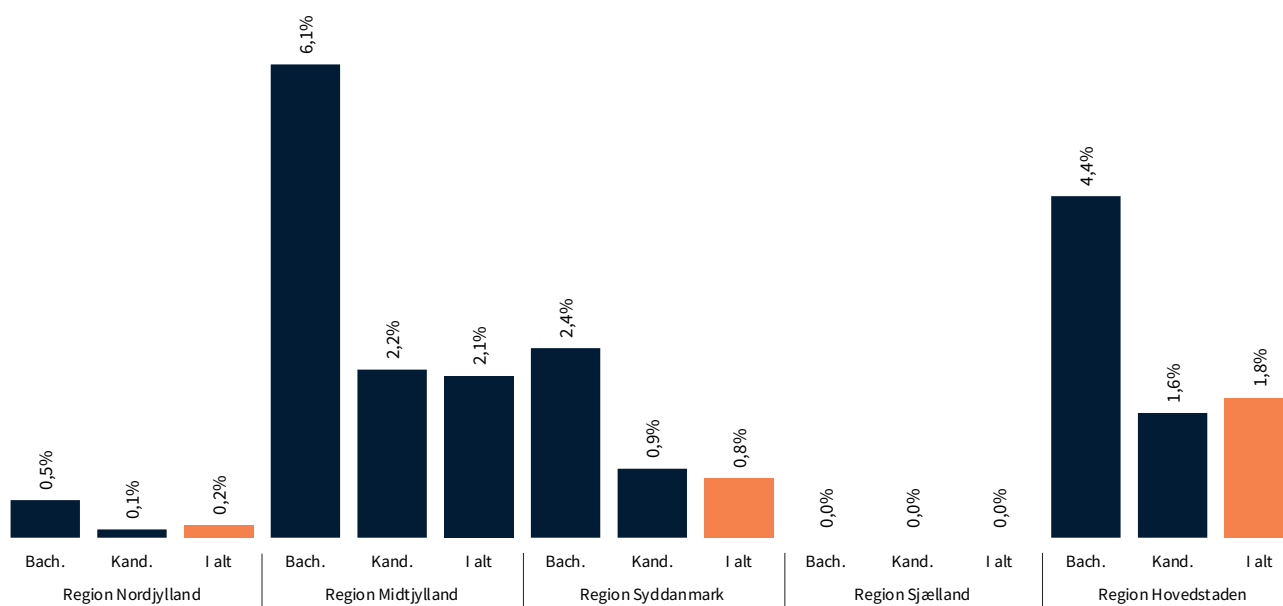
Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik

Videregående sproguddannelser er stort set ikke tilgængelige i Nordjylland

Det fremgik af den nationale sprogstrategi, at det var nødvendigt at samle sproguddannelserne på færre uddannelsesinstitutioner – og i 2020 lukkede AAU på grund af dårlig økonomi og et dalende ansøgstal for optaget på tre sprogfag.

Som det ses af Figur 57, er det stort set kun i Midtjylland og Hovedstaden, der er tilgang til sproguddannelser, som ikke er engelsk. Generelt er tilgangen stærkt dalende til sproguddannelserne.

Figur 57
Tilgang til videregående sproguddannelser (ekskl. engelsk) i de fem regioner

Figur 57: Figuren viser, hvor stor en andel af tilgangen til videregående uddannelser, som går til sproglige uddannelser (ekskl. engelsk) i skoleåret 2022/2023. Dette fordelt på de regioner, hvor de videregående uddannelser er placeret.

Kilde: Pluss på baggrund af data fra Danmarks Statistik

Status på Regionsrådets mål på uddannelsesområdet

Region Nordjyllands Regionsråd har som politisk ambition, at alle nordjyske unge skal have bæredygtige kvalitetsuddannelser inden for rækkevidde. Uddannelser, som sikrer kompetencer til fremtiden, motiverer til videre uddannelse, og danner rammen om det gode ungdomsliv. Den politiske ambition er foldet ud og beskrevet i Region Nordjyllands Uddannelsesplan 2024-2027.

For at opnå den politiske ambition er der i Uddannelsesplanen opstillet syv kortsigtede effektmål. Derudover er der i Den Regionale Udviklingsstrategi 2024-2027 opstillet tre langsigtede effektmål, der understøtter målet om at styrke nordjydernes kompetencer og matchet mellem borgernes kompetencer og arbejdsmarkedets efterspørgsel.

Det er disse effektmål, som de 10 indikatorer beskrevet her i Nordjysk Uddannelsesindblik 2025, er med til at belyse status og udvikling på.

Indikatorerne måler på udvalgte dele af de unges vej gennem uddannelsessystemet, og er dermed med til at belyse om Nordjylland er på vej i retning af at indløse målene.

Målemetoden der er anvendt i indblikket, afviger fra den metode der blev anvendt i Den Regionale Udviklingsstrategi og i Uddannelsesplan 2024-2027. Tallene er dermed ikke direkte sammenlignelige.

Mål	Status
Flere unge starter på en ungdomsuddannelse	91 % af de unge, der afsluttede 9. klasse i 2021/2022 er to år efter startet på en ungdomsuddannelse, hvilket er en stigning på tre procentpoint over de seneste 10 år.
Flere unge starter på en erhvervsuddannelse direkte efter 9. eller 10. klasse	I 2025 har 24 % valgt en erhvervsuddannelse direkte efter 9. eller 10. klasse. Det er en stigning på to procentpoint siden 2015.
Flere unge fastholdes i ungdomsuddannelse (færre frafalder)	Frafald på gymnasiale uddannelser er uændret, når man sammenligner de seneste syv år. Frafald på erhvervsuddannelsernes grundforløb er en smule lavere end i de øvrige regioner. Mellem grundforløb og hovedforløb er der 23 %, som ikke har startet hovedforløb seks efter måneder efter, de har opnået kvalifikationer til det.
Flere unge trives i ungdomsuddannelse	I 2024 var den samlede trivselsindikator 3,8 for gymnasiale uddannelser i Nordjylland, hvilket er uændret i forhold til 2022. For erhvervsuddannelserne var tallet 4,1 for gf1, 4,4 for gf2 og 4,3 for hovedforløb, hvilket er en forbedring i forhold til 2022.
Flere unge starter på en erhvervskompetencegivende uddannelse efter at have fuldført en gymnasial ungdomsuddannelse	Inden for tre år efter gymnasiet påbegynder 57 % en videregående uddannelse. Dette er markant lavere end den tilsvarende andel for 2012/2013, hvor 79 % var i gang. Forskellen forsvinder først efter fem år, hvor cirka 80 % af dem, som afsluttede deres gymnasiale uddannelse i 2017/2018, er i gang med en videregående uddannelse.
Flere unge vælger lokale uddannelses tilbud	Der er små forskelle for de enkelte gymnasiale og erhvervsfaglige uddannelser, men fra 2013 til 2023 er de unge ikke blevet mere tilbøjelige til at tilgå nærmeste relevante uddannelsessted.
Flere unge starter på en erhvervskompetencegivende uddannelse indenfor mangelområder som STEM, velfærd/sundhed, fremmedsprog (andet end engelsk)	I 2022/2023 startede 11.869 på en STEM-rettet eller velfærdsuddannelse i Nordjylland, hvilket er et fald på 1.584 personer i forhold til 2021. I 2022/2023 startede 32 på en videregående uddannelses inden for fremmedsprog (andet end engelsk) i Nordjylland, hvilket er et fald på 12 personer siden 2021.
I 2030 har 90 % af de 25-årige nordjyder en ungdomsuddannelse	I 2024 har 83,3 % af de 25-årige gennemført en ungdomsuddannelse. Det er en stigning på mere end et procentpoint i forhold til 2021.
I 2030 har 80 % af de 25-64-årige nordjyder en erhvervskompetencegivende uddannelse	I 2023 har 76 % en erhvervskompetencegivende uddannelse, hvilket er en stigning på fem procentpoint siden 2013.
I 2028 fuldfører 20 % flere en STEM-uddannelse	I 2024 fuldførte 3.850 en erhvervsfaglig eller videregående STEM uddannelse. Det er en stigning på godt 2% i forhold til 2018.

